

3. Z 21% doklado na vse neposrednje davke za l. 1885. v skupnem znesku po izkazu finančnih uradov 1.319.700 gold., to-
raj z letnim zneskom . . . 277.137 gold. — kr.

tedaj skupaj s . . . 378.493 gold. 26 kr.
V primeri s primanjko . . . 388.125 " 02³/₄ "

se kaže naposled deficit . . . 9.631 gold. 76³/₄ kr.
ki se bode pokrila iz obstoječe blagajnične gotovine.

(Dalje prihodnjič.)

Zabavne stvari.

Zamet v stepah.

Poljski spisal Mihal Grabowski, *) preložil L. G. Podgoričan.

Imel sem štiri brate in tri sestre — starejše od sebe. Najmlajši mojih štirih bratov je bil deset ali enajst let starejši od mene: med menoj in njim so bile tri sestre žive, in toliko je bilo tudi sester in bratov, ki so pomrli že dojenčki. Moja roditelja sta bivala blizu Volodarke. Oča je bil, kakor so tačas bili skoro vsi plemenitaši srednje vrste, dosti spreten pravnik; dovršil je bil pravdoznanstvo v Žitomiru; začel je ubijati se z vlastelinskimi in s svojih deželanov koristmi, ali skoro je slovó dal odvetništvu, zdelo se mu je, da na tem poti svoji vesti ne najde pokoja, ni mira sam sè seboj. „Če bodem“ — sodil je — „izbiral pravde, ter loteval se le tistih, katere bodo pravične zdele se mi, najgotovejše primem za beraško palico, če pa bodem zavetoval vse, kar na vrsto mi pride, naposled izpodkopljem preverjenost sam sebi in neham spoznavati, kaj je črno, kaj belo“. To res slepi duha, in kar je važnejše, npravstvena nevarnost je to, če je kedo v stanu, ki dan denes daje uživati take nastopke in odlike; to v njem čuti naša katoliška cerkva, ki na sv. Ivana dan popeva:

„Advocatus et non latro, res miranda populo!“

Ali bodi-si, kakor koli, tako je sodil moj oča; tako so mislili tudi njegovi bratje; a dasi so tudi jeli pravovati, če prav je izmed njih eden pozneje sedel na visok uradniški stol v naši pokrajini in dasi so vsi živeli tisti čas, ko je Morkovski snoval si senjarsko srečo in če prav so jih ná-nj vezale davnega tovarištva in života razmere, vendar niso hoteli ž njim vred hoditi po tistih stezah, iskali so drugačega kruha. Moj oča je bil posestnik in povspel se je do znatnega stališča. Imel je lepo vas v Skvirščini, blizu Volodarke, kar sem povedal poprej, kupil jo je bil od kastelana Ribickega, ki je do céla oubožal o svoji starešinski česti in o životu v prestolnici Varšavi. Strašno ubožno je bil dobil vas moj oča; zemljaki so bili siromašni in razupiti; uživali so stanovito čast, da so tatje: ko hitro se je kateri izmed njih prikazal na semenj v Volodarki, takoj so Židje začeli kričati okrog njega; če je na pr. kateri lončeno skledo vzel v roko, da bi jo ogledal, potegnil mu jo je iz nje precej kdo drug, ki je poleg njega stal, temu je iztrgal jo tretji, in skleda je zibnila na vekov veke. O nekotikih letih je moj oča te ljudi predrugačil tako, da človek ni poznal jih več; iz ubožcev in tatov je iztesal gospodarje. Polja ni mogel obdelavati vsega sam, po štirideset kmetskih plugov, pred vsakim plugom po šest volov, moralo je gibati neprestano. Te vasi bogatstvo in vérnost je še dandanes očit vzor. Ker so

*) Pravo imé Mihaela Grabowskega je Eduvard Tarsza.

bili kmetje obogateli, ojačilo se je i vlastelinstvo. Vlastelin je vsestranski bil na dobrem glasi in veselil se je znatne gotovine.

Mojih bratov eden je tako rekoč slučajno odpotoval v Smilanščino. Poslal ga je bil tija oča, da pohodi sorodnika. Ta sorodnik je svoje dni bil poverjenec (plenipotent) kneza Ksaverija Ljubomirskega. Z bogatstvom se ni preskrbel, da-si je imel to sposobnost, ali Bog ga ni bil nadaril s posebnim dovtipom. — „Da mi kdo hoče vzeti kmetijstvo“ — dejal je Ljubomirski — „imam takega pooblaščenca, da bi ne mogel obraniti me.“ Ali navzlic taki gospodarjevi sodbi o slugi je tačas bila navada, da je sluga v svoji službi stal do konca, če pa je mogotec slovo dal imaniju, ostal je za dobro nagrado njegov praven (rechtmässig) svetovalec vse žive dni. Kako je gostu od Volodarke po godu bil Čehrinec, to ne more zanimati nas; ali to je gotovo, da je krajina, kjer je našel ga, očarala mojega brata. Prišel je domú; ali ni mogel prehvaliti te okolice, ki je bil pohodil jo. Pa je res to: v primeri sè Skvirščino je Smilanščina tačas gotovo bila v vsi pomladni krasoti. Viša Ukrajina, da-si ni bila postarna, to je, dasi ni bilo dolgo časa, kar je njé živoče prebivalstvo bilo porodilo se, imela je vendar-le drug obraz. Tam so na svojih večnih prostorih ostala stara imanija (Landgut), starodavna mesta, množina davnih nazorov. Nekoliko desetletij so po svojih posameznih dedinah gospodovali plemeniti vlastelini; vasi so nekako ostarele in imele očito podobo, da so bile različna vlast, — vlast gospodarjem in malomarnežem, zapravljevcem in skopuhom. V Smilanščini pa je vse bilo nekako mlado in cvetoče. Vsa ta krajina je bila v lasti le Ljubomirskim, ki so gospodovali raji tako, kakor gospodujó viši leni (Lehnsherr), nego tako, kakor zemski vlastitelji, ki hlepé le po dobitkih. Jedva so tem novim naselbinam bila minola leta svobode, uže je z vseh strani očem prikazal se dostatek, ki je bil naglo vzcvetel v deviški krajini. Podoba je bila, da bele kočé po vaséh ne utegnejo očrneti, ni slamnate strehe po bivališčih in skednjih zgubiti svoje žolte barve. Res so v vasi v Smilanščini ponašale se in smijale sredi zelenih vrtov, gajev in polj. Poleg tega je krajina sama ob sebi bila očito bogata in mična; razsežna polja, bohotni travniki, po poljanah razmaknjene hladne dobrave ali cele vrste velikih, bogatih črnih lesov, žive vode, ki so hitele in zbiralé se v velike ribnike na Tasminah in Tašlikah, — vse to je ljubeznjivo kazalo se oku. Poletnega dné, o krasnem solnčnem vremenu — če si šetal se po taki širjavi, ki je sezala tako daleč, kakor daleko prodira človeško oko, — če si hodil po neizmerni zelenjavi, o blesku tihih vod, o šumu in senci pod drevjem, razsejanem po poljih, zbranem v krasne gaje, — če si pogledal po teh poljanah, bogatih s plodovito natoro, a ne vsled mučnega dela, — če si redko kedaj sestal kakkega človeka, — lahko je zdelo se ti, da se ziblješ v idiličnih sanjah. Lehko umeješ torej, zakaj so poljski pesniki vsklikali: „Ziemio mlekiem i miodem płynąca!!!“

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Gorice 27. nov. *) (Izv. dopis.) Mnogo se piše o tem, kako da so od poletja sem na Goriškem nastale žalostnejše razmere. Na tem je veliko resnice, krivda pa zadeva v prvi vrsti Italijane, potem vlado, naposled pa raznotere naše zastopnike od prve do nižih vrst.

*) Lepa hvala za dopis, ki prav bistveno in nepristransko pojasnuje goriške razmere in dopolnjuje naš zadnji dopis. Vred.

služili svojo oskrbovalnino. Isto sklenili so letos v deželnem zboru nižjeavstrijskem, ter bodejo po tej poti ne samo dosegli hitreje povoljnega vspeha v ozdravljenji, ampak tudi bolj ceneje oskrbovali bolnike. V tem tiči velika korist lastne režiije, na Studenci je vedno do 20 blaznih za delo pripravnih na razpolaganje, teh bi lahko porabili pri izdelovanji in vzdrževanji inventara, na polju in travnikih, v hlevu, kuhinji in pri perilu. Zdaj pa pri vseh teh delih ni mogoče, najemnik rabi bolnike le tam, ker mu to kaže lastna korist, in to je še odvisno od njegove dobre volje. Pač je v pogodbi izrečeno, da ima oškodovati delajoče blazne, kar tudi stori, a nikjer ne stoji, da jih mora rabiti. V hlevu, kuhinji, pri perilu in inventaru ne dobivajo za to pripravi bolniki dela pri najemniku, ker mu to ne kaže, vsled tega ostane velik del blaznih brez dela, to je pa škodljivo umobolnim, zakasni ali onemogoči ozdravljevanje, kar je na škodo fondu. A tudi dostojno gospodarstvo ovira psihiatričen uspeh, celó osobje na Studenci, od prvega strežaja do zadnjega hlapca je v službi najemnika, on prosto disponira z strežajskim osobjem, jim odkaže dela, katera so dostikrat v protislovji z njihovimi dolžnostmi, kot strežaji. Tudi imajo naravno le bolj korist svojega jih plačujočega gospodarja pred očmi in se manj ozirajo na potrebe bolnikov. Pritožbe zaradi slabe hrane od strani bolnikov strežaji le redkokrat oglašajo, ker bi tako oškodovali gospodarja. Da je pa dobro in le enemu gospodarju podložno strežajstvo prvo in glavno načelo dobro vredjene blaznice, pripozna celi izobraženi svet, zaradi tega se tudi strežaji v blaznicah bolje plačujejo in so se celó ustanovile šole za odgojitev dobrih blažničnih strežajev.

Zabavne stvari.

Zamet v stepah.

Poljski spisal Mihal Grabowski, preložil L. G. Podgoričan.

(Dalje.)

Takovo je Smilaščino videl tudi moj brat. Ko je bil prišel domov, pripovedal je o tej Ameriki, kakor da je sam našel jo, nagovarjal je očeta, naj posestvo kupi v teh krajih. To bi ne bilo težko bilo očetu; imel je dosti novcev na obrestih; ali ni hotel drugam vtikati jih; zdelo se mu je, da so najvarnejši v rokah vlastelinov, ki je posojal jim denar, ker gledé na davne čase, o spominu na premoč do krutih Turkov in Švedov, ni vdal se o nobeni priliki, da bi nečast bilagodila se imenom, ki so proslavila se s Turki in Švedi. Kesnejše se je preveril, da po Stanislavovskem pojasnilu, po naukih francoske ravnopravnosti teh imen lastniki niso verovali, da bi jim bilo treba kaj skrbeti zoper nečast; ko pa so bili sami sebe jeli prizanesljivo soditi, dospeli so skoro do tiste nečesti in do tistega zaničljivega predsodka, ki ga sploh uživajo. Mojega očeta, kar je sam priznaval, ni premikalo, naj v zemljo zakoplje kako znatno istino; ni ljubilo se mu, da bi bil posestvo kupil v daljnem kraju; — moral bi ga bil prepustiti sinom, ter slovo dati skrbi za mladi, še neizkušeni plod svojega zakona, ne bil bi jim več mogel biti za petami zgodnja leta njih života. Ali učinil je očetovski: zaupal je te misli svojih sinov tistemu, ki je bil posestvo v Smilanščini nasvetoval njemu in bratom, ki so goreče zagovarjali njega nasvèt. Priznal jim je, da ne bi rad naselil jih daleč od sebe, obečal je, da jim v sosedstvu preskrbi vasí — ali ker je moj starejši brat (ta, ki je bil vrnil se sè svojega pota) imel dosti velik vpliv na očeta in ker je oča najrajši imel ga med svo-

jimi otroci in največ upal mu, vdal se je in osobno šel ogledat okolico, ki je tako hvalil mu jo sin.

Smilanščina je sè svojim obrazom očetu pregnala obotavost. Ali očarala ga je z nekim drugim, nego s pisanimi prizori. Poznal je, da krije v svojem osrčji velike gospodarske koristi. Zemlja je tam bila res deviška; to je bila čisto črna prst, ki je nebo vsako leto posebe ojačilo jo — ne samo z listjem gostih lesov, kakor s kakim svežim gnojem, temuč tudi z listom — kakor nalašč povsodi po polji razsajenih hrastov, da so nekateri kraji podobni bili vsi tisti čudoviti redki dobravi; takisto je priroda tvorila i najbohotnejše travnike in samorastle lazi, ki ni treba bilo trebiti jih. Celi travniki detelje so na široko in daleč raztezali se ob rekah in po dnu vlažnih jarkov, a vse to bogatstvo z vodami, sè senom, s poljem in z lesovi je večalo to, ker je bilo vse na meji golih, suhotnih in malo rodovitih step. — Tudi narod je po godu bil mojemu oči. Nekov kmet je živel družabno. Na tistem dvoru je stalo nekoliko koč, v katerih je bivalo več pooženjenih sinov in pomoženih hčerí; ali vsi so bili tista družina in sedeli so za tisto mizo o poludne in o večerji. Sredi kroga med otroci in vnuki je sedela mati v belem re-sastem robci, oča pa je gori in doli hodil po izbi, kakor kak oča, v sinjem županu,*) na glavi je imel čapko iz kože, kakoršne imajo siva krimska jagnjeta, a v roci je imel sè srebrom okovano palico. Ko je moj oča pohajal vasí in prišel zdaj v to, zdaj v to selo, stopil je v hišo, ki je slučaj odločil mu jo, ali vselej ga je z veseljem sprejel gospodar, peljal v najboljše bivališče in vse prepustil mu, dal je sena in ovsa konjem, a ko je videl sluge plemenitega prišleca (o takih prilikah je bilo vse plemenito), ukazal je soprogi in hčerí, naj prineseti surovega masla, „saj znaš“ — dejal je — „Leh o petkih ne je slanina.“ Število kovčegov, žitnic, kašč je pričalo lastnikovo bogatstvo. Kedar je kateri teh gostoljubnih gospodarjev zvedel, zakaj potuje moj oča, nagovarjal ga je, naj kupi vas, kjer je kmet, — trdil je, da bi rad, da bi oča bil njegov vlastelin. Spominjali so se tistih časov, ko so Ljubomirci bili njih gospodarji. Priznavali so sami — ta čas, da je ubožcu promenila se usoda o vladí Potemkinovskih nastopnikov (sukcesor), bogatinu pa, da je ostala takova, kakoršna je bila popreje, splačevalo se je kmetu in gospodu, časi je po sto rubljev plačevala koč, zato pa je ni tlačilo nikakoršno drugo breme; ali slutili so, da tako ne more dolgo časa ostati več. Radi bi bili dobili, kar so trdili, popotnega gospoda, to je takega, da bi med njimi bival in sam vladal jih.

Tačas je največa posebnost bila to, da je človek kje tam najlaže, tako rekoč — zámán kupil taka dobra posestva, v takem mičnem kraju. Dobili so bili sveže posestvo dediči kneza Potemkina Tavriškega, ali ne, da bi jih zaničevali, lahko priznavamo, da niso znali, kaj imajo v lasti, kakor tudi knez Ksaverij ni znal, česa je znebil se. Potemkinom nastopniki so bili visoki ruski gospodje; v lasti niso imeli, razen svoje premične imovine, nikoli nič drugega, zato niso do céla poznali ni pravih sredstev, niti — koliko so vredna zemlja imanja; vikli**) so bili samo dragemu životu, velikim stroškom, in ker niso znali, kako bi jih večali, znebljali so se vasi za vasjo. Prodajali so sela, zdelo se jim je, da je najumnejše gospodarstvo to, in drug drugemu so hvalili se, ko so se razgovarjali o tej čudoviti razprodaji. Morda so politične misli (nazori) nagibale jih do takih prodaj, ali ta politika je odganjala kupce. Moj oča je na ponudbo dobil nekoliko najlepših vasí, cena ni bila

*) Župaa je dolga Staropoljska vrhna suknja.

**) Belokranjsk izraz — vikel, a, o, to je, vaje, a, o.

visoka in plačilo je bilo odloženo, da mora vsakih deset let obrok oddati kupec, in kar je bil jako pošten odlok, da sme v last vzeti vasí takoj in da ni treba nikakega plačila precéj, prve pogodbe popiri so odjenjali in odnehavali do menj, nego do četrtega dela vrednosti. Drugi so tudi tako plačevali posestva; nekateri, ki so po vaséh drugega naroda našli toliko, kolikor so kupili ga, ti so imeli pravico in odpeljali razmerno množino duš na stepe Herzonskega gubernija; za otesani les in za pridelke dveh, treh let so skupili toliko, da so dolg plačali. Ali naš oča je premislil vse to in varen hotel biti, za tega del ni upal hudo zadolžiti se; kupil je samo eno vas, ki je v njej bilo prav tisoč duš, imé je bilo jej Krasnoj ar. (Dalje prih.)

Naši dopisi.

Z Dunaja 6. dec. (Državni zbor.) Pretekli četrtek dne 4. t. m. pričel je državni zbor zopet svoje zborovanje. Poslancev bilo je navzočih v obilnem številu, Slovenci izrekoma bili so prišli vsi, sicer pa so bili sedeži na levi strani zbornice še bolj gosto zasedeni, kakor na desnici. Poslušalcev bilo je na obeh galerijah začetkom seje mnogo, ker pa v obravnavi ni bilo nobene zanimivega predmeta, so se poslušalci kmalu zgubili.

Zborovanje pričel je predsednik ob 11. uri in 25 minut z nagovorom, v katerem pred vsem naznanja, da je povodom rojstnega dneva cesarjevega in godu cesaričnega v imenu državnega zbora izrekel vošila, dalje se spominja med tem časom umrlih poslancev Claudija in dr. Klierja.

Predsednik potem naznanja še druge premembe med poslanci, in to: da je poslanec grof Harrach vsled svojega poklica kot dedni ud gosposke zbornice svoj mandat kot poslanec kmetijskih občin Kraljevo-Graških odložil.

Dalje sta poslanca Bartmanskij in dr. Jeřabek odložila svoje mandate; tudi poslanec J. Schier je po tem, ko je bil za Budjevice na mesto umrlega Claudia izvoljen, odložil svoj mandat kot poslanec trgovinske zbornice.

Na mesto dr. Jeřabeka je bil izvoljen Jos. Dürich, na mesto Bartmanskega pa dr. vit. Starzynski; dalje so bili izvoljeni: v 1. volilnem okraju dunajskem dr. Kopp, na mesto tega pa v 6. dunajskem okraju W. Neuber, na mesto umrlega poslanca J. Urbaneka: dr. J. Hanisch, na mesto dne 7. maja t. l. odstopivšega H. Reschauerja zopet on sam, ki je pa dne 23. t. m. svoj mandat zopet odložil; dalje: na mesto umrlega viteza Tovarnicki-a K. Bartoszewski, na mesto odstopivšega viteza Zacharievicza dr. K. Lewakowski, na mesto odstopivšega dr. viteza Krystofowicza Jak. baron Romaszkan.

Po tem sledile so obljube navzočih novoizvoljencev. — Poslancema Jiřecku in Schönererju privolil je predsednik po tridnevni dopust. Dalje naznanja predsednik, da je gosposka zbornica 14 sklepom državnega zbora pritrdila, dalje navede one sklepe, kateri so zadobili Najvišje potrjenje, in pa vse one predmete, ki so od različnih ministrov došli predsedništvu, potem pa prebere zapisnikar vse one dopise, ki zadevajo predloge, o katerih je treba obravnave zbornice.

Dve okrajni sodnji zahtevate, da se dovoli sodnijsko postopanje zoper poslanca Dobelhamerja in grofa Tarnowskega.

Nadalje bere kratko po svoji vsebini 21 peticij, dalje več predlogov in pa interpelacijo dr. Herbsta zaradi podaljšanja severne železnice.

Pred prehodom na dnevni red govori še ministerski predsednik grof Taaffe in oziroma bere utemeljenje one podpore, katera se je privolila Galiciji zaradi škode po letošnjih povodnjah, katere podpore bo imel odobriti državni zbor. Za ministerskem predsednikom pa predloži in pojasnuje finančni minister Dunajewski državni proračun za leto 1855. s skupno potrebščino 519,893.166 gold. in s skupno zalogo 504,816.961 gold., tedaj s skupno primanjko 15.076.205 gold., razmera redne potrebščine nasproti redni zalogi pa kaže za prihodnje leto primanjkljej samo v svoti 1,390.232 gold., tedaj smo uže blizu ravnotežja v državnem gospodarstvu.

Današnja seja ni imela zanimivega dnevnega reda in vendar se je obravnava sukala tako, da bi bila kmalu postala pomenljiva. — Levičarji, ki neumorno vrtajo in rijejo, kako bi napravili zadrege večini ali vladi in ki so v ta namen uže stavili lepo vrsto predlogov in interpelacij, na pr. predlog, da naj odsek Kaminski-jev nadaljuje svoje preiskave, ker se je bajé pri nekem shodu v Galiciji čulo, da je „Länderbank“ tudi drugemu poslancu naklonila nagrado 60.000 gold., katero je še le čez več mesecev vrnil; dalje predlog, da naj železniški odsek strogo preiskuje koncesijo neke lokalne železnice pri Ulmu, ker se baje kaže, da koncesija dana zopet „Länderbanki“, ni na postavnem temelju in bo morala država to železnico kmalu prevzeti s prejšnjo škodo, interpeliralo se je zaradi železnice, tedaj kakor se vidi, izključno zaradi takih vprašanj, pri katerih nekaterim premalo dobička kaže.

Na dnevnem redu današnjem pa je bila tudi postava o dovoljenji „fideikomissa“ (gosposke domačije) za kneza Jurija Lobkovica, bivšega predsednika državnega zbora. — Levičarjem je bilo znano, da je ta naprava marsikomu preveč konservativna, in skušali so za to nenadoma napraviti zmešnjavo in porabiti priliko, ko mnogo vnanjih poslancev še ni navzočih. Oglašali se proti postavi stari Herbst in je vse zlekel na dan, kar stare in nove knjige pišejo zoper fideikomis (večidel grajščine, katere imajo ostati zmiraj v svoji družini in se ne smejo zato ne zadolžiti, še manj pa prodati); dolgo je govoril in marsikdo ga je poslušal; odgovoril pa mu je minister Pražak, kateremu je zopet odgovarjal in koj po velnicah izsikal svojo „učenost“ neizogibni dr. Menger.

Za tem govoril je še poročevalec dr. Žak in potem predlaga Herbst glasovanje po imenih v nadi, da mu sreča vendar enkrat nakloni tako vroče željeno večino. Pri glasovanju res smo pogrešali mnogo mnogo desničarjev, ker glasoval je vsak, kakor mu drago, pa tudi levičarjev vdeležilo se je glasovanja sila malo. — Prav k sreči glasovalo je za postavo 112 desničarjev, proti nji pa 104 levičarji, tedaj je zmagala desnica samo za pičlih 8 glasov. — Čeravno postava sama ni pomenljiva, zagnali bi bili levičarji grozovit hrup, če bi bili oni zmagali; desnica razpada, ministerstvo mora odstopiti, in enakih glasov in gradiva za prihodnje volitve bili bi čuli na cente v vseh levičarskih govorih in časnikih.

Pri tretjem branji te postave v torek zna se boj ponoviti.

Iz Ljubljane. (Mestni zbor ljubljanski) sklepal in sklenil je 2. dne t. m. o napravi nemške ljudske šole v Ljubljani, tedaj o predmetu velike važnosti, krog katerega se vrtijo razprave političnih naših krogov od onega časa, ko je nad sto ljubljanskih meščanov pri deželnem šolskem svetu vložilo prošnjo za nemško ljudsko šolo in še bolj po onem sklepu ljubljanske hranilnice, po katerem namerava ustanoviti in vzdrževati v Ljubljani nemško ljudsko šolo. S prvo prošnjo se mestni

zmirom enak, natanko se dá preračunati, koliko in kakega materijala se bode potrebovalo vsaki mesec, zatoraj je pa tudi računanje in kontrola brez vsacih težav.

Dokazal sem na podlagi natančnih računov v odseku, da bi si dežela veliko svoto prihranila pri lastni režiji, da bi se po tej poti tudi dosegel hitreje psihiatričen uspeh, kar je zopet zakladu na korist, odprava škodljivega dvojnega gospodarstva, stroga disciplina in boljša hrana so pa tudi vspehi, katerih vrednosti se ne more in ne sme prezirati. Redu pa bi bilo tudi zana-prej mogoče, sodelovati pri postrežbi bolnih v blaznici na Studenci, in sicer v isti meri, kakor dozdej, le s tem razločkom, da bi sestre opravljale službo nadstrežajk, red, kot celota, pa bi ne ostal več podvzetnik, kateri plačuje in ukazuje vsemu na Studenci nastavljenemu osebju.

Narisati Vam hočem le še prihodnost, ako sprejmete predlog večine. Če bode deželni odbor popraševal najemnika, v katerih rubrikah je pri volji odjenjati, bode pogojno odjenjal pri kruhu in vinu, morebiti tudi pri vzdrževanju inventara, a dokazati sem bil v stanu, da je ta svota veliko premajhna proti oni, katera bi se dala prihraniti pri vseh točkah režije in hrane po vpeljavi lastne režije, vrh tega bi se pa postavila organizacija blaznice na zdravo stališče. Ker bodejo toraj — ako pritrdite večini — ostale pri starem vse napačnosti dosedanjega škodljivega dvojnega gospodarstva in ovire v psihiatričnem obziru, zaradi tega manjšina tudi drugo leto ne bode mogla odjenjati od svojih tirjatev, in zopet bodo prišla z utemeljenimi dokazi, tako dolgo, da Vas bode od vsestranske koristi vpeljave lastne režije prepričala, silili Vas bodejo pa k temu še bolj od leta do leta rastoči stroški za oskrbovanje blaznih. Če hočete naši revni in z bremenom za oskrbovanje bolnih in blaznih preobloženi deželi dobro, če hočete zboljšati stan bolnikov in pripomagati k hitrejšemu psihiatričnemu vspehu, bodejo pritrdili predlogu manjšine.

Konečno predlaga:

„Veleslavni deželni zbor naj sklene:

1. V blaznici na Studencu se vpelje lastna režija.
2. Deželnemu odboru se naroča, odpovedati dosedanje pogodbo redu s 1. avgustom 1885. leta, ter skleniti z redom usmiljenih sester novo pogodbo v ta namen, da nastavi red potrebno število usmiljenih sester v blaznici na Studenci kot nadstrežajke pod pogoji, kakor so v družih bolnišnicah in blaznicah navadni.“

(Dalje prihodnjič.)

Zabavne stvari.

Zamet v stepah.

Poljski spisal Mihal Grabowski, preložil L. G. Podgoričan.

(Dalje.)

Kupil je svojim sinom to vas, primerno njih želji in njih silni prošnji, oddal jim jo je tudi takoj. Štirje njih so bili polnoletni; bal se je za-nje, ali vendar izročil jih je Božji volji in njih razumu, dovolil jim je, da smejo naseliti se tako daleč od svojega doma. Vsem štirim je dal Krasnojar, a samo eden, starejši brat, vladal je svoj del sam, trije mlajši bratje so skupaj bivali in skupaj gospodarili. Jaz nisem bil tega njih gospodarstva priča, zato ne, ker sem bil, kar sem uže povedal, mlajši od njih; tačas sem bil domá pri roditeljih in v učilnicah, ali naslišal sem se o njih životu, o prvih letih njih naselitve v čudodejni Smilanščini; pozneje sem tudi jaz bival prav tam, kjer so bivali ti moji

bratje, ali da-si je moje razmerje bilo drugače, nego njihovo, da-si sta moj duh in moja glava uživala neko nenavadno različnost od njih, vendar-le sem se neznanski često zamislil v te trenutke njih života, — v trenutke, ki so bili znani mi iz raznih pripovedi, in oživljal sem v sebi teh njih trenutij obraz. Nekaj čaralnega je res bilo to: stoprv začeli so bili živeti moji mladi bratje, pa so uže naselili se v popolnem neznani okolici, v tem krasnem, tistem in samotnem kraju. Daleč so bili od roditeljske vasi — deset do dvajset milj v cvetoči stepi, a lahko so mislili, da je osoda zanesla jih na kak otok južnega morja, ali sodili, da so kralji kake neznane in čaralne krajine. Prav vjemali so se ti mladi gospodarji, pa tudi njih omladna, cvetoča domovina. Priljubila se jim je, čarala je sè svojo posebno mičnostjo in krasoto njih mladost, mamila jih, vnemala jim nade, sladila život, mikala je njih samosvojnost, mikala gospodarstvo. Mnogokrat sem slišal, kako veselo in srečno živé moji bratje, njih sluge in posamezni Krasnojarski seljaki. To je bila le sama radost maja meseca, le tista dolga zabava brezskrbne mladosti, ki ni mogla naužiti se dobrodejne svobode, krasote, samote. Ogledavali so Krasnojarske stepe ali péš, ali na konjih lastnih tabunov (čred); vozili so se po vodi skalnatega Tikiča, streljali so divje ptice, ribe lovili v velike mreže, blodili so po lesovih in otresali drevje, bučelam kradli méd, in morda so časi tudi stiskali za kako zalo Ukrajinko, ki je po kaki skriti dolini trgala polonice (cvetka). Ta Krasnojar je bil strašno nem, mračile so mi ga tuje okolnosti, ko sem bil prišel tja, ali zdelo se mi je, da je štirikrat poprijaznil se, kar so z njim bivali moji štirje brati. Zmirom je grmelo po njem — ali vsled konjskega topota, ali vsled pogostega strela po gajih ali rekah, — zmirom je človek čul smeh, ali pa kako drugače veselje; zmirom so si štirje gospodarji v svoji družbi imeli koga, kakega gosta, koga izmed svoje obile družine — preširneže, Kozake, lovce, torbaniste,*) celó v družbah (kapelle) godce, ki so vedigabog kako dolgo časa speči odmev v stepi sedaj često dramili z neubranimi, ali vendar veselimi zvuki.

Še zmirom med nami živí ta splošni in malomarni običaj, da roditelji sinom dajó vsakemu svojo vas, dajó gospodarstvo, dasi so še le preživeli otroška leta, če prav še niso izkušeni čisto nič. Ali to ima jako škodljive nastopke — očite in zasobne, najslabejši vpliv na zahteve in navade človeškega življenja; ta vpliv pa je silen in natoren tako, da človek ne more čuditi se mu, ni jeziti se ná-nj, da pogine skoro vsakedo, kogar zadene. Če koga takoj o začetku njegovega stanu pozdravi životni dostatek, neskrbnost, jako nevarno je to njega samosvojnosti. Nevarnejša od vsega drugega pa je neskrb in osamelost, mlado srce se čudovito rado zaljubi v obé. To, kar se poznejša leta kaže, da je ničemurno, o mladosti nikoli ni takovo; mladost je života polna tako, da vse kipí o njej. Poleg tega so naposled mlade duše zmagljivo vdane bridkemu senjarstvu in skrivni otožnosti, kar je sedanjega veka, njegovih prvih let pisatelj poosebil v nesmrtnem tipu Renemu. Največ ugonobí to posebnih duš — globoko zamišljenih in občutljivih. Tlači jih ničemurno senjarstvo, tlačijo trpke želje, kakor megle ograjajo polja in ledine pomladi. Če tega ne ustavi delo, ki stan zahteva ga, zmoti človeku pridno življenje, promeni se to v bolehalo sposobnost, v slabo značajnost in polenobi duha. Za tega del je podobna, kakor bi samosvojni in nenavadno samotni život na deželi nalašč bil odločen, da bi to sposobnost razvijal in ukoreninil; tak život gojí senjarstvo, neguje obraznost, ugaja zamaknjenosti samega sebe v-sé, od-

*) Teorbanist igra na teorban ali kozaško kitaro.

vajenosti in neudanosti do ljudi. Če človeka ne moti nič, da brezi vsega tega preživi mladost, zibne iz njega krasota in pesniška odika, nesrečnik, ki je radovoljno pogreznil se v takovo sanjarstvo, očito pokaže se naglo v obče, kakor da ni bilo ga ni duha, ne sluha nekdanj, podobnosti pa breziživotnega, sreča je, če ostane brezi vsakoršne sramotne navade, ali če ostavi sè spominom nenadarjeno življenje. To so splošne opomnje, ki prav nič ne zadevajo mojih bratov; to je le, da sem spregovoril o tem životnem razvitku, ki je lasten mladim letom, zato da sem nekoliko čaralnosti zil na največo nemost, na najsamotnejše zabave, o kakoršnih razmerah so bratje naselili se na svoji novi dedščini, — bratje, ki so o teh razmerah pozneje spominjali se svojih časov, o čemer sem jaz čul toliko, da nisem mogel teh razmer odbiti od živega spomina na to minolost v roditeljskem področji. Skoro splošen obraz so bile te razmere prvih naseljenij v odljudni Smilanščini.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Z Dunaja 12. dec. (Preširnova slavnost.) V dvoranah gostilnice „Stadt Wien“ v Jožefovem predmestju zbralo se je dne 9. t. m. zvečer razun udov dijaškega društva „Slovenija“ veliko slovenskega občinstva pa tudi družih slovanskih gostov. Razun slovenskih državnih poslancev bili so navzoči profesor Šuman s svojo gospó in hčerkama, profesor Stritar, prof. Kandernal, več slovenskih odvetnikov, zastopniki družih dijaških društev in drugi na Dunaji živeči meščani.

Spored veselice bil je sledeč: 1. Pozdrav predsednikov. 2. A. Foerster: „Pobratimija“, zbor. 3. Slavnostni govor. 4. a) Hlavka: „Nezakonska mati“, zbor; b) K. Mašek: „Ukazi“, zbor. 5. a) Chopin: „Scherzi“, b) Kalauz: „Što se bore misli moje“. 6. A. Heidrich: „Hercogovska“, zbor. 7. Umlauf: Concert Phantasie II., igra na citre g. J. Hostnik. 8. Dr. B. Ipavic: „Vojaška“, zbor. 9. Fr. Majer: „Tičica gozdna“, čveterospev, in 10. J. Kocijančič: „Venec slovenskih narodnih pesni“, zbor. — O izvršitvi tega programa izreči nam je sodbó prav na kratko, da se je slavnost vršila sijajno in po vsem vredno slavljenca Preširna. Biser vsega večera bil je gotovo veličastno in živo pevan zbor Hlavkov „Nezakonska mati“, ki je poslušalcem živo vtisnil lepo idealno podobo ljubljence našega naroda Preširna. Ako pa ta zbor imenujemo biser večera, moramo pa tudi omeniti družih biserov večera, namreč „slavnostni govor“, katerega mojstersko sestavljenega je z odlično spretnostjo govoril doktorand Majeron, dalje igra na glasovirji gospice Bogomile Šumanove, katera je z mojsterskim igranjem zaslužila in tudi prejela gromovito pohvalo zbranega občinstva. Enako bila je tudi z veliko pohvalo sprejeta g. Hostnikova igra na citrah, dalje se je moral ponavljati krasno peti čveterospev „Tičica gozdna“ z živim in ljubdonečim glasom posebno gosp. tenorista. Pa tudi fantovske pesmi zadnje točke bile so sprejete s pohvalo in so se morale ponavljati. Sploh izrekamo radi vse priznanje za priredbo lepe slavnosti društvenemu predsedniku in odboru, velezasluženemu pevovodju gosp. Jiriku, pevskemu zboru in vsem gospodom, kateri so k tej slavnosti pripomogli. Vseučiliščniki, kateri tako slavijo našega pesniškega prvaka, dajejo nam poročstvo za napredek in duševni razvoj našega naroda.

II.

Z Dunaja 14. dec. (Iz državnega zbora.) Vojni klic: „proč s sedanjim ministerstvom“, katerega se levica državnega zbora drži kot svojega programa, ponavljal se

je do sedaj v vseh treh sejah. V ta namen stavlja je štajarski poslanec in dunajski advokat dr. Maag predlog, da naj se pogodbe gališkega poslanca Kaminskija še enkrat na dan zvlečejo z ozirom na nekatere sumljiva očitavanja, katera so se objavile pri nekem volilnem shodu v Galiciji, obrnjene zoper poročevalca o gališki transverzalni železnici poslanca Kozlovskega, ker je bila tam čuti trditev, da se je tudi njemu doposlala nakaznica nagrade 60.000 gold., katero je baje še le čez delj časa nazaj poslal.

To zatožbo utemeljeval je Maag v seji državnega zbora minuli petek.

Govor Maagov je bil pust, razlogi plitvi in ves vtis zeló neugoden, ker mu je bil povsod videti samo namen škandala.

Izmed desnice oglasil se je k po vsem dostojni izjavi gališki poslanec dr. Madejski, ki je pred vsem izrekel, da bodo tudi njegovi somišljeniki glasovali za to, da se ta stvar preišče, da se resnica spravi na dan, in da se v ta namen odstopi dotičnemu odseku v preiskavo. Dostavil pa je govornik tej svoji izjavi takoj, da pa oni s tem pritrdjenjem nikakor ne priznajo nikakoršnega očitavanja ali pa resničnosti navedenih dogodeb, posebno ker je uže zdaj toliko znano, da so oni spiski iz zaslišalnih zapisnikov le odlomki, in tedaj nepopolni. Ker pa je vendar-le pri tem vprašanji vpletena čast poslancev in zbora, je govornik edino le zato pripravljen glasovati za to, da pride resnica na dan.

Drug napad zadeval je vlado, sosebno trgovskega ministra bar. Pino-ta zavolj danih koncesij o zgradbi krajnih železnic.

Dva mogočna govornika, katerima so znane vse skrivnosti denarnih špekulacij: ne še krščen Neuwirth in pa visokoživoten Schwab stavila sta si nalogo, trgovskemu ministru dokazati, da je zlorabil postavo o zgradbi krajnih železnic.

V seji zadnjega petka je sicer prišel na vrsto samo Neuwirth (Schwab oglasil se je bolnega) in se je postavil z mogočno zatožbo, katere jedro je bila sicer koncesija zaradi krajne železnice tulnske, podeljena hudo zavidani „Länderbank“, kateri je pa pridejal še dolgo vrsto drobiža, tako, da je s tem gotovo upal prekucniti ministra. Tem bolj je pričakoval tega vspeha, ker mu je minister odgovoril samo na kratko s tem, da je odločno zavrnil sumičenje, ker njegova vest je čista, v odseku in pa v zbornici govorili bomo dalje.

Veselje Neuwirthovo začelo se je kaliti v malo urah. Koj v večerni seji tistega dne zapihala je v železniškem odseku druga sapa, posebno Pino in pa Čedik dokazala sta — kakor trdijo na drobno — da je iz Neuwirtha govorila samo zavist baron Rothschildovega zastopnika. Daljne obravnave, upam, da bodo dokazale, da je to res tako.

Včeraj obravnavalo se je v davkovskem odseku vprašanje, kako pomagati česki sladkorski industriji.

Iz Vipave 8. dec. — Prejpretekli teden pozvalo je slavno c. kr. okrajno glavarstvo v Postojni vodjo slapske šole, gosp. R. Dolénca, da naj se koj v Podrago podá, neke sumljive trte preiskavat. Gosp. Jan. Semenič iz Podrage poročal je namreč kot načelnik tamošnje lokalne filokserne komisije slav. c. kr. glavarstvu, da sumi uže navzočnost filoksere, v podraških trtnih nasadih. Natančna preiskava sumljivih trt je pokazala, da o filokseri niti sledú ni, pač pa so jako slabo raščo razodevajoče trte, neki vse polne neke jako škodljive glivice, katere odgnijenje najvažnejših korenin, tako zvanih sesalic, provzročuje. Ta bolezen je po izpovedi gosp. R. Dolénca po vipavski dolini uže jako razširjena, uže pred več leti pokazala se je neki v poskuševalnem

odpraviti one napake, katere so se v deželnem zboru že konstatirale in one, katere je močvirski odbor po svojem ogledovanju na licu mesta potrdil na podlagi višin ozemlja po merjenju razvidnih v osušovalnem načrtu inženirja pl. Podhagskega.

3. Da se kaže, da se bode morebiti bolj priporočalo, volitev močvirskih odborskih odbornikov omejiti vsaj tako na manjše skupine kmetijskih močvirskih občin, da vsaka skupina oziroma občina voli samo svojega zastopnika.

4. Tudi o sklepčnosti močvirskega odbora kazalo bi sprejeti v spremenjeno postavo jasneje določila in pa take, po katerih bi se delovanje odborovo olajšalo.

Upravni odsek tedaj predlaga:

1. Letno poročilo §. 3, marg. št. 19—22 vzame se na znanje.

2. Deželnemu odboru se nalaga, deželnemu zboru predložiti v prihodnjem zasedanju nov načrt močvirske postave, pri katerem se bode ozirati na predstoječe opazke.

O tej zadevi govori gosp. Dežman in nasvetuje: „Deželnemu odboru se naroča, potrebno učiniti, da se napravijo v §. 13. močvirske postave zaukazani podružni odbori.“

Po končni besedi gosp. poročevalca se sprejmo predlogi upravnega odseka in dostavek g. Dežmana.

Gosp. Detela potem poroča o znižanju cene soli in o vrejevanju domovinske pravice ter predlaga, da naj se vlada naprosi znižati ceno soli in sestaviti načrt postave, ki vredeje domovinsko pravico.

Gosp. Faber poroča o prošnjah več občin laškega, ribniškega in idrijskega okraja, da bi se vojaški novinci nabirali v vseh sodnijskih okrajih. Sklene se te prošnje izročiti vladi.

(Konec prihodnjič.)

Zabavne stvari.

Zamet v stepah.

Poljski spisal Mihal Grabowski, preložil L. G. Podgoričan.

(Dalje.)

Tudi skupne razmere so tu bile nenavadne, drugače od teh, izmed kakoršnih je prišel človek. Če prav sploh v celi stepni Ukrajini ni bilo rodni družin (Stammfamilie), davnega bivalstva in nastopnega skupnega dednega življenja, nekakega života od nekedaj, kakor na Litvi, v Volinji, v Polesiji in celi Poljski, vendar je Smilanščina, to je, današnji Čehinski in Čerkeski okolišči ste bili mnogokrajno še mlajši v omenjenem oziru. Po viših krajih je bilo posebno bivalstvo, staro že nekoliko pokolenij; v Humanščini so nekateri poznali drug drugega Potockim s Tulčinkega in s Humanskega dvora: čim bliže Brdičeva in Polesija, temveč je bilo ostarelega znanja in zveze med rodbinami; v Skvirščini, od kodar smo bili mi preselili se, — tam je bilo nekoliko družin, ki so malo časa popreje dobile posestvo in ime, to je bilo pravo bojarstvo (veljaštvo) po njih okrajih; v Skvirščini so torej bili in skupno bivali, pa tudi različno, viklo tovariškim razmeram. Vse to je še popolnem neznano bilo v Smilanščini. V njej je res bilo množiti se bivalstvo stoprv, ko je bila sreča zibnila Jablonovskim in Ljubomirskim. Posebni prodajalci, ki smo že govorili o njih, zbirali so tu plemstvo. Ali kupavali so vasí različniki: Poljaki, Rusi, Malorusi, a izmed Poljakov — Volinjci, Podoljci, Polesniki, Belo-

rusi, Mazuri. Ker so zbrani bili iz tako različnih domovin, ker so imeli različne običaje, različno dovtipnost (humor) in vsak svoje doživeltosti (minulost), zato so po vzgledu drug drugega živeli tuji drug drugemu. Vsak posebe je žedel v svojem selu, kakor na kakem odljudrem otoku. Sosed soseda na meji ni poznal, pohodil ga nikoli ni, često je bilo, da še nikedar ni videl ga. Teh naselnikov život je gotovo bil samotni in žalosten, jeli so okrog sebe ozirati se še le, ko so uže del časa bili vsak na svoji naselbini; dobivali so vésti o drugih, njim podobnih prišlecih; njih zveze so bile tesne, razmere srčne, ti novi naselniki so dohajali iz dalnjih pokrajin. Prave radosti in slovesnosti dnevi so bili to, kedar je iz daljne domovine došla kaka vést, prišel kak sel, to je bilo veselje — še večje, kedar je z dóma prijezdil kak sorodnik ali znanec nalašč zato, da je pohodil izseljence. Na moč so o takih prilikah čestili in zabavljali ljubljene gasta, ponašali so se s tem, kar je okolica imela kaj posebnega: sè sadjem stepnih baštanov,*) sè zaporoškimi konji, z valaškimi hrti, prirejali solove; vozili so se k sosedom — uže znanim, a kar je bilo nad vse, grškega in moldavskega vina so o takih prilikah struge bile vse polne, tiste čase je bila le kolikost, ne kakovost teh vin na mari vsakomu. Slišal sem, kako je o neki priliki o razstanku rabil jim namesti kupice lovsk rog, ki so polnili ga z valaškim vinom.

Kakovo je bilo mojih bratov gospodarstvo v Krasnojarsku, ne bodem razsežno popisaval, dotaknem se le tega, kar je v zvezi s povestjo dalje. Polje so tačas obdelavali še jako priprosto in do céla malomarno. Tačas niso poznali ni te dandanes živoče navade, da bi bili rodovitali zemljo (ta nevednost, kaže podoba, seza v čase prvotnega sveta), in da bi razoranim grudam bili privoščili nekoliko ogretja na solnci, to je, da bi se bile prozračile. Pomagali so si tudi brezi tega. Obsevali so svežo zemljo, ki so jedva doteknili se je s plugom vselej pred setvo, a ne povlekli, pa vendar je polje rodilo popolnem. Moj oča ni hotel verovati, ko so pripovedali mu to moji bratje. Pohodil jih je nalašč jeseni; zaznamoval je njive, ki so bili vpričo njega obdelali jih; a ko je pomladi te njive videl zagrnjene v bohotno rast, veroval je svojim očém in dejal sinom, naj obdelujó zemljo, kakor znajo, da je prav, ker kakoršen je kraj, takov je običaj. Torej nisi težavno naučil se tako priprostega poljedelstva in ne težko zmagoval njegovih preteg. Vendar sta: le-ta poljska bujnost in ta zemska darovitost imeli svoje neugodnosti. Človek je veroval jima, zaupal se jima je popolnoma. Podpirali sta človeško udanost lenobi, vadili ljudi otroške neprevidnosti. Delo na polji, dasi je bilo tako lahko, zdelo se je človeku še pretežavno, zato je iskal lažega, mičnejšega dobitka. Mnogo ugodnejše je bilo čumaštvo, to je, kupčijstvo sè soljo, ki je bral jo po Krimskih jezerih. Res je to: če je človek vès topli letni čas preživel na polji, v stepi, leno korakal poleg valov, ali spal na vozi, to je bila velika prijetnost ljudstvu, ki je več vekov bilo viklo, da je kočevalo.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Z Dunaja 19. dec. (Državni zbor.) Vse one poskušnje levičarjev zoper sedanjo vlado, o katerih sem v svojem zadnjem dopisu obširneje poročal, pustila je desnica še pred sklepom državnega zborovanja k do-

*) Baštan je prostor, kjer rasto dinje in druge buče.

1. Visoka c. kr. vlada se naprosi, da skuša po svojih podrejenih oblastih dognati domovinstvo ciganov, ki po naši deželi pohajkujejo, da skuša poizvedeti, koliko in katere ciganske trope imajo v naši deželi in v kateri občini svojo domovinstvo in katere pripadajo drugim deželam. Imenik v občinah naše dežele pristojnih ciganov naj se izroči vsem sodnijam, političnim oblastvom, žandarmerijskemu poveljstvu in vsem občinam na Kranjskem.

2. Vse ciganske trope, katere niso v katero občino naše dežele pristojne, se imajo iz naše dežele iztirati in se v ta namen naprosi slavna c. kr. deželna vlada, da opozori vsa županstva, c. kr. okrajna glavarstva in vse žandarmerijske postaje, na ukaz ministerstva za notranje zadeve od 10. maja 1851. leta, št. 11.277, oziroma na ukaz ministerstva za deželno obrambo in javno varnost od 17. avgusta 1869. leta, št. 2860, in še na ukaz ministerstva notranjih zadev od 17. novembra leta 1872., št. 17.432.

3. Slavna c. kr. deželna vlada se naprosi, da izdá gledé izdajanja potnih legitimacij ciganom, podredjenim oblastvom enak ukaz, kakor sta ona dva namestništva Nižeavstrijskega od 26. avgusta 1865. in 27. julija 1869. leta in da zabrani neomejeno izdavanje potnih listov ciganom, od katerih je obče znano, da porabijo svoje legitimacije kot dovolilnice za potepanje in beračenje.

4. Slavna c. k. deželna vlada naj blagovoli potom političnega ministerstva obrniti se do vseh sodnij, da izrekajo pri obsodbah zaradi potepuštva tudi ciganom nasproti v smislu zakona od 10. maja 1873. l. pripor v posilni delalnici, na kar uže tudi ukaz ministerstva notranjih zadev od 14. januarija 1874. leta opominja.

5. Deželnemu odboru se naroča, da stopi z visoko vlado v dogovor gledé spremembe odgonskih postaj v hranilne postaje (Naturalverpflegsstationen) in o napravi delavskih kolonij.

Cestnemu odboru ra deškemu se dovoli primerna podpora, ki jo bo pa določil deželni odbor. — Cestnemu odboru v Ribnici se dovoljuje priklada 20% na vse direktne davke. — Prošnja občine Prem zaradi priklad za organista se izroči deželnemu odboru v rešitev. — Dopis ministerstva gledé priklad na žganje se vzame na znanje, ravno tako š. 3. marg. šte. 2, 4, 6 in 18 letnega poročila, ob enem se vladi izreče zahvala za podporo, ki jo je dovolila za vravnavo vodá na Vipavskem. — Gosp. Lavrenčič je še posebej izrekel zahvalo gosp. deželnemu predsedniku.

Gledé ceste iz Grosupljega na Krko se sklene:

Slavni deželni zbor naj sklene:

1. Deželnemu odboru se naroča, da zaradi pridobitve dotičnih tehničnih operatov v prvi vrsti gledé ceste od Grosupljega na Novomesto čez Krko in od Črmošnic na Blatnik do Vršič v lastnem delokrogu potrebno ukrene, oziroma da v to svrhu najame sposobnega tehnika, ter da potem, ko je te operate na lici mesta pregledal, o vspehu, ako mogoče, uže prihodnjemu deželnemu zboru poroča.

2. Nova cesta od Grosupljega na Krko ostane tudi leta 1885. v neposrednji oskrbi deželnega odbora, kateri se pooblasti, da dotične stroške po dosedanjem načinu plačuje iz deželnega zaklada.

Peticija tržiškega krajnega šolskega sveta se odbije. Prošnja okrajnega šolskega sveta se odstopi deželnemu odboru. Prošnja učiteljev logaškega okraja se odbije.

Gosp. deželni glavar se potem zahvali gosp. deželnemu predsedniku in poslancem za njih sodelovanje in prosi poslance, naj povsod delajo na to, da se odpravi nasprotje med strankami v deželi. Konečno zakliče trikratno slavo presvitlemu cesarju, ki jo ž njim zakličejo tudi poslanci. Ko se še gosp. deželni predsednik za-

hvali za prijazne besede, in gosp. Svetec deželnemu glavarju izreče zahvalo in priznanje za njegovo modro predsedovanje in voditev zborovanj, sklene gosp. deželni glavar ob 1/2 3. uri letošnjo sesijo.

Mnogovrstne novice.

* *Požar v ameriški sirotišnici.* Katoliška sirotišnica pri sv. Janezu v Brooklyn-u, v kateri se preskrbuje in odgoja krog 800 sirot. — Po noči od predminulega četrтка na petek, ko je zelo snežilo in bilo zelo mraz, nastal je v kuhinji za perilo ogenj in se je tako hitro razširil, da so morali otroci naravnost iz postelje bežati na cesto brez obleke. — Ko se je prvi strah podel, spomni se ena sester, da 35 otrok, ki so v bolnišnici v posebnem oddelku, ni še nihče rešil. Vrne se tedaj nazaj v sirotišnico, toda ogenj zapiral ji je pot v bolnišnico, otrokom pa iz bolnišnice; nuna prikazala se je kasneje na oddelku strehe, od koder je zgubivša ravnotežje padla na tla in se ubila. Otrók v bolnišnici ni mogel nihče rešiti in morali so sirote tam hudo smrt storiti.

* *Žepnih ur* izdelava naš urar na leto po 58, ameriški delavec s strojem izdelava jih po 150. V združenih ameriških državah izdelava se jih vsak dan po 3650, ki neki prav dobro hodijo in ne stanejo tam več kot 3 gold. našega denarja. Trdijo, da se po vsem svetu leto in dan napravi nad 6 milijonov ur, zato ima uže tudi vsak berač uro v žepu, hodi pa vsaka, kakor jej je drago.

* *Papež maševal za bolno dete.* Na Ruskem Poljskem v Piotrkovu zbolelo je dete imenitne gospé, katera je bila tako dobra mati, kakor pobožna dobra kristijana. Gospá za življenje svojega deteta v veliki skrbi je enkrat čula, da se po veri rimskega ljudstva oni bolnik, za katerega papež eno mašo bere, gotovo zopet ozdravi. — Urno se odloči in telegrafično poprosi svetega očeta, naj za njeno dete mašujejo. Telegram se ni spečal brez zaprek pri telegrafskih uradih. In glej čudo, uže drug dan bilo je detetu odleglo in na večer onega dne prejela je gospá sledeč telegram s podpisom kardinala Jakobeni-a: „Danes ob 8. uri zjutraj brali so sv. oče mašo za poljsko dete, katero naj Bog ohrani in blagoslovi.“ — Dete je uže popolnem zdravo in srečna mati je sklenila se podati na Božjo pot in pot od laške meje do Rima peš hoditi. Vera jo je osrečila.

Zabavne stvari.

Zamet v stepah.

Poljski spisal Mihal Grabowski, preložil L. G. Podgoričan.

(Dalje.)

Vstala je zopet pomlad, kedor je mogel, priredil je voz, vá-nj vpregel dva vola, zlezel v posmoljeno*) košuljo in odpeljal se je na pot. Tega kupčijstva koristi so bile (dasi gotovo znatne tačas, ko niso plačevali solí, ki so brali jo po jezerih), vendar-le zapeljiva vaba, razkošne lenobe in pogubnega potepinstva tir. Najraje so čumakovali zbog teh zapeljivih neugod. Često gospodar, ki je ubijal se s čumaštvom, ni vrnil se, da bi bil zimoval domá. Najel je kje nad Dnestrom, nad Bohom kak panik — in tam je z voloma vred ostal do bodoče pomladi. Če pa je prišel domú, kupil je za nekoliko

*) To je bila brezova smola.

rubljev zrnja, a imel je živeža dosti, da je preživel ž njim sebe in svojo rodbino. Poljedelsko gospodarstvo je mnogo kvara trpelo zbog te strasti do nesrečnega čumaštva. Po krajih, ki so bili posebno plodoviti, ni bilo nikjer žitnih zalog; te so bile samo še po vlastelinskih kaščah, a ko hitro so tudi le-te prekovali v novce, skoro so poskočile cene. Kmetско bogatstvo so bili volji, krave, pašniki, obleka, koralji, često in gotovo novci, ali ne zrnje, ki je redko trajalo do nove žetve. To je mnogo-krat porodilo pogubo, vsaj trpko nedostatnost, če ne resnične lakote. Navzlic temu je tretje ali četrto leto po naselitvi mojih bratov v Krasnojarsu bila tolika suša, da ni jeseni, niti pomladi ljudje niso imeli čisto nič žita, zemlja ni bila porodila prav nič. Preživeli so zimo neizrečeno težko. Uže pomladi je manjkalo vsakojakega živeža; ljudje so obolevali — ali zato, ker so hudo stradali, ali — ker so živeli ob nezdravem koreninji. Pokazali so se strašni nastopki bedaste neprevidnosti in zanemarjenega poljstva. Dediči novo kupljenih vasi so sklenili, da zatró to, da primorajo bogatejše kmete (ki so vlastito najkorenitejše zatirali žitni pridelek), da bodo poslé na skrbi imeli poljstvo ter pridnejše, opreznjejše obdelavali zemljo.

To je bilo pač koristno, lahko pa ni bilo izvršiti tega odloka. Treba je bilo upor, vojsko napovedati v koreninjenim razvadam in predsodkom. Sploh je potreba vendar postregla sè zmeno; po tem posebnem časi se je začel velik, časi nad vse velik žiten pridelek (produkcija), in ta „produkcija“ je dandanes neka vlastitost teh pokrajin. To ni vstalo, kakor bi trenil, tudi ne povsodi sočasno, niti ob tistih stroških. Ti, kateri so bili prvi lotili se tega pridelka, skusili so največ truda in zaprek. Drugim je to lajšal vzgled, lajšala ugodnega prida očitost, kar so morali priznavati kmetije sami... Vendar je bilo jih mnogo, največ izmed bogatih zemljakov, ki je ta vrnitva k plugu bila jim nekaka zatira in do tega časa neka neznana vlastelinska samovoljnost. — Moji mlajši bratje — ti, kateri so skupno gospodarili, niso upali se zmóči upornih kmetov, ki so cele vrste bile jih popolnoma pomehkuženih. Zajemali so iz lastnih žepov, iz svojih žitnic — in pomagali so ubežcem ali neskrbnežem — niso morali jih, naj promené skrb za svoje gospodarstvo, ali prav za prav negospodarstvo. Jako so jih ljudje ljubili zato, jako hvalili, če prav so kesneje dejanja pokazala, da tudi ljubezni preobila mera ne prihaja na dobro. — V tem je treh bratov slabost bila nova težava četrtemu bratu, ki ni bil prav nikakoršen mučitelj, ki niso prav nič zapeljevali ga osobni nazorji, ali opreznjejše je bil in varčnejše od onih, postavil je jez navadi, ki spremlja tako velike pogube in zadržuje nerazmerne poljedelske koristi vsled same prirojenosti, ki jo ima „pozicija“. — Ta moj brat je skoro prvi sklenil, da zmanjša čumaštvo in protivil se je neprestano ljudskemu potepinstvu. Potrpel je velik nasproten krič in ogromno neljubost. Da bi se promenil dejanstveni položaj braterskih razmer, krepko je pobijal njih tožbe in njih javek. Najbogatejši gospodarji, kar smo uže povedali, čutili so najhujše bolečine te ovire, utemeljene njih razvadam in všečnostim na ukor. Res so le-ti imeli še največ pomočkov, da so upirali se zanemarjenega poljstva učinkom, protivili se nastopkom, ki je rodila jih ta zanemarjenost, — ali trpeti jih niso mogli tisti, kateri so druge morali priganjati na delavno življenje. Imovitejši kmetje so jeli upirati se in karati, naposled so ponašali se sè svojo surovostjo, zato pa so začeli bežati iz domovine — utekali so na stepe, k Bohu, za Dnester, v razne oddaljene kraje, znane jim do cela vsled mnogih vsakoletnih pohodov. Nekateri so pobegnili sami, nekateri so izginili z rodbinami in blagom (Hausvieh) vred, sploh — pobegnili so, kakor je mogel

kedo in pogodil; morali so begati za njimi, loviti jih, goniti nazaj, a zatega del so vsak dan godile se jako zoprne sitnosti in nezgode, neko neugodo moramo popisati. (Dalje prih.)

Naši dopisi.

Z Dunaja 24. dec. (*Gnjiloba v dunajskih bankah.*)

Dan za dnevom prihajajo na dan grozovitnejše dogodbe iz denarnih zavodov, katere smo bili do sedaj prištevali najboljšim tukajšnjim bankam. — Ponezvestenje velikih svot prišlo je na dan pri „Giro- in Cassa-Verein“; in pa pri „nižeavstrijski ekompts ni družbi“; prvo je poškodoval načelnik oddelka Baldey za 166.000 gold., katere je ponezvestil v teku zadnjih 10 let in pa njegov svak J. Lukas, ki je društvu prizadel škode 93.000 gold. Prvi je zaprt, drugi pa se je vstrelil.

V nižeavstrijski eskomptni družbi pa sta namestnik vodjev L. Jauner in pa eskompter Kuffler tudi v daljnem času banko poškodovala za 2 milij. in 59.000 gold. Prvi se je usmrtil, drugi pa je zaprt. — Ko so te novice začele prihajati na dan, strmel je pač ves Dunaj in ž njim tudi v prvi vrsti trgovski svet vse države, strmeč v prvi vrsti nad nadzorovanjem tako bogatih bank, pri katerih so se mogle toliko časa tako velikanske sleparije vršiti, ne da bi jim bil kedo prišel na sled. In še zdaj bile bi te sleparije ostale morebiti nerazkrite, ako bi jih ne bila sprožila sladkorjeva kriza in polom česke banke „Bodenkredit-Gesellschaft“.

Ker so druge nadrobnosti teh žalostnih dogodbe uže znane, hočem dodati tukaj samo nekaj takih, o katerih je bilo do sedaj manj čuti. Te zadevajo osebo Kufflerja, kateri ima tudi s firmo Tschinkelnov neko denarno zvezo.

Dné 18. t. m., ko je Jauner, prišedši sicer v svojo pisarno, zopet odšel in se nič več ne vrnil, in ko so prvi strahovi začeli prehajati vodstvu eskomptne družbe, obračale so se oči vseh na osebo Kufflerjevo, ker je bilo sploh znano, da je bil zapleten z Jaunerjem in pa sam osebno zapleten tudi v velike spekulacije, pri katerih so mu v sedanjih zgubonosnih časih pretile velike zgube.

Tudi je gotovo, da je prejšnji dan pričeto pregledovanje društvenih blagajnic pokazalo nerednosti, zaradi katerih je odgovornost zadevala Jaunerja in Kufflerja. Soditi je tedaj, da je policija dobila migljaj, brez vriša prijeti Kufflerja, ako bi ne bil odšel, prej ko ne tudi Jaunerja. To nalogo zvršila je policija s pomočjo dveh skrivnih policajev (detektiv), katerih eden je šel v pisarno Kufflerjevo, drug pa je čakal spod pri glavnem vhodu. Prvi detektiv oglašil se je pred Kufflerjevo pisarno naročivši strežaju, da ima ž njim samim zeló nujno govoriti. Strežaj misleč, da namerava beračiti, podil ga je, dedektiv pa je silnejše in silnejše zahteval sam govoriti s Kufflerjem, tako, da je ta sam slišal v sobo glasno pravdanje, odprl vrata, in prašal, kaj je. Na to stopi dedektiv k njemu rekoč, da ima sam nujno ž njim govoriti, in ko sta šla v sobo, skazal se mu je za dedektiva, ter mu naročil, da naj gre takoj ž njim k policiji, kjer ga hočejo nekaj poizprašati. Na to je obledel, pa ko je čul, da more tje brez vriša, vzel je svoj klobuk in suknjo, ter šel z dedektivom naravnost k policiji. Kasneje odpravila je policija vse druge uradnike in sluge, je vpričo komisarja preiskala vso pisarno in jo konečno zapečatila. Po tem se je še le razglasilo, da je Kuffler dejan v zapor.

V Trstu 26. dec. — V kratkem izide „Lira in Cvetje“, zbirka liričnih poezij, balad in dram igre „Ljudmila in Privina“, ali „pokristijanjenje kor. Slo-

tamošnjemu ponemčevanju, tako da je v klubu 27 udov enoličnega političnega prizadevanja. Ostalih 11 udov, pa izrekoma Tirolci, so pri vsaki priliki dejansko in očitno pokazali, spominjamo edino na izvrstne Greuterjeve govore, da nas odločno in pošteno podpirajo. Z njihovo podporo sprejele so se v zbornici resolucije, katere so nam deloma pripomogle, deloma nam pripravljajo pot k enakopravnosti. — Enako se je ravno pred božičnimi prazniki ves Hohenwartov klub odločno izrekel za podporo onih zahtev, katere so vnovič sprožili slovenski poslanci, in načelnik klubov stopil je z vso odločnostjo za-nje v akcijo.

Zdi se nam tedaj po sedanjih razmerah neumestno odbacevati dosedanje zveste nam zaveznike brez vzroka, in pa odcepljati se v manjši, slabejši in manj vpliven klub. — Ne puščajmo tedaj dobrega, dokler nimamo boljšega.

Zabavne stvari.

Zamet v stepah.

Poljski spisal Mihal Grabowski, preložil L. G. Podgoričan.

(Dalje.)

Najbogatejši gospodar v Krasnojaru je bil Ivan Kalenik, sam še srednje star človek, a uže oča dorastlih sinov in pooženjenih. Da popišem tega kmeta imovitost, senjarsk bi bil v vsakem kraju, samo v Poljski Ukrajini ne. Njega rodbina je bila med prvimi naselniki nekoliko desetletij puščobnega čaralnega torišča, kjer je ležal sedanji Krasnojarsk; nič čudnega ni, ker je sebi odbrala bila obširno in razkošno selišče. Lep, starodaven travnik je klinasto sezal v ribnik na reki Tašliku, tvoril je nekov polubreg; tam so stale Kalenikove koče, ograjali so jih s svojo senco prelepi dobi, vonjave lipe, bele breze. Pod tem senčnatim drevjem, po travi, visoki do pasa, pasle so se ljube molzne krave, kmetu prijetna domača žival, ali njega čumaškim volom, mlademu blagu, ovčjim čedam bi ne bile zadoščevale te livade, ko bi bile — kakor koli razsežne bile, vsa ta živad je svobodno zahajala v stepe, kjer je, kedar je zbrala se, zabelela, kakor kaka skalnata lisa ali kak pokošen prostor v gori. Pokriti vozovi, kupi samih kôl in vsakoršnega orodja, ki je bilo potrebno in rabilo na poti, delalo je napotje v gospodarskem dvoru med kočami. Podolgoma ob tej naselbini, ograjeni s hrastovimi kolci, kakor kak ostrog, držala je po vasi ulica, kjer je na najvišem prostoru bil vodnjak, rekali so mu Kalenikov vodnjak. Neoženjenim Kalenikovim sinom ni bilo treba daleč hoditi in iskati shodišča in zabav z najlepšimi dekličmi v vasi, ker preskočili so samo prelaz pri vodnjaku, pa so bili med cvetočimi dekleti celega sela — med devami, ki so hodile po vodo in vsaka svoj koromisel (Schulterjoch) imele po kitajski navadi prevešen ob plečih (gotovo so bili ta običaj, kakor so vedra nosili, lê-sem zanesli prav od Vélikega Mura Tatari, ki so nekedaj gospodarili v Ukrajini), in vsakega dné je o solnčnem zahodu bilo tû mnogo petja in veselosti. Gospodarskim hčeram, srečnejšim, nego je bila kraljčina Naurikai, ni bilo treba voziti se do čiste vode, kjer so prale platneno obleko, prale jo v reki konec livade; kopale so se, lovile se, a nič jim ni kalilo ljube svobode, le če je kak mladenč nalašč priveslal v čolnu in poplašil jih s kako dumko (Sehnsuchtslied) ali z nekoliko neskromnimi pogledi.

Ali ni vse Kalenikovo bogatstvo bilo na tem lepem naselišču. Imel je še nekoliko ogromnih bučelnic (Bie-

nengarten), nekoliko sadskih vrtov po lesovih (kar je nekova posebnost, stare vrtove nahajamo po lesovih nedavno naseljene Ukrajine, gotovo so to zapuščina predzadnjih naselitev), nekoliko razsežnih in dobro obdelanih baštanov. Vendar izvirek njegovih dohodkov je bila največ odgoja blaga (Vieh) in kupčijstvo sè soljo; poljedelstvo je, kakor vsi drugi, zanemarjal, obseval je le nekoliko njiv, kakor na nekakov zasmeh.

Za tega del je moj brat sklenil, da tega kmetskega mogotca primora, da bode celi vasi na vzgled skrbnejše na mari mu žitno gospodarstvo, a ko je pomladi bil na dvor prišel prosit, da bi dobil popotni list na Krim (jeli so ga bili tačas zahtevati od popotnih), odrekel mu ga je brat, izgovarjal se je s tem, da ne ugaja pogojem, da bi obseval oddelek polja, ki je odločen mu. — Kmet ni mogel, ali prav za prav — ni hotel umeti tega ugovora — dokazoval je, da je zvršil dolžnost do svojega dvora jeseni, da je zaoral vlastelinskega polja toliko, kolikor mu je bilo odločenega, svojega pač več, nego je treba, ni hotel obsejati, in da zato dvoru pomoč ne bode nikoli skrajšana. Ker je moj brat znal, da bi modrovanje in dokazi ostali brezi vsakoršnega prida, sklenil je, da zmore s krepko voljo in z vstrajnostjo: odpravil je toraj kmeta brezi popotnega lista, spravil ga je izpred sebe odurno, a da bi gospod nehal misliti na njegov pot, začel je kmet pečati se s podvojenim pomladanskim posevkom, hotel je namestiti opuščeno jesensko setvo.

Odšel je kmet, ponižen na videz in poslušnosti vdan; ali morda sam v sebi ni bil zatrl gnjusobne upornosti, ali je bil jej vernejši od svojih osornih sinov, ki so bili nevoljnejši od njega na novo odločeni red, — ukazane dela ni dovršil popolnoma, temuč tajno je odšel na svojo znano pot. Nekega dné je odredil deset do dvajset mož — in odšel je njim na čelu pred svitom iz vasi. Dvor je dobil glas o tem; z dvora so poslanci šli za samovoljci in vrnili so jih sè silo. Ta javna neposlušnost ni mogla ostati brezi vsakoršne kazni. Stari Kalenik ni smel izzuvati se o navadnem časi; njegove sinove so pokaznili s tepežem, — sinove, ki so surovo po robu postavljali se dvorskim Kozakom, ker so jih zavračevali, in začenjali so boje. Tepež je upokoril jih in neizrečeno razdražil. A vendar so bili poslušni; odmerili so jim delo na polji, orali so in sejali; ali v tem so skrivaj po semnjih prodajali svoje množno blago, znebljali se svojega znatnega gospodarstva, z daleka pripravljali vse, okoristili se z mojega brata odhodom pod Svir — in vsi so neko noč pobegnili s soprogami in otroci vred, ostali imetek so odpeljali s seboj.

(Dalje prihodnjič.)

Mnogovrstne novice.

* *Nov Metuzalem.* Ruski časniki pripovedujejo o starčku v vasi Nikolojevskoja živečemu kmetu po imenu Chazin, o katerem je dokazano, da je rojen dne 20. maja 1694. leta, ki je tedaj uže od spomladi v 191. letu. Starček je nek slaboten, toda noben čut ga še ne zapušča. — S tremi ženami imel je 35 otrok, šteje pa sedaj v svoji družini 120 vnukov, 86 praunukov, 23 prapraunukov in 20 praunukov tretjega kolena.

* *O zgoreli in potopljeni ladiji „Sirius“* našla se je na bregovih otoka Rügen flaša in v njej sledeče pisanje: „Ni je rešitve, pred seboj gledam smrt. Naj Lübeški trgovci skrbé za vdove in sirote. Pozdravljam ženo in otroke. H. Mull, vodja parobroda „Sirius“. — Ta parobrod odpeljal se je začetkom meseca novembra z Lübeke s pavolo in nekoliko popotniki.

pokriva, na mejah druge rasti in tako oddaljenih od svetovnega prometa, da se uže odvažanje družih pridelkov ne spleča. Planinske paše so ali med gozdi ali vsaj v bližini gozdov.

Kedar imata gozd in paša samo enega, to je, oba tistega gospodarja ali lastnika si ta gospodarstvo vredi v mejah stavljenih mu po veljavni gozdni postavi, kakor mu bolje kaže.

Vse drugače pa je to gospodarstvo tedaj, kedar ima gozd družega, paša pa družega lastnika.

Takih razmer nastalo pa je sila veliko, odkar so se vredile gozdne služnosti, tedaj pravice sekanja in paše. Večidel se je lastnina gozdov priznala grajščakom, onim manjim posestnikom — kmetom pa, ki so imeli pravico sekanja, dala se je odškodnina, včasih primerna, dostikrat pa tudi prav pičla; — pravica paše pa je ostala nekako v zraku, na papirji sicer priznana, dejansko pa bolj in bolj odpravljana.

Ta prememba v posestnih pravicah, katera zelo težko zadeva živinorejo v gorskih krajih, daje posestnikom gozdov na podlagi veljavne gozdne postave pašo malih posestnikov bolj in bolj spodrivati, deloma celo uničiti, in zato se čujejo prav opravičene pritožbe posebno z gorenjske strani Kranjske, pa tudi s Koroške, Gornje-Štajarske, Gornje-Avstrijske in Solnogradske zoper ravnanje lastnikov gozdov oziroma zoper nekatere določbe gozdne postave. Pri shodih kmetovalcev izrekoma na Dunaji povdarjala se je ta malim živinorejcem preteča krivica, in sklenilo se je vkljub navzočnosti grajščakov zahtevati primerno premembo gozdne postave, katere pa žalibog do danes še ni, in katera bolj in bolj negotova postaja vsled velikanskih povodenj, nastalih zadnji čas v Tirolah, na Koroškem in v severnih naših deželah, posebno zato, ker se je v teh krajih gozd premalo varoval.

Kako tedaj pomagati malim kmetovalcem, katerim se z odvzeto pašo nemogoča stori živinoreja?

Gozdna postava daja v §. 9. nek pomoček v tem, da opravičen sme zahtevati načrt gospodarstva, katerega po zaslišani opravičenih in obremenjenih in pa izvedencev določi politična gosposka prve stopinje. — Ako se tak gospodarski načrt dogovarja in odobruje, dano je vsaj kmetovalcem tudi pravičnim okrajnim glavarstvom skrbeti v načrtu za to, da se sicer gozdoreja pospešuje, da se pa tudi za pašo opravičenim živinorejcem mogoč stori oni vžitek paše, katerega so jim uže veljavno razsodbe priznale. — To je tedaj zdaj edin pomoček, varovati planinsko in gozdno pašno pravico in tega priporočamo posebno prizadetim našim gorenjskim občinam, oziroma skupinam.

Mnogovrstne novice.

* *Učenci ubogajte!* V občini Bered, šopronjskega komitata, razprlo se je v šoli med podučevanjem več otrok. Pri tem zagrabi devetletni šolar svojo torbo, v kateri so bile šolske knjige in jo s toliko močjo vrže drugemu enajstletnemu učencu na glavo, da se je na mestu zgrudil — mrtev!

* *Starašina zatožen.* Zoper laškega starešino Matijo Farino vložena je sodnijska tožba, o kateri bode v kratkem obravnavalo starešinstvo, kot najvišja sodnija. — Hudodelstvo, zarad katerega bode imelo starešinstvo soditi, je to, da je nekaj krav Farinovih na nasipu železniškem travo popaslo.

* *Predpustna.* Prvo predpustno nedeljo ocvrla je skrbna gospodinja okusnih krofov. Po prvih pokušnjah gospodar zadovoljno pokimuje z glavo, otroci urno se-

gajo po krofih in gospodinja zavestno vpraša moža, jeli mu je cvrtje po volji. — Mož se zadovoljen namuzne in pravi: Vsaj zmiraj trdim, da nobena gospodinja ne zna boljših krofov pripraviti kakor ti, danes pa so še posebno dobri! — „Kaj ni res!“ odgovori gospodinja, „pa rečem ti tudi, da ti za tako plačo, kakor do sedaj, ne bom več kuhala in gospodinjala!“ — „Po koliko pa služiš?“ jo vpraša gospodar. „Do zdaj še nič“, zavrne gospodinja. — „Ako je pa tako“, odgovori gospodar, „pa uže spoznam, da s to plačo ne moreš shajati,“ za naprej boš toraj dobivala — še enkrat toliko!“

* *Leta 1884. bili so požari v gledališčih:* 20. januarja pogorelo je v Londonu Lusbyjevo gledališče; 16. aprila gledališče v Tarasconi (na južnem Francoskem); 21. aprila cirkus Sidoli v Bukureštu, in ravno tisti dan bilo je gledališče v Clevelandu (severni Ameriki) vsled eksplozije gaza popolnem razdejano; 16. maja pogorelo je dunajsko gledališče „Stadttheater“; 15. junija gorelo je v velikem gledališči varšavskem, pa brez velike škode; 20. junija pogorel je akvarij „East-London-Aquarium“ v predmestji londonskem, in ravno ta dan kraljevo gledališče v Edinburgu; 6. avgusta pogorelo je poletno gledališče v Tomsku (Sibiriji); 16. septembra pogreznilo se je gledališče v Cahorsu (Francoskem) med plesom v klet; 19. oktobra pogorelo je nemško gledališče v Moskvi; 16. novembra gledališče v Evterpi v Smirni; 20. novembra gledališče Gaiety v Southamptonu; 23. novembra „Thalia-Theater“ v Stettinu.

Zabavne stvari.

Zamet v stepah.

Poljski spisal Mihal Grabowski, preložil L. G. Podgoričan.

(Dalje.)

Brezi svojega gospoda so kozaki vdrli in slabo in neukretno stikali za ubežniki; ko so kozaki bili vrnili se po nekaj dneh, uže so ubežniki bili natorno varni, da bi jih ne bili zalotili preganjalci. Šla je vest okrog, da so naselili se nekdé nad Bugom; lahko bi jih bili našli in na vrnitvo pregovorili (kar so činili drugi dediči, katerim je, če je ljudstvo trebilo se, v kraji pičlo naseljenem, to bila ogromna škoda); ali moj brat ni pomislil ni na to; zmotil ga je bil upor, če prav so njega namere bile blagostne in poštene; mrzko bi mu bilo to bilo, da bi ga bili sodili, da je mučitelj in skopuh — v tem, ko je sploh bila sama dobrota ga. Nekoliko mesecev poznejše je skoro na nevoljo zvedel, da je zaločen ostal izmed njegovih ubežnikov nekedo. To je bil najstarejši sin iz sela pobeglega gospodarja in najdrzovitejši med vso rodbino. Prikazal se je bil v Krasnojars ali zato, da je kaj ukazal gledé na kake reči, varno skrite pri znancih, ali da je pogovoril se o kakih drugih rečéh, ki so bile odločene, da jih prenesó na svoje novo naselišče, na kar so izseljenci navadno rabili zaostale prijatelje in sorodnike. Zaločenca so zaprli v zbornico, to je: v izbo vaškega redarstva (policaja). Moj brat, kar sem uže povedal, ni bil prav nič vesel tega ulova, a sam ni znal, zakaj ne in kaj bi učinil z zaločencem. Da bi bil pokaznil ga, a ne znal, zakaj, to ni zdelo se mu prav; da bi bil sè silo stiral nazaj celo ubéžno rodbino, to bi mu bil velik in nepristen trud. Odločil je toraj dan časa, da bi pomislil, kaj in kako naj bode, ali kako je presunilo ga, ko so bili prinesli mu vest, da je zaločenec obesil se na brvno v izbi, kjer so imeli zaprtega. Nemogoče je zdelo se jetniku vsakoršno otetje; krepko je bil preverjen, da ne umakne

se kazni, in ker je bil vdal se poskusom nesrečnega samoumora, ki je lasten ukrajinskemu ljudstvu, končal je svoje življenje. Ta dogodek je živo bolešno presunil mojega brata, dolgo časa ni mogel znebiti se mučne misli ná-nj, dasi vest ni imela nikakoršne pravice, da bi mu bila kaj očitala. Ni kesneje nikoli ni hotel, da bi mu na um bili prihajali njegovi pobegli naselniki, ogibal se je tega prostora, kjer so stale njih kočice, zato da ni motil mu glave, tudi nihče drug ni hotel polakomniti se te zapuščene razkošne naselbine, zato je skoro spremenila se v puščo, a narod po okolici je zbog tega dogodka na njej rekal jej obešenčeva naselbina, malo po malo pa so zabili imena iz vasi odšlih gospodarjev in niso spominjali se jih drugače, nego z nazovom — povešenci.

Stoprv nekoliko let po teh dogodkih sem jaz prišel na svoj tir v Krasnojarsk. Čas je velike zмене učinil v naši rodbini. Naš oče ni bil več živ, dva mojih bratov sta tudi bila že mrtva, dva še živa pa sta bivala nekje drugod, jaz sam sem v last dobil Krasnojarsk, ali bogat z velikimi važnostimi resnično neugodnih dogodkajev in nenadnih zmen. To je bilo povod, da sem malo bival na domu, da sem malo užival svobode in mirnosti na kmetih (na deželi), poznal sem obe bolj po tem, kar sem čul o njima, nego po lastni izkušnji; na robe je bilo, jel sem še mlad boriti se z zopernostimi dejanjskega života.

Izmed priljubljenosti, ki sem jih imel do raznih dolokov, izmed njih je najvažnejša bila meni ta, da odpravim drzovitost (pretenzija) črnomoškega vojvodstva (admiralstvo), res nepremišljeno pogodbo (kontrakt), ki so jo bili naredili moji predniki v Krasnojarsku. Ta je zahtevala mojih osebnih in nujnih skrbi, s katerimi sem celo leto potratil na neprestanih potih med Herzonom, Nikolajevim, Odeso in še med drugimi postajami črnomoškega pomorja. Krajina, v kateri je bila obravnavana, te krajine priroda je bila povod, da je muka in dolgočasnost bila štirikrat večja; nikakoršna različnost, nikakova mičnost v okolici ni lajšala tega težavnega pota.

Žalost teh sosednjih nam krajin, ki so jim dosle rekali stepa, — njih žalost je tem znamenitejša bila bivalcu tačasne Ukrajine. Sedaj sta dve pokrajini nekoliko zbližali se v podobnosti, zato, ker so uničevali lesove v Ukrajini, najbolj pa za tega del, ker so sekali prekrasna drevesa, rastla so povsodi le-todi, kar sem uže povedal popreje, posamezno po poljih, katera so vrstila se z dobravami in s črnimi lesovi, ki so dobrodejno hladili oralna polja, — z lesovi, s to neprimerljivo diko in koristjo, ki je moglo polotiti se je le glupo in neoprezno barbarstvo! Po zgubi tega svojega natornega krila so ukrajinske ravnine oblekle se v divjost, ki je bližala jih podobnosti sedanjih ravnin. Veče razmerne naselitve ne odbijajo do čela te podobnosti; saj tudi niso odgovorne za vse. Morebiti utegnó še kedaj ukrajinske doline obogateti z vrstami vasi, morda utegne še po njih vstati več polja, morda se odičijo z obsajenimi cestami, sè živimi ploti in z mejami okrog posameznih lastij, kar jim povrne različnost in zelenost, ki so nekda imele jo. Nekedaj so visoka drevesa s košatimi vrhovi povsodi razlikovala se od sosednje stepe. Krajina je tačas, kakor da je odkrojena od poljske meje, imela do čela drug obraz. Nikakova pota niso držala po sinjakstih dolinah, ne po živih gajih; povsodi je stepa bila tistolična.

Težko človek misli kaj žalostnejšega, nego so razsežni prostori, ki so nekedaj rekali jim divja polja, pozneje Zaporožje, dan danes pa imajo ime: razni novoruski guberniji. To je resnično stepa brezi lesa in brezi vode, kjer se človek — naseljen zdí, da je nekaj nenatornega in nekako naključje. Malo ljudi

sredi ogromnih ravnin — zdi se človeku, da je to kakkega izgnanca naselbina. Redke naselbine imajo podobno nekakih krtin na tej pozabljeni zemlji; one kvarijo stepo, jemljó jej samotnost in devištvo — oživljajo pa je prav nič ne! Če prav imajo takovo obličje skoro vse vshodne ruske pokrajine, ki svoje plodovite maloljudne ravnine raztezajo prav do pustin v srednji Aziji, vendar utegnó te lastnosti najznatnejša znamenja biti na herzonskih stepah. Tù podnebje in z razno soljo solijo oživljena in vabljiva, tukaj pa to ne prominja omrtvele stepe. Stojiš nad Bohom, nad Dneprom, a na posled nad morjem, pa ne priča o tem ti ne živejše rastlinstvo, niti manjše ravnine po okolici. Reke gibljó med nizkimi in golimi bregovi — zalivi, kakor kaka jezera, ležé sredi stepe, morje bíje ob prazne parove,*) njega jednoličnost žalost navadno večja še tistoličnost tega susega morja, ki se stiče z njim. Mimovoljno (unwillkührlich) sodiš, kako divji, kako barbarski so gotovo zdeli se ti bregovi nepriljudnega Evksina Grku, ki je prvič zvedavost, dobičkarstvo bilo zvalilo ga lê-sem z njegovih veselih otočičev in od divnih predgorij!! — Na takem pozorišču raznih step se nič ne razlikuje okolica od okolice. Popotnik se posvetuje samo z umom, kakor mornar z morskim dnevnikom in s kompasom, zato da zná, na katerem delu stepe je. Vranji razgled bi ga ne preveril o tem. Ingulu, Hromokleju, Teligulu, Bohu pobrežije, to je vse tisto: nekov pretok brezi vodnega obraza, po nekakih skalnatih parovih, a povsodi okrog je neizmerno polje, kjer je sem ter tam kaka ozka prazna dolinica, ali, kakor tam rekajo, balka, prav za prav neznana mogila brezi vsakoršnega nazova in izročila. Samo solnce, kaže podoba, utrujeno gleda na te ravnine.

Uže je bilo minolo skoro leto dni, kar sem na razne strani meril te pustine in do sita naužil se stepnega praha, kar mi šine v glavo, da bi odpotoval iz Nikolajevega v Odeso. Odpotoval sem s prve postaje rano, na večer pa sem se bližal globokim otlinam, po katerih teče reka Teline, ki priteka iz zaliva s tistim imenom. Mislil sem prenočiti v mestici Berezovci, ki jo stoprv naseljevalo se. Popotoval sem sam s stoprv vdinjanim slugo, pa z voznikom Židom. Uže novembra meseca je bilo to, ali kolovoz je bil izboren, vreme je bilo še toplo, kakoršno je navadno tamošnje podnebje. Solnce je bilo vstalo jako jasno in podoba je kazala, da napoveduje prelep dan; ali Žid je bil izkušen človek, vsled vetra, ki je krilil od morja, dejal je, da utegne premeniti se vreme. Res smo solnce imeli samo dopoldné, popoldné pa je začelo močno oblačiti se, in ko smo se peljali s postaje v vasi Jastrebinu, uže je rosil dež. Padal je pridnejše in pridnejše, a na večer je znatno hladilo se in sneg je začel ponujati se. Ali zadovoljni smo bili, da srečno pridemo do prenočišča, v mestici, mislili smo, dobodemo saní, če ponoči sneg utegne zameniti zemljo — pa do čela smo se prevarili s tem sklepom. Ni padal več dež, temuč prav pravi sneg, iz početka rejše, a vsak trenotek gostejše, da je naposled vstalo pravo sneževje. Ni le pobelila se stepa okrog in okrog, kakor o največi zimi, po pol uri je čudovito gosto jel padati sneg, da je dva komolca visoko zamel pot. Kola so težko brodila po tem visokem snegu, a kar je bilo še teže, pot je do čela ginila malo po malo: iz početka je tir kazal po obeh straneh rastoči buran (ščavje), ali ko hitro je bil zapadel i tir, zginilo je vsakoršno kazalo v stepi. Bura je bila večja in večja, ni igrala več z vlažnim in suhim snegom, snovala je prave zamete. S snegom vred je rastel mraz, a če prav smo na oskrb imeli zimsko obleko in dasi smo se zavarovali

*) Parov je široka in globoka jama, ki jo slap izkoplje.

z njo, vendar-le je prehuda zima do živega sezala vsem trem. Najhujše je bilo to, ker je noč temnila se, vozili smo se o mraku, da sami nismo znali, kam. Žid je na posled oplaščen trdil, da smo zablodili. Ustavili smo se za nekoliko trenutkov, da bi odločili, kako in kaj bi učinili, ker ni pretil nam nikakoršen slučaj, pač pa je žugala gotova smrt. Cele takove noči bi ne bili mogli prebiti pod milim nebom, a znali smo, da tukaj vija-vica navadno traje po tri dni.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Z Dunaja 11. jan. — Ker so uže zadnje „Novice“ prijavile dnevni red državnega zbora za 20. dan t. m. in so uže na kratko omenile propad veliko-nemških matadorjev Kopp, Weitleff in Menger v „Deutscher Verein“, hočem jaz danes na kratko omeniti dveh drugih dogodb, katere ste tudi za nas pomenljivi. Prva je razsodba upravne sodnije o napravi česke ljudske šole liberške. Tam so razmere med Nemci in Čehi približno take, kakor v Ljubljani med Slovenci in Nemci. — Ker je bilo tam blizu 200 českih otrok prisiljenih hoditi v nemške šole, ali ostati brez poduka, osnovala je „Matice školská“ privatno česko ljudsko šolo. Pri teh razmerah naročil je tamošnji deželni šolski svet mestnemu zastopu liberškemu ustanoviti trirazredno ljudsko šolo s českim učnim jezikom; mestni zastop se je pritožil dalje, in ko je naučno ministerstvo pritožbo zavrglo, vložil je zastop pritožbo do upravne sodnije, katera je pri javni obravnavi dné 8. t. m. ono prav neumestno podpirano pritožbo zavrgla. — Pritožniki ugovarjali so, da petletno poprečno število českih otrok ni dokazano, politično pa so ugovarjali, da se s takimi šolami ne doseže porazumljenje med narodi, ker zdaj se Čehi ne bodo učili nemščine, Nemci pa ne češčine.

Vlado zastopal je ministerskega tajnika namestnik dr. Hye, tedaj ena najmlajših moči ministerstva in ta je ugovarjal samo prvemu stvarnemu ugovoru gledé števila učencev, sklicevaje se na člen XIX. državnih temeljnih postav in na §. 1. deželne šolske postave, konečno pa na to, da bi po načelih ugovornikov narodna manjšina nikdar ne mogla priti do lastnih šol. — Sicer se pa vladin zastopnik ni prav nič prizadeval, še dalje utemeljevati načelo, katero je upravna sodnija uže tolikokrat proglasila v enakih pravdah. — Senat upravne sodnije posvetoval se je samo 10 minut o tej pravdi, potem pa je objavil razsodbo, po kateri je bila pritožba kot neutemeljena zavržena. — Bodo li mestni očetje ljubljanski kaj brali to razsodbo?

Druga tukajšnja novica zadnjih dni je neka pod pokroviteljstvom mestnega županstva izdana brošura z naslovom „Das bedrängte Wien“, s katero se očitvidno hoče krivda lastnega slabega mestnega gospodarstva odvaliti na sedanjo vlado in pa na večino državnega zbora oziroma na narod česki, poljski in madjarski. Slovenci smo za mogočne dunajske jude očitvidno premali, da bi nas tudi izrekoma šteli med svoje nasprotnike; brošura prilastuje dalje Dunajčanom nalogo, državo braniti zoper avstrijske sovražnike, med katerimi koj potem imenuje narod madjarski, poljski in česki, ob enem pa javka, da bode morala vlada oziroma državni zbor pomagati Dunaju iz gospodarskih zadreg. — Vsi razumnejši krogi kar strmé o taki pisavi, ki očitvidno kaže, da so pisatelj in pa oni krogi, ki tako pisavo denejo pod svoje pokroviteljstvo — pijani kruha. Naj bi trezni dunajski krogi malo brali zgodovino dunajskega mesta, in prepričali se bodo lahko, komu v državnem gospodarstvu se delí meso,

komu pa kosti, kedo opravlja delo rok, in kedo posel želodca; učila jih bode pa zgodovina tudi, kedo je branil obstanek avstrijske države in proti komu.

Iz najnovejšega časa treba nam je zapisati samo dveh letnih številk 1848., 1866.! Naši slovanski narodi se pri takih Dunajčanih nimajo učiti domoljubja.

Iz Gorice 12. jan. (Izv. dop.) Včeraj je pokladal grof France Coronini kot državni in tudi kot deželni poslanec račun svojim volilcem. V starejšinstveni dvorani goriški se je bilo zbralo kakih 200 poslušalcev, med katerimi je bilo tudi nekaj Slovencev. Kajti Coroninija so volili v državni zbor tudi goriški slovenski trgi; a Lahoni so se vendar spotikali nad vabilom, katero je Coronini objavil slovenskim volilcem tudi v „Soči“. Poročilo Coroninijevo ni imelo nič posebnega, česar bi Slovenci uže ne vedeli. On je opravičeval svojo politiko in pojedine korake svojega postopanja z načelom liberalnim, pa takim, kateri se ogiblje skrajnosti in se nagiba od slučaja do slučaja zdaj proti levi, zdaj proti desni. Vsled tega italijanskim progresistom uže ne ugaja več, ker zahtevajo, da bi stopil popolnoma v njih tir brezozirnosti. Poslednje je zavrnil s tem, da je pokazal, kako na Goriškem Slovenci in Italijani doslej druga, recimo, gospodarska in trgovinska opravila izvršujejo mirno med seboj. Hotel je toraj reči, da mirno postopanje je na Goriškem primerno tudi v politiki, on pa, da je še sosebno dolžen, ozirati se tudi na slovenske volilce. Med in po izvršenem italijanskem poročilu je vladala tišina ter so se poslušalci enakomerno tudi razšli. Novo politično društvo „Unione“ je Coroninijev pasus o potrebni vzajemnosti obeh narodnosti gotovo zbodel, in prej ko ne ga bodo po listih oštevali; v obraz mu kako povedati pa si niso upali. Slutiti pa je, da bi Italijani Coroninija radi izpodmaknili in podelili mesto kakemu odločnemu svojemu prištašu. Če bo grozdje dovolj zrelo, gotovo to tudi izvrše. — Politično društvo „Sloga“ bo imelo 15. t. m. letni občni zbor; „Sloga“ je vedno počasna, in tega značaja ni še spremenila. Radovedni smo, kaj bo nam obečala za bodočnost, in kako je izvršil lani od občnega zbora naložene dolžnosti. Nasproti primorskim italijanskim političnim društvom je naše društvo pač prepo-hlevno.

Kakor veste, je bil predzadnjo nedeljo poreško-puljski škof dr. Flapp v Gorici posvečen vpričo vseh drugih škofov „ilirske provincije“, in, kakor je bilo brati, se je novi škof posebe zahvalil pri obedni mizi baronu Depretisu ter kar je svet itak vedel, povdaril, da edino ta namestnik je povzdignil njega do te nove časti. Novi cerkveni dostojanstvenik je vsaj odkritosrčno povedal sam resnico, katero bi kdo drugi morda zamolčal.

O vseh 5 škofih pa je razširjena govorica, kakor da bi se bili posvetovali, kako bi neki zavrnili Strossmayerjev duh med našo, to je slovansko duhovščino svoje provincije. Oni, ki bi utegnili o tem vedeti, trdé, da po časnikih razširjena govorica je popolnoma laž, in resnica da je samo to, da ilirski škofje namerjajo pač zbrati se kot sinoda v Gorici, pa da potikanje, kakor da bi hoteli slovansko duhovščino v navedenem zmislju krotiti, nima nikake podlage. Mi menimo tudi, da ne, kljubu temu, da nam je vsaj od 3 teh škofov dobro znan „zmerni“ duh, kajti naša duhovščina se giblje po vsem v mejah postave, in je patriotična skoz in skoz, tako da ne potrebuje nobenega pouka na to stran.

Iz Ljubljane. (Pravda za naš Trst) je po Bismarkovem najnovejšem seganji po njem, na dnevnem redu v naših in nemških časnikih. — Večina nam sovražnih ali pa nam tujih časnikov stavi gledé Trsta gospodarsko stran v prvo vrsto, in s tega stališča z obema rokama

Občinske stvari.

Bramba zoper škodo po ognji.

Kako more občina pomagati občanom zoper škodo po ognji?

Občine imajo v svojem področju nadzorstvo pri stavbah ali pri prezidavanju starih poslopji in ta oblast daje občinam dolžnost, paziti na to, da se hiše ne zidajo pre-gosto druga pri drugi, da se dimniki speljejo po vsem varno in konečno, da se nova poslopja krijejo z opeko (ceglom). Tako imajo župani tudi paziti na to, da se dimniki o pravem času ometajo, da ni blizo dimnikov lesenih ali družih takih stvari, katere se lahko vnamejo.

Vrh tega pa imajo občine tudi skrbeti za to, da ima vsaka vas potrebno gasilno orodje in priprave, da v slučaju nesreče ognja je mogoče gasiti, mogoče brani-ti poslopja, ki so blizo ognja, in pa rešiti ljudi, živino in drugo blago, ki je v nevarnosti zgoreti.

Se ve, da je prepozno na take reči misliti še le takrat, ko je uže ogenj v strehi, ampak na to mora misliti skrben občinski zastop zmiraj in povsod in vsaj najpotrebnejše reči preskrbeti brez odlašanja. — Pre-možnejši gospodarji vsake vasi kmalu toliko zložé, da se napravi vsaj za vsako vas ena ali dve ročni brizgal-nici, nekaj posode za vodo prinašati in pa skrbi za to, da je v vsakem selu vodnjak, ako ni memo tekoče vode. Če se ne dá potreben denar nabrati, dolžnost je občinskega zastopa s prikladami na davke preskrbeti najpotreb-njšega denarja in potem še prositi pri oblastnijah zato poklicanih daljne pomoči.

Večidel deželnih zborov sklenil je uže postave, po katerih se ravno v namen podpore požarnih straž na-klada zavarovalnim društvam poseben davek.

Oni občani in posli v občini, ki ne pripomorejo z denarji k gasilnim napravam, naj se združijo v požarne brambe ali straže, kateri se morajo vrediti tako, da dobi vsak svoj opravek, da se uri in da vsak vé, kaj je njegova dolžnost, ako nastane ogenj. Straža mora imeti svojega poveljnika, ki vodi vaje in vodi gašenje in brambo. — Ker pa tudi najboljše vrejene požarne brambe ne bodo nikdar mogle ubraniti škode požarove, je dolžnost občinskih zastopov, delati tudi z vso močjo in pri vsaki priliki na to, da ima vsak občan svoje pre-moženje zmiraj zavarovano pri zanesljivi zavarovalni družbi. — To ne stane veliko, ako pa pride nesreča, ima pogorelec vendar nekaj v roko vzeti.

To so pglavitne reči, katere naj bi v pretres in rešitev vzel zdaj v začetku novega leta vsak skrben ob-činski zastop gledé nevarnosti po ognji.

Zabavne stvari.

Zamet v stepah.

Poljski spisal Mihał Grabowski, preložil L. G. Podgoričan.

(Dalje.)

Brez pota, sredi nevarnih zametov in sredi neiz-merne stepe ni bilo mogoče ubrati pota na nobeno stran, da bi bilo vsaj nekoliko kazalo, da se ne motimo. Ustavili smo se z vozom vred, pa ker smo bili preverili se, da ne moremo razpoznati ničesar, odločil sem, naj konji vozijo, kakor jim kaže natora, sedla sta oba slugi k meni — in skrbeli smo, kakor smo mogli, da smo se burji zaslanjali in zimi branili. Popustili smo vajete konjem, ki so krenili na stran in ubrali pot za burjo; podoba je kazala, da se peljemo nazaj, ali malo nam

je to bilo na brigi. Vozili smo se gotovo uže nekoliko ur, kar ude začutimo jako omrle, konji so utrujeni šli počasnejše in počasnejše, čakali smo le, kedaj se usta-vijo, da gotovo z nami vred zmrznejo . . . kar blezu o polunoči pred nami zablestí nekova svetloba. Ta prikaz ni okrepil le nas z nado, da se otmemo, tudi utrujenim konjem se je zdelo, da moči daje: čilejše so stopali — in po kratkem času smo se pripeljali do neke ljudske naselbine.

Svetloba je gledala skozi nekoliko oken, zdelo se nam je, da smo prodrli do kake vasi ali vsaj do kakega hutora.*). Gorela je luč v nekaj bivališčih, stala so razdružena v gruči, drugo blizu drugega. Zagledal sem se v najbližje bivališče — in po moji sodbi — v največo koč, ali nismo se mogli dopeljati do nje, zato ne, ker so vrata s plotom vred bila zavarovana bila z nasipi. Zlezli smo čez vrata in čez plot; užili smo dosti truda, da bi odmeknili vrata, na pol zametana s snegom; a ko smo bili naposled odmeknili ja, puhalo je bilo o mojem vhodu zimne in snežne nevihte v za-kurjeno izbo toliko, da je napolnila jo z dimom, gostim tako, da iz početka prav ničesar nisem mogel videti v njej. O tej temi sem čul le besede: „Nu, gotovo je vrnil se kedo izmed naših!“ — pa odgovor: „Ne, to je nekov nenavaden gost!“ — V glasi, ki je povedal poslednje besede, v njem je bilo malo prijaznosti. Jaz sem v tem ráz-se vrgel podšito obleko in stepal sneg, ki so pod njim ježili se mi lasje, obrvi in trepalnice — in ki je kar vid jemal mi. Otrl sem naposled oči; polegel se je bil gosti oblak nevihte, oblak, ki je bil puhal skozi duri; pokazalo se je, da sem v dosti prostorni, čisti in s potrebnim pohišjem založeni izbi. Zdaj pa zdaj je nekedo, sedeč pred pečjo, vá-njo vrgel zvezek stepnega burana, a vselej je slepeč plamen splaval po vsej izbi. Gotovo sem to osetno svetlobo videl z daleka, slabo goreča syetilnica ne znam, kako je prodirala okno in v zimo. Clovek, ki je buran metal v peč, menda je bil kočji gospodar, — gotovo sem njegov glas slišal takoj po svojem vstopu. Po prvem, nekako mimovoljnem vskriku, ni oglasil se več. To je bil clovek — visok, — siv, kakor kak golob, ali krepak; na prsi mu je sezala dolga brada; imel je na sebi kratek župan, nebeški jasen, in šaravare (hlače) iz domače volne, na nogah pa čevlje iz čuhovine. Sedel je na klopi pred pečjo, in, kar sem povedal, metal je vá-njo v povezkih buran; pa to je činil, kakor na zabavo in razmišljeno, po nerazmernih prenehljajih, — zdaj pa zdaj, kedar se je probudil iz velike zamišljenosti. Ker sem videl, da nisem na mari mu jaz in da skoro ne zna, da sem v izbi, moral sem spregovoriti: povedal sem mu, kako je vijavica bila za-lotila me v stepi in da sem slučajno prišel lê-sem, ter moram poprositi ga, da bi prenočil me. A tudi po teh opomnjah me ni pozdravil ni z nobeno besedo, odgo-voril mi ni z nikakoršnim znakom. Da nisem slišal ga, ko je bil spregovoril, mislil bi bil, da je moj gospodar gluhi in nemi; torej se mi je zdelo, da je žalosten in nevoljen. Nepotrebno se mi je zdelo, da bi premišljal to okolnost; začel sem se, kolikor sem mogel, vdomačevati sam — rad ali nerad; naročil sem toraj slugi, ki je z menoj vred bil prišel v izbo, naj poskrbi, da konje za-pelje v kako zavetje, a da bi meni postlal, donesla je prtljago. Zgodilo se je, kar sem bil ukazal; ko sem jaz stal na drugi strani peči, gledal svojega gospodarja, ki je pridno molčal in ni premeknil svoje glave izmed obeh dlaní, v kateri je skrival jo, med tem sta sluga in voznik donesla moje reči. Povedala sta mi, da so konji dobili počivališče, ker so stajale prostorne; da bode mogoče v seniku dobiti sena, da jih nakrmita z njim; varčni Žid

*) Hutor je navadno Kozaška vas ali Kozaško naselišče.

je imel nekoliko čebulj, toliko, da je dosti okrepčal se z njimi; pomisliti je bilo treba le, s čim bi se jaz razgrel in razvedril... Te trenutke se je gospodar zopet oglašil: „Teta Hana! hčerka Marijica! stopiti no lê-sem! Pohodili so nas nekovi ljudje, menda je kakova gospoda to; poskrbiti, s čim bi jih sprejeli... jaz zdaj ne morem misliti na to!“ — To je naročil starček in obrnil se durim v nasprotno stran; moje oči so mimovojno pogledale v tisto plat, ali iz početka ni zdelo se, da umó to, kar vidijo.

Dasi je svetilnica, obešena v kotu te stene, slabo razsvetljevala svoji strani, temnil je vhod jako prostorne izbe celi del, ki je ognjena odsev iz peči gledal po njem; v polutemi, ki je bila tam, videl sem, da stoji krasna in ljubeznjiva devica, pa nisem znal, ali je to živa oseba ali kak neprimerljiv obraz... Ta podoba je stala (to je bilo na vhodu v sosednjo izbo) v nekakem okviru; odgrnila je zaveso, ki so duri zagrnjene bile z njo, a ker ni koraknila ni naprej, ne nazaj s praga, morala je z roko, počivala je na glavi jej, nad seboj držati težko zaveso. Če prav je tej podobi treba bilo nekoliko vsklonjenosti, vendar je bila neizrečeno ljubka. Lepa in mala glavica je bila nekoliko sklonjena, odslanjala je krasno ustvarjen vrat; zbog dvignjene in vpognjene roke je mlado in mično telo ponašalo se z rezbarsko dovršenostjo; vsa rast ni gubila nič lehkosti in gibčnosti, če prav je podoba kazala, kakor bi teža na glavi klonila jo. Nihče bi ne izumil krasnejše Vile. Ali jaz sem po kratkem časi preveril se, da je to živa, mlada in brdka devica; njenega obličja polt, nje vrat, roki, i bosí nogi — vse je bilo néžno tako, da kaj takega nahajamo le redko med bitji, ki jim rekamo ljudje; ta trenutja niti najrahljša rudečica ni oživljala nje lic; njih bledest je tam znatnejše razlikovala se od nje las, črnih, kakor ebenov les, in od živega ognja polnih črnih oči, ki so gorele, kakor res zvezde goré, — da, jasnejše od Božjih zvezd so blestele o hišni temoti. Mladega dekliča obleka je bila na moč priprosta. Lasje, gladko sčesani na čelo, ovijali so mu glavo v dveh črnih spletenih potezah; na sebi ni imela nič družega, nego navadno ukrajinsko črno spodnjico in tenko belo košuljo. Gotovo je bila, ker je redek bil gost v domu, privabila jo zvedanost; a nisem mogel dvomiti, da ni prikazala se stoprv po skrivnostnega starčka poklici; ko je sivček še klical, uže sem jo videl, da stoji na svojem prostoru mirna in nepremično tako, da je zdelo se mi, da je nekak obraz. Stala je gotovo med durmi uže tista trenutja, ko nisem gledal še na ono stran, zato nisem videl je.

(Dalje prihodnjič.)

Mnogovrstne novice.

* *Časnikarski preklic.* Nekateri časniki se branijo na žive in mrtve preklicati kaj, drugi pa zopet preradi, skoraj redno preklicavajo, in sicer z izmišljenimi novicami in potem s preklici polnijo svoje liste. — Kako ravnaajo listi zadnje omenjene vrste, kaže sledeče: Nek list prinese novico, da je v vasi A., dne navedenega ponoči nastal ogenj, kateri je uničil vso vas, in so pri tej nesreči tudi trije ljudje prišli ob življenje. — V drugi številki pa je tisti časnik ono novico preklical tako-le: „Novico o požaru v vasi A., katero smo objavili v zadnji številki našega lista, moramo deloma popraviti. Gorelo namreč ni v vasi A., ampak v trgu B., in prav za prav to ni bil požar, ampak potok hudournik narastel je vsled velikega deževja, tako, da je bila v nevarnosti blizo stoječa hiša. Ta nesreča se tudi ni pripetila ponoči minulega tedna, ampak podnevi po-

prejšnjega meseca. Kar pa zadeva ljudi, ki so prišli ob življenje, videti je, da je naš dopisovalec to dogodbo nekoliko pretiral, ker nikakoršno življenje ni bilo v nevarnosti razun življenja enega psa, ki je ravno čez vodo plaval. — Sicer je pa ona novica v vsem drugim resnična.“

* *Potres na Španjskem* zmiraj še zeló zanima vso Evropo. Iz Madrida se o tej nesreči piše dne 12. t. m.: Prebivalstvu provincije Granada je v veliko tolažbo sočutje, katero ji skazuje kralj Alfonzo s tem, da jo osebno obišče in temu sledi povsod izdatna podpora. Kralj podal se je z Granade v spremstvu vojnega ministra in pa markiza Alcanices v vozu s pripreženimi 6 mulami v Alhamo. Za njim sledilo je 9 družih voz, v katerih so bile oblastnije, komisije in poročevalci. Vhod v Alhamo, ki je skoraj vsa razrejena, bil je ginja, moško prebivalstvo rinilo je živijoklicaje proti kralju, ženske pa so ihtele. Ubogim pa dobrodejnim napravam delil je kralj neprenehoma bogate darove. Vso Španjsko navdaja sedaj le ena misel, kako pomagati po potresu tako težko prizadetim provincijam. — Telegram iz Granade od dne 14. t. m. zvečer se glasi: Kralj vrnil se je od izleta v Guevejar, katerega je zeló težavnega storilo slabo vreme. Pet kilometrov daleč moral je s spremstvom vred peš hoditi po zeló slabi poti. Kralj obiskal je bolnišnice in kasarne v Granadi. Jutri gre kralj v Archidonio. Zdaj gre tukaj sneg. V vsi provinciji Granadi znaša število vsled potresa usmrtenih oseb 695, število ranjenih pa 1490, število razdejanih hiš znaša 3240, poškodovanih pa 749.

* *Petaki in petdesetaki*, kakoršne sedaj imamo, kakor tudi desetaki in stotaki so si razun velikosti po vsem podobni. — Ta nepotrebna in škodljiva podobnost bila bi te dni blagajnika tržaške podružnice kreditne banke kmalu spravila v veliko nesrečo. Izplačati je imel g. Jakliču s Podgore nakaznico za 1000 gold., in dá mu za njo dva sklada po 100 petdesetakov, misleč, da so petaki. Zvečer pogreši blagajnik preveč plačanih 9000 gold. Išče in išče, pa zastonj. Za službo mu je šlo in zato je iskal in dobil pomoči, da je namestil primanjkljaj. Ko pa je g. Jaklič še le nekaj dni kasneje pregledaval svojo blagajnico, zapazi pomoto in hitro nese nazaj preveč prejetih 9000 gold. prestrašenemu blagajniku.

* *Anarhističen umor v Frankobrodu n/M.* Dne 13. t. m. zvečer proti 8. uri našli so policijskega svetovalca dr. Rumpfa tikoma pred vratmi hiše, v kateri je stanoval, umorjenega s prebodenim srcem. — Tudi zunaj Frankobroda, izrekoma po svojem pričanju pri pravdi zoper anarhiste v Lipsiji dobro poznan policijski svetovalac bil je prej poročnik in adjutant pri pešcih, potem je bil vsled padca s konja vpokojen leta 1852. in se je potem učil pravoslovja; leta 1857. postal je policijski komisar, deset let kasneje pa policijski svetovalac. Zmiraj odlikoval se je ko vnet zastopnik svojega urada. Stanoval je sedaj v cesti Sachsenlager št. 5. v 2. nadstropji, kamor se je preselil še le pred kratkem. Uže delj časa udovec stanoval je s svojim 17letnim bolehnim sinom, še mlajšo hčerko in postreškinjo.

Proti 8. uri tistega dne vrne se dekla Rumpfova domu, ko je v bližnji prodajalnici nekaj nakupila. Med hišo in cesto je mali vrtec; ko dekla prišedša do vrtnih vrat vidi pri hišnih vratih ležati človeka, vrnila se je v prodajalnico misleča, da je pijanec. Ko se vrnete s sosedovo kršenico, spoznate, da je pred vratmi ležeča oseba njen gospod, ta jo še spozná, pa govoriti ni mogel več in v njenem naročji je umrl, ker pomoč ni bila več mogoča. Hišnik, ki stanuje v pritličji, poklicati je dal zdravnika in policijo.

je baron Gödel odgovoril, da zdaj na to vprašanje nima kaj odgovoriti, temveč prašalca samo opozorja na predlog, katerega je ravno danes vlada zbornici podala to vprašanje zadevajoč.

Ravno tako je poslanec Tausche vprašal načelnika davkarskega odseka o postavi zadevajoč odpisanje zemljiškega davka zavolj elementarnih neizgod.

Na to je odsekov načelnik vitez Javorski odgovoril, da je poročilo o tej postavi gotovo in da prav v kratkem pride v obravnavo davkarskega odseka.

Dalje odgovori finančni minister vitez Dunajewski na interpelacijo Fürenkranza in Schönererja v zadevah ustanovitve manjih krogov pri oddajanju vžitnine od mesa in vina na Niževavstrijskem, da bi bilo nadzorovanje takih malih krogov za vlado predrago oziroma nemogoče.

Dalje se poslanec Hanisch v daljnjem govoru huduje zato, ker je zadnjič preslišal predlog gledé neke peticije, katero je on izročil v zadevah pobiranja davkov po občinah. Izročila se je njegova pa tudi nji nasprotna prošnja vladi. Hanisch dolžil je, da je on preslišal predlog zaradi nemirnosti v zbornici, pa vzrok bil je le to, da se ni o pravem času brigal za svojo prošnjo.

Potem začel je Frid. Süß v precej neslanem in zelo dolgem govoru svoj predlog o premembi volilnega reda gledé dunajskih predmestij.

Mnogovrstne novice.

* Cesarica v Proseku. Kakor je znano, naša cesarica zadnji čas rada prav veliko peš hodi. Te navade držala se je tudi minuli teden, ko je za nekaj dni prišla v cesarski grad „Miramare“ pri Trstu. Z grada ven hodila je skoraj vsak dan po več ur po kamnitih stezah gori proti Krasu ali pa se je vozila po vihnem morji. Pri tem sprehajanju pride cesarica in z njo dve gospé tudi v Prosek. Rada bi si bila ogledala tamošnjo cerkev, pa bila je zaprta. Ko pogleda na drugo stran, vidi pred seboj moža v črni obleki — tamošnjega kaplana. Cesarica ga vpraša, jeli bi ne mogla pogledati cerkve. Na to kaplan cerkev odpre. Iz cerkve se je prva vrnila princesinja Auerspergova in se takoj s kaplanom spusti v pogovor. „Gospé ste gotovo tukaj tuje, vpraša kaplan, ali bi smel vedeti, od kod?“ — „Od cesarskega dvora“ — bil je odgovor. Radoveden poprašuje na to kaplan, kakošna je cesarica, med tem pa cesarica sama stopi iz cerkve in namesto princesinje odgovori: „To se ne pové tako lahko, temveč jo je treba videti.“ Kaplan na to ogovori, da to ni tako lahko, ker nikogar ne pusté v grad; cesarica pa smehljaje zavrne: „No, cesarico je lahko videti, prej kakor bi se človek nadejal in še celó v grad ni treba hoditi.“ Na to mu je cesarica, misleča, da je cerkovnik, ponudila darilo v denarji, kaplan pa se je zahvalil z besedami: „Gospé me menda ne poznajo.“ Cesarica pa odhajaje reče: „No, nikar mi preveč ne zamerite, toda če vi mene ne poznate, se smem pač tudi jaz enkrat nad vami zmotiti.“

Zabavne stvari.

Zamet v stepah.

Poljski spisal Mihal Grabowski, preložil L. G. Podgoričan.

(Dalje.)

Na starega gospodarja klic je neka druga osoba iz sosednje izbe prišla izpod roke prvi, ki zatega del prav nič ni promenila svoje postave. To je bila staruha —

ne visoko vzrastla, oblečena je bila meščanski, gibčna in zgovorna. Bistro se je ozrla v me, poklonila mi uljudno, potlej pa je obrnila se v gospodarja in spregovorila je: „Saj sem sama hotela, da s kruhom in s soljo pozdravim goste, ki je Bog poslal nam jih. Naj so dobro dosti nam! Očito jih varuje nebeška ljubezen, ker so o takem meteži našli pot do našega hutora (samotira). — Sédite!“ — rekla mi je — „tako vam donesem večerjo, če prav svi uže odvečerjali jaz in Marijca, ded pa žaluje danes, ne ljubi se mu nič!“

Ko je bila to dogovorila, porinila je k meni mizico, namalani sta na nji bili z oljnato barvo dve ribi; postavila je ná-njo okrožnike, izrezane iz lesa in zlatorumeni položene; k okrožnikom je položila lepo leseno žlico in nož. Po nekolikih trenutkih je prinesla skledo močnate polivke, ki je še kadila se in ki mojemu oku prav nič ni bila neljuba; zopet je gospodarja ogovorila: „Nu, ded, morda boste večerjali z gostom vred?“ — a ko je starček bil na odgovor znak dal z roko, podala mu je v steklenici vodke in malo merico — in opomnila je: „Vsaj piti morate v družbi z njim!“

Res je gospodar prejel merico in vodke nalil vá-njo, ali samo zmočil je usta z njo, pa oddal jo meni — in vdal se je zopet svojemu položaju. Jaz sem nagnil čašico, moji notrini je bilo treba, da jo razgrejem; tudi postrežljiva staruha je nalila merico — in podala jo je mojemu slugi, pa prijela je steklenico in odločila se, da otide venkaj, — dejala je, da je tudi vozniku treba nesti vodke, če prav, opomnil je, ne bode, ker je Žid, jedel naših jedí, merico vodke pa da izpije rad tako, kakor kak krščan. Jaz v tem nisem čakal, da bi me bil kdo nudil z večerjo, kar metal sem v sé vroči močnik; donesli so mi pirogov*) z sirom vred, a naposled sem dobil pred-se pečeno svinjsko glavo s hrenom. Vse je bilo snažno in slastno — nikakor se nisem nadejal tako dobre večerje. Poleg tega je vse, kar sem videl okrog sebe, kazalo dostatek (obilost). Pohišje, razstavljeno po izbi, to je bilo priprosto, kmetsko, ali čednejše, nego je navada. Mizice in klopi so bile dosti dobro narejene in pomalane, ali gladko zelene ali ocvetličene; poleg dragih in obilih obrazov je po policah bilo polno posodja; ob stenah je visela obleka, kožuhi, s svilo šiti robci. Sploh to ni imelo nikakove posebne vrednosti; ali vstrajno delo je bilo vse. Težko je človek sodil, da je to priprosto kmetsko bivališče, tem teže, ker je vse navadno, jako siromašno bilo v teh stepah. Morda pa je moj gospodar bil kakega višega stanu bitje? ... Da mojega gospodarja župan ni bil jasen in kratek, menil bi bil, da sem prišel pod kako duhovsko streho, ker so dosti podobna bila temu domu bivališča kmetskih župnikov v Ukrajini; ali videl sem, da sem na hutoru, a v tej okolici so jedva po mesticah in redko po selih bile cerkve; ne bival bi duhoven v taki pustini. Bolj, nego tega doma prizor jel je zanimati me mojega gospodarja „humor“. Ko sem večerjal, pogledaval sem mimovoljno gospodarja, ki nikakor nisem zanimal ga tako, kakor je on mene. Sédel je k meni, ali ni genil ni, kar nič se ni ozrl v mé, podoba je kazala, da je do céla zamaknjen v nekeve žalostne misli. Na drugi strani je tudi mirno in skrivnostno véla se deva, ki je bila prišla izmed duri in sedla pod obraze; zamišljena je bila tudi, kakor stari, a ne genila ni, najmanjše premembe ni pokazala ni na obličji, ne v oku. Nje oči so v mé strmele neprestano. Kedar sem jo pogledal, srečalo se je moje oko prav s tistim jasnim, ali nepremičnim okom. O mojega oka snitku z nje okom ni ozrla ni se nikamor drugam. Umel sem, da devico zvedavost in priprostost vodi, da nje oko strmi v mé; ali vendar je, nje neod-

*) Pirog je pecivo, zavito v testo.

bitna prosunljivost jela vplivati ná-me. Čutil sem jo v sebi, ko sem nalašč trudil se, da bi mi nič na mari ne bila. Kedar sem se ozrl v nje oči, zdelo se mi je, da pomenljivejše vidim jasne proge čaralne svetlobe, prodirajoče iz teh dveh temnih zvezd, ki sem pred seboj imel ji in ki sta prav bližali se mi. Kolikorkrat sem nekoliko umeknil se — rad ali nerad, zdelo se mi je, da me popolnoma prodirati, — da čutim nekako bol. Ali skoro sem bil zopet v svesti si; smijal sem se sam sebi; tješil sem samega sebe, da ne more nič strašnega značiti oko krasne device, ki sem prilično imel, da sem jo na povračilo svobodno in jako zadovoljno pogledaval. Ko je sedela in jako zamišljena bila, zdelo se mi je, da je še krasnejša, nego je bila, ko sem jo videl med verejami v temoti! Ko je komolca imela oprta ob kolenu, glavo slonečo med šakama, kazala je čela postava neko zamišljeno radovednost. Ne živopisec, niti podobar bi ne bila potrebovala popolnejšega vzora. Vse je ljubko bilo in pristno na tem bitji. Razhaljen vrat, — roci, ob katerih je košulja bila zlezla jej do obeh komolcev, — nogi, bosi do členkov — vse je bilo res starožitno dovršeno. Nje priprosta obleka ni bila težja in okorelejša od rezbarske draperije. Imenoval sem njé dolenje odelo spodnjico, ali to je bila ukrajinska spodnjica, to je, tenko volneno krilo, ki stan (taille) objemlje. Tako žensko obleko vidimo na etruških *) posodah; še popolnejše jo vidimo v povitji egipških mumij; nekako gotovo je le-sem dokopala se iz kake nepopisljive starožitnosti in iz kakega brezislutnega pokotenja človeškega rodú. Kakoršen je kak lišp, navadno grd, če ni najlepši, kar je nepristnost skoro vse lepote natori na velikem pozorišči, taka je te trenutke bila ta obleka. Premišljal sem, ali vidim pred seboj Galatejo **) ali ženskega Sfinksa. ***) Nje obličje je bilo tem krasnejše, čim natančnejše sem jo videl, bela je bila in mirna, kakor mramor; ali te velike oči, ki so strmele v mé, pričale so mi, da je Galateja probudila se, — ali da Sfinks s svojim pogledom daje mi zagonetke, katere naj uganem ali pa umrjem!

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Z Dunaja 22. jan. (Grof Hohenwart.) Včeraj se je sicer po Dunaji, posebno na borsi, zelo govorilo o smrti nemškega cesarja Viljema, starčeka 88 let, katerega tudi mala sapica zamore popihniti v drug svet, toda ko so današnji berolinski telegrami naznanili, da je cesar Viljem celó vstal, da je kosil pri mizi, je za zdaj potihnila govorica o njegovi smrti, in vsi tukajšnji pa tudi drugi avstrijsko-ogerski časniki govoré skoraj izključno o slovenskem poslanci, o bivšem ministerskem predsedniku grofu Hohenwartu. — Mnogoštevilni prijatelji, častilci in pristaši čestitajo novoimenovanemu predsedniku najvišjega računskega dvora, čegar posel je sila imeniten, ako predsednik, kakor bo sedaj, mož za to, ki pa je vsikakor prijetnejši in lepši, kakor posel, katerega koli ministra.

Prijatelji in pristaši Hohenwartovi čestitali so mu gotovo iz vsega srca deloma veseli tako lepega odlikovanja svojega voditelja, deloma pa tudi zato, ker bode grofu — v središči države, gmotno in službeno po vsem neodvisnemu tudi za prihodnje mogoče — sedaj vladajočo stranko — pravo avstrijsko stranko voditi, da ne

*) Etruski so bivali v srednji Italiji med rekama Makro in Tiberu.

**) Galateja je morska Vila.

***) Sfinks je devica levjega tela in človeške glave.

zaide na kriva pota in da ostane varhinja močne in veljavne, pa tudi zadovoljne naše države.

Pa tudi nasprotniki Hohenwartovi se kažejo zadovoljne z njegovim imenovanjem, pa se vé da zato, ker upajo, da se po tej poti gotovo in najhitreje znebó svojega najspretnjšega nasprotnika. Sodijo namreč, da bode grof Hohenwart sedaj gotovo poklican v gosposko zbornico, da se s tem zgubi njegov vpliv na državno-zborske poslance in da po njegovem odhodu sedanja večina, katero je znal povzdigniti do vladanja — sedaj zopet razpade — in prostor pusti levičarjem, da bi iz nova pričeli na steno pritiskati avstrijske Slovane. — Da bi grofa Hohenwarta še bolj gotovo potisnili v gosposko zbornico, tudi trdijo, da se njegov prihodnji posel, v katerem bo imel nadzorovati vse državno gospodarstvo, celó ne dá združiti s poslanškim mestom. Pri tem dokazovanji pa nasprotniki vsaj to prezirajo, da bi po njihovih teorijah grof Hohenwart tudi ud gosposke zbornice ne smel postati.

Kar zadeva stališče grofa Hohenwarta v tem vprašanji, je pač razumljivo, da si političnega svojega posla v državnem zboru ne more prištevati med sladkosti življenja, ker je gotovo težavno delo družiti deloma sila različne elemente, tudi razcepljenje kluba njegovega v posebno frakcijo konservativcev po spletkah Lienbacherjevih in pa najnovejše, sicer po vsem prazne govorice o jugoslovanskem klubu si lahko smatra obrnjene proti svoji osebi, toda Hohenwart je tudi domoljub in kot tak je žrtvoval uže več kot prevzeti tak gotovo težaven posel, in ako je vladi na tem, da si ohrani najspretnjšega podpornika v zbornici, ga tudi ne bode tiščala samo zato v stran, ker je bil tudi njegov prednik ud gosposke zbornice. Desnica zbornice bo tedaj gotovo vse storila ohraniti si svojega vodjo — in upa, da to prizadevanje ne bo brez vspeha.

Iz Vremsko-Trnovske doline 17. jan. (Peronospora viticola), hud sovražnik vinske trte, se je tudi po Vremsko-Trnovski dolini v zadnjih letih kaj močno razširil.

Leta 1882. uže so opazovali po nekaterih mestih to bolezen, vendar ne v veliki množini, in priprosti vinogradnik jo še opazil in spoznal ni.

Leta 1883. se je v veliko večji meri prikazala in uže priprosti vinogradnik začel se je čuditi prezgodnjemu odpadanju listja na svojih trtah, ter pričel iskati vzrokov, pa ker družega najti ni mogel, bila je „rôsa“ oni veliki škodljivec, kar še sedaj največkrat za pravo bolezen veljá in si te misli iz glave izbiti ne dadó, če jim tudi še bolj prepričevalno vzrok in pravo imé poveš. Minulo leto 1884 opazila se je ta bolezen (glivica) v prav obilni meri posebno na nekaterih sortah vinske trte. Kolikor sem jaz opazoval to bolezen in spoznati mogel, napadene so bile bolj močno one sorte vinske trte, ki so na spodnjem delu lista kosmate, memo onih z gladkim listjem.

Najbolj po tej bolezni je bila prizadeta pri nas imenovana „Kastenica“. Sorta, pri nas imenovana „Dolga repka“ ni skoraj prav nič na tej bolezni trpela, ter je nje listje do časa slane zdravo ostalo, ravno tako še precej povoljno grozdje dozorelo. Portugalka bila je tudi malo in kasno s to boleznijo zadeta, nje grozdje bilo je poprej zrelo, ko je jelo listje odpadati; zadobila je 16% sladkorja. Rulandec bil je še precej trden ter zadobil 19% slad., kar se ne dá pri nas z nobeno sorto doseči. Za njim je največ sladkorja dosegel, namreč 17%, Traminec. Ortliber bil je lansko, kakor letošnje leto močno poškodovan, ter največ trpel med tujimi sortami, za njim pa Španjol, ter kisel ostal. Sploh pa je preteklega leta pridelano vino v Vremsko-Trnovski dolini kaj slabo in kisel, ter ima opravičeno ime, kakor še nikoli dosedaj, „revščina“ in „burja“ nazivano, kjer

kakoršne so uže bile, ako se hoče, da se naravno in postavno utemeljena tirjatev slovenskega ljudstva po rabi slovenskega uradnega jezika tudi samo le v prometu s slovenskimi strankami kedaj uresniči.

Zabavne stvari.

Zamet v stepah.

Poljski spisal Mihal Grabowski, preložil L. G. Podgoričan.

(Dalje.)

Med takima bitjema — kakoršni sta bila starec in deva — med krstoma, tako nepodobnima drug drugemu, ki pa sta vendar molčala oba, oba skoro neživa bila, imel je moj pohod značaj nekove nenavadnosti, ki je čutje do nje zmagovalo me bolj in bolj.

Tretja osoba, med katere sem bil zašel tako nenadoma, da je bila do čela v svesti si in jako priprosta. Čestita starka, nje ljubav mi je bila priredila večerjo, sukala se je neprestano okrog mene, stregla mi je, silila me, naj jem in pijem, in poznal sem, da jako hrepeni po tem, kako bi razgovor začela z menoj. Ko je naposled videla, da sem okrepčal se, da sem često zagledal se v svojega godrnjavega gospodarja, a še češče v devico, povprašala je: „Od kodi ste, gospod?“

„Iz Poljske sem.“

„Ali iz kako daleke Poljske ste?“

„Od Skvira sem“ — povedal sem jej; ker sem bil narodil se v tamošnji vasici svojih roditeljev, nisem še vaju bil, da bi bil Krasnojars bil mi stalno bivališče. Opazil sem, da je zamišleni starec po mojem prvem odgovoru, da je vdal se svojemu poprejšnjemu položaju, ko je bil odmajal z glavo, kakor da sam sebi govori, da nič ne briga to ga. V tem je starka, ko je bila izvedela, da sem iz Poljske domá, jela hvaliti le-to domovino, a staremu grajati stepe in tožiti, kakovi ljudje utegnó biti z naših strani; ali meni to ni bilo nič novega, ni zanimljivega: znal sem, da je po tukajšnjih divjih krajih začel naseljevati se národ iz naših krajin. Ker je bila račila starka — ter je pohvalila, kolikor je hotela, Ukrajino, in dovolj orotila te stepe, ki je imenovala jih zakleto (nawidzonéj) Besarabijo, poskusil sem, da bi od nje zvedel kaj o njih samih in zakaj tako negostoljubno molčí moj gospodar.

„Kaj je našemu gospodarju?“ — vprašal sem — „zakaj je tako čmeren ali žalosten?“

„Bolí ga srce“ — odgovorila je starka — „bogatec se boji le tega, da bi mu ne zmanjkalo česa. Bogatinu so jako na brigi nepotrebne, nič vredne pleve, kakor ubožcu poslednje merice čistega zrnja. Zato je tudi naš ded — kakor po lastnem očetu, razbolil se, ker je tabun (čreda) konj zablodil nekam in ni vrnil se iz stepe!“

„Bog daj, da bi jezik posušil se ti, zato ker si jela lagati“ — oglasil se je starec izpred peči — „zakaj moje konje primerjaš nič vrednim plevam?! — brezi teh konj bi mi blezu bili na prahu in na plevah. V tej divji stepi nas živí le tabun; zemlja neče roditi potrebnega kruha, rogato blago morí neugoda, ovca daje kožuhovino, volno na svitke (suknja), ali več ne; s konji je najmanj truda, pa največ dobička. Poleti in pozimi hodvajo v stepe, tam se krmé s tem, kar nahajajo pod nogami; a ko jih poženeš na somenj, tam jih poprodaš, da ideš davek plačat, da zemsko najemnino oddadeš vlastelinu Vlahu, pa še ti kak groš ostane na bridke čase. Dokler sem imel po šestdeset kobil mater in po pol drugo stotino jake mladine, mislil sem, da bode to tako vse žive dni; mrli so mi otroci in unuki, ali miril

sem se; a sedaj je nesrečna ura pogubila vse, pa da se i živ zarijem v mrzlo zemljo.“

„Zakaj pa mislite, da so vaši konji uže pogubljeni?“ povprašal sem ga.

„Saj ste sami bili v stepi o današnjem zametu, pa to vprašujete! — Ali more takov mraz in buro dolgo časa strpeti kaj živega brezi pravega zavetja? — Na golem polji nič o taki vijavici ne ostane na nogah, a balke (doline), zametene s snegom, globoke so tako časi, kakor kaki vodnjaki, utopiš se v njih lahko, kakor v vodi. Po njih, gorjé meni, moj nesrečni tabun gotovo gaga sedaj; tam ga zverijad použije — živega, ali pa zmrzlega razvleče po stepi!“

(Dalje prihodnjič.)

Mnogovrstne novice.

* Petdeset milijonov gold. podedoval je zadnji čas angleški starešina lord Valsingham. Stari stric njegov podal se je pred veliko leti v Indijo, kjer si je pridobil veliko bogastvo. Ko tam umrje, zapustí vse svoje premoženje svoji sestri gospej Jenings na Irskem. Čuda pa, da imenovana gospa nikdar ni zvedela, da je glavni dedič po svojem bratu, o katerem se je govorilo, da se je zgubil. — Denar je bil naložen v angleški banki, kjer je ležal do konca preteklega leta, ko je bankino upraviteljstvo naslednikom gospé Jeningsove naznanilo, naj se oglasé. Prišel je toraj lord Valsingham in se skazal kot njen edini dedič; denar se je z obresti narastel na 50 milijonov gold.

Naši dopisi.

Z Dunaja 31. jan. (Državni zbor. Dvorni ples.) Levičarji so v četrtek proti koncu seje po velikonemškem petelinu učitelju Krausu v zbornici napravili prekuc, ki je, kot nalašč za predpustni čas. Predsednik Smolka je namreč v prejšnji seji za zadnja dva predmeta dnevnega reda odločil pristojbinsko novelo in po tej kongruo. Velicega proroka Krausa pa je moral prešiniti nek na levici nenavaden duh spokornosti, ker pri koncu četrtkove seje oglasi se k besedi in trdeč, kako zeló je njemu in levičarjem sploh blagostanje duhovščine pri srcu, tedaj predlaga, naj se vrsta dnevnega reda gledé teh predmetov spremeni tako, da pride kongrua pred in potem še le pristojbinska novela na vrsto. — Na ta predlog ugovarjal je se ve da samo formalno grof H. Clam, da vrsta dnevnega reda prav nič ne odločuje zato, kateri sklep zbornice bode pred postal postava, da tedaj vse dokazovanje Krausovo ne velja nič.

Ker je bilo uže z desnice prav veliko poslancev odšlo mislečih, da je razprava za to sejo končana, bil je res levičarski predlog po prešteti glasovih sprejet z večino 4 glasov. — Ker je bila desnica toliko taktna, ne dotikati se enkrat sprejetega sklepa, pričela se je včeraj (petek) po rešenih nekaterih manjših stvaréh — obravnava kongruo.

Oglasili so se izmed levičarjev trije, izmed desnice 12 govornikov, med temi 10 duhovnov. Prvi dan govorili so izmed levičarjev Sturm, ki je govoril najbolj zoper resolucije, Lustkandel, izmed desnice pa Ozarkijevič, župnik Weber, ki je z veliko odločnostjo zavrnil podtikanje prvega govornika, kakor da bi se našel katolišk duhovnik, ki bi se po zboljšanju plače dal zapeljati k nepokorščini zoper višje duhovnike in pa Vajavič, ki je zahteval za pravoslavne duhovne enako zboljšanjeplače. — Za Lustkandelnom govoril je minister

da so te oblastnije večinoma uradniki, kateri so narodnim zahtevam nasprotni in sklepajo tako, kakor se jim od zgoraj namigne, in da večina njih niti deželnih jezikov ne zna.

Če bi imeli biti merodajne te oblastnije, potem lahko rečem, da ne dosežemo nikdar narodne ravnopravnosti.

Edini merodajni faktor v tem vprašanju je narod in so njegovi zastopniki, in ta faktor zahteva odločno izvršitev opetovano omenjenih resolucij, in tega faktorja visoka vlada nima in ne sme prezirati.

Na to je bil gospod minister še precej hud in je protestoval proti izrazu, da njegov odgovor pravici v obraz bîje, ker on nima navade postavam v obraz biti.

Poročevalec, bivši minister Jireček, je na to stopil popolnem na stališče poslanca dr. Tonklija in je poudarjal, da stoji on na odločbi §. 19. temeljnega zakona, da imajo Slovenci pravico zahtevati izvršitev narodne ravnopravnosti, da oni to odločno po postavni poti tirjajo in da je skrajni čas, da se visoka vlada na njih opravičene in pravične želje in zahteve ozira. — O seji 31. dne pret. meseca prihodnjič.

Zabavne stvari.

Zamet v stepah.

Poljski spisal Mihal Grabowski, preložil L. G. Podgoričan.

(Dalje.)

„Zakaj vaših konj o početku meteža niso odgnali iz stepe? — gotovo je kdo pasel jih in pazil ná-nj, ne?“

„Kedó pase in pazi na naše tabune?! — ali imamo mi ljudi toliko, kolikor je v Poljski jih? — ali imamo mi, kakor vi, gospodje, poslušnike in izmed svojih ljudi o vsaki potrebi stražnike in pristave? — Naše blago se svobodno sprehaja po polji; vole, krave in ovce smo zajeli na večer, ker je vse to paslo se blizu dóma; ali na konje in njih otetje ni bilo mogoče ni pomisliti. Radi se zgubé kam dalje od hutora, a ko se razgrejejo (pomislite, svobodno blago), ni mogoče znati, kam se zapodé! — Tako je gotovo tudi moj tabun zmotil se danes! Uže so bilo v bližnji stepi postrigli travo; za lepšo pašo in vsled svoje preširnosti so konji gotovo odšli daleč od doma, a vstala je tako nenadoma vijavica in po dnevi, kakor poletnem, poknila je, da se tako izražam, sv. Trijeh Kraljev zima. Kako bi jaz ne ginil o svojem uboštvi!“

„Čudovito je vsekako to“ — dejal sem — „ker konji sami o početku bure niso pobegnili izpod milega neba do svojih znanih ograd!“

„Morali bi, gospod, uvažati“ — odgovoril je starec, „da je popreje bura dolgo časa zvižala se zdaj s te, zdaj s te strani, méla je in igrala s snegom tako, da ni bilo še zašlo solnce, uže je stemnilo se popolnoma. Ta nestanovitna bura je gotovo zmotila konje. Ko hitro so krenili na napačno stran, morali so do céla zabloditi naposled. Kako bi se vrnili domov z neznane strani? Naš hutor je razgrnjen okrog po stepah, to ni tako, kakor kakova krtina tam na vrti. Uže nekočkrat sem stopil venkaje — na dvorišče, in preveril sem se, da bura brije sè zahoda na vshod; če konji zgubé trag, idó za buro; tudi moji se zmotijo zdaj delj od svojega doma, zdaj podé se v divjejšo stepo; če jih ne podere utrujenost in mraz, potonili bodo v globokem morji.“

„Nu, dejal sem — to ni res, da bi cel tabun utonil v morji!“

„Pa zakaj ne?!“ — začudil se je starec. — „Podoba kaže, da malo poznate, gospod, tukajšnje stepe in buro, ki po njih razsaja; ne le o taki snežici, kakoršna je danes, ali sredi leta mnogokrat divjajo tako hudo vihuri in sè stepne zemlje dvigajo prah tako, da otemni najjasnejši dan. O takih neprilikah zbog celih oblakov padajočega praha ni videti oplassenih konj, ki vratove lomijo jarkom ob strme obrove, ali pa raz skale padajo v morje. Cele črede ovec često poginejo tako. Kedar se bura žene v morje, ni mogoče upreti se nje sili; prah, bura in morske pene prikrivajo mejo med ledom in morjem; razdraženi valovi vhaajo na stepo pred oslepljeno čedo, a če le ena ovca plane v morje, tudi druge poskačejo vá-nj, — zá-njo, da je mnogokrat čubán (vol), ki se brani, nenadoma, kakor bi ga pihnil kedo, v morskem žrelu.“

Ta čudni obraz stepne bure je prosnil me tako, da sem umolknil. Starec je v tem osvobojen razpletene razgovora, ki sem bil začel ga jaz, da ni bilo treba razkrivati mu svojih skrbí in bojazni, — starec je vzdihal glasno in sam sebi obrazil razne netješilne gotovosti svoje nesreče. Staruha ga je zopet ogovorila:

„Govoriš, ded, kakor bi bil kak vedež, ali le sam sebi rišeš zlo, da še hujši razboleš se. Saj so dečaki odpeljali se za tabunom; gotovo najdejo trag za konji in gotovo jih vrnejo domú!“

„Gorjé meni, kaj mi je do take potjehe!“ — vskril je starec z glasom — ne ganljivejšim, nego je doslé imel ga, in lahko je človek slišal, kako je tajno ihtel v prsih: „dečaki mi o tej priliki delajo več skrbi, nego kaj družega! — zgube ne odvrno, sami pa zamán poginejo.“

„A zakaj bi poginili?! — Saj je tudi ta tuji gospod bil na tej strani, a je pogodil, ter prišel do nas. Naši so v svoji znani stepi.“

„Ni tuje, ni domače stepe o takem meteži pod milim nebom! — Kaj pomaga, če poznaš stepo, ker niti ne vidiš, kam korakneš. Gospoda je Božji angelj pripeljal lê-sem, ne razum, dasi je morebiti (kar ni čudno o gospodih) jako moder! — A povprašaj ga ali je bura ali mraz ostavil mu v telu dosti duha, ki je naposled prinesel ga v toplo izbo. Naši se uže štirikrat delj časa boré z buro. Tudi njim je morda iz početka zdelo se, da blizu dóma ne zablodijo; tem smelejše so se gnali naprej. Uže je pozno! Da mogó, vrnili bi se gotovo. Ker jih dosle ni domú, gotovo je zadela jih kaka sitnost!... Podoba kaže, moral bodem sam iti in odkopavati jih iz neusmiljenega snega, ali pa bomo iz njega vlekli zmrzle, kakor led. Zahvaljevali se mi bodo po vrnitvi očetje (sinovi), da sem sinove pogubil jim. Uže zdaj me, bojim se, proklinjajo njih matere!...“

„Ženske lenobe pasó po svojih bivališčih“ — odgovorila je poslednji opomni starka — „ali vam, ded, pristovalo bi bolje, ko bi v Božjo usmiljenost imeli kaj vere.“

(Dalje prih.)

Mnogovrstne novice.

* Hartum propadel. Hartum ima po slovenskih misijonarjih Knobleharju, Kocijančiču, Milharčiču in družih Slovencih, ki so se podali pred leti med zamorske divjake v oddaljene dele Afrike, pa tudi po mnogih darovih, ki so se med nami nabirali za afriškanski misijon, s Slovenci tesneje zvezo, in osoda onih krajev Slovence veliko bolj zanima, kakor marsikater

prišedši v Hartum nastopil je kot rešenik, odpravil vse, kar je doslej težilo prebivalce, vzel v roke upravo, izpustil vjetnike in na kratko vse najel za svoje namene.

Bližnji rodovi domačinov in njih glavarji dohajali so v Hartum in Gordon prizadeval si je odcepiti jih od Mahdija. — Pa le začetkom imel je nekoliko vspeha, kasneje pa manj in manj, tako da je bilo Gordonu le s silo mogoče braniti Hartum in sebe proti Mahdijevim silam.

Angleži morali so misliti na to, da rešijo svojega Gordona in kakor je tudi prebivalstvo angleško postajalo nepotrpežljivo, pripravljali so se s koraki, danes enkrat, jutri enkrat — poslati vojno pomoč pičlo odmerjeno — in počasi pomikajočo se na poti po rudečem morji iz Suakima skozi puščavo proti Hartumu.

Zanesljiv in skušen general Wolseley vodil je vojsko, po velikih zaprekah prišla je do Korti, od tod poslal je general Stewarta z 1500 vojakov skozi puščavo proti Metame na Nilu. Prej še dobil je s Hartuma od Gordona kratko poročilo: V Hartumu vse prav, Gordon. Stewart imel pa je pri vodnjaku Abuklea uže z Mahdijevimi četami krvav boj, vendar je prodril do Nila in je tam po večdnevnih hudih bitkah na strani pustivši vtrjeno Metame, katero so branili domačini, zasedel prostor ob Nilu in ga utrdil s pomočjo oddelka vojakov došlih s Hartuma. Pri teh bitkah bil je hudo ranjen general Stewart in Wilson prevzel je poveljstvo njegove vojske. Zveza Wolseleyeve vojske in Gordonovih čet, katere so se pripeljale na brodovih po Nilu bila je tedaj dosežena in Wilson podal se je na brodovih proti Hartumu, pa — o groza, na poti gredé napadali in streljali so sovražniki na njegove brodove od obeh bregov reke, ko pa pride pred Hartum, najde ga v sovražnih rokah, Gordona nikjer, in hiteč vrniti se, ponesrečili so se mu celó brodovi razun enega in rešil se je na otok sred Nila pod vodopadom. Wolseley pa je moral namesto rešitve Gordona in Hartuma naznaniti vladi angleški, da je Hartum padel v sovražne roke, o Gordonu pa se ne vé ničesar. Uradno poročilo angleškega vojnega ministerstva naznanje o teh dogodbah sledeče:

„Naslednje je nadrobno poročilo poročnika Stuart Wortleya, ki je Wilsona v Hartum spremljal: V parobrodih podali smo se s C. Wilsonom dne 28. januarija proti Hartumu, pri tem smo morali pri Halfiyeh skozi hud ogenj iz štirih topov in pa skozi nepretrgano streljanje iz pušek. Tudi se je na parobrode hudo streljalo z otoka „Tutti“, z Omdurmana in Hartuma. Pri takem nasprotovanji niso mogli do bregov, tedaj so se obrnili in peljali po reki doli nazaj. Na vladini palači v Hartumu ni bilo nobene zastave in videti je bilo, da je poslopje razrušeno. Na parobrodih so nam samo enega moža ubili, pet pa ranili. Dne 31. januarija obtičal je parobrod poškodovan, na katerem je bil Wilson in vsi njegovi spremljevalci, približno štiri milje višje od stana sovražnikov pod vodopadom „Shabluka“ potem, ko se je drug parobrod uže dne 29. januarija potopil. Mi prišli smo v malih čolnicah tistega dne ob 2. uri popoldne v „Gubat“.

Poročnik Wortley dalje naznanja, da ni nikakoršnega dvoma o tem, da je Hartum padel dne 26. januarija; pa osoda Gordonova je negotova, ker so si govorice o tem nasprotne; vendar pa je splošna misel, da je bil umorjen, akoravno dokazi ne prevagujejo na nobeno stran. Nekateri trdijo, da je z nekaterimi Grki v cerkvi v Hartumu zaprt. Propad Hartuma odločil je, da so se rodovi Shukriyh-ov pridružili Mahdiju, tako, da sta nam zdaj enako sovražna desni in levi breg.

Med domačini je velik strah pred Angleži in z veliko bojznijo pričakujejo prihoda generala Earleja.

Domačini pripovedujejo, da je Mahdiju v Omdurmanu zeló trda hodila za živež. Tudi trdijo domačini, da mu bode sila težko svoje „Emire“ pregovoriti, da nas napadejo. Posel Mahdijev prišel je k Wilsonu, ko je bil dne 29. januarija na parobrodu. Mahdi je naznanjal, da je Gordon sprejel njegovo vojaško oblačilo, in je zahteval, da se mu poda. Rekel je, da ne bo še enkrat pisal, pa, ako ne pristopimo k mohamedanski veri, nas bode uničil z zemlje.

Čuje se, da je Farag paša imel izdajske razprave z Mahdijem in da je vojski s slednjega mestna vrata odprl. Lord Wolseley dostavlja, da je prevožna četa pod Talbotom, kateri je dne 28. januarija „Gakdul“ zapustil, srečno dospela v Gubat. Sovražnik je dne 28. januarija iz težkih topov streljal iz Metame, ker je očitno čul o padu Hartuma, pa od tistega časa se ni zapazilo večjega delovanja. Vojne moči v Metami cenijo se na 2—3000 mož, med temi 250 konjnikov in okoli 4—600 s puškami oboroženih.

Vojaki so pri najboljšem zdravju in ranjenci se ozdravljajo v zadovoljnost.

Zdaj se je rod Kabalov izrekel voljnega nam služiti za prenašanje bremen v Gakdul.

Lord Wolseley izposlal je posle, da bi kaj gotovega pozvedeli o osodi Gordonovi.

Tudi v Gakdulu so vojakov najboljšega zdravja, tamošnji ranjenci pa se povoljno ozdravljajo.

Vlada jelordu Wolseley-u popolno prostost prepustila, vse vpeljati, kar se mu za nadaljevanje vojske potrebno zdi, in zagotovilo se mu je, da dobi daljne podpore, katere bi želel, bodi-si s pošiljatvijo vojakov v Suakim in Berber, ali pa na drug način, kakor bi on želel. Naravno je, da si bode vse prizadel, generala Gordona rešiti, ako bi bil še pri življenji. Vojni urad dne 6. februarija 1885.“

Zabavne stvari.

Zamet v stepah.

Poljski spisal Mihal Grabowski, preložil L. G. Podgoričan.

(Dalje.)

„Jaz verujem v Božjo usmiljenost“ — dejal je razboleščen starec — „ali Bog, dasi je milostiv, ni obljubil, da ne bode grehotnega človeka poskušal s trpkimi izkušnjami!... Jaz sem svoje žive dni pretrpel uže marsikako veliko nesrečo. Danes imam nekako ne navadno težko srce, — danes, še pred to nesrečno vijavico mi je celi dan prihajalo na um, kaj je v življenji zadelo me najhujšega. Spomnil sem se teh, ki sem davno razstal se z njimi, kakor bi se bil pripravljaj, da se poslovim zopet od drugih in da doživim svoj čas v popolni osirotelosti.

„Osirotelost vam ne grozí“ — povedal sem starcu, „ti, zbog katerih se nepokojite, vrnejo se gotovo, a izvedel sem, da imate sinove in svojih sinov sinove, in to to je gotovo“ — opomnil sem in pokazal devico — „vaša hčerka ali vnuka, ne?“

„Imam sinove in sinov sinove“ — odgovoril je — „a da se pogubé dečaki (mladenči), katere sem nesrečno uro poslal z doma, zginili bi z menoj vred s zemlje, kakor usahla drevesa... a to“ — pokazal je devico s pogledom — „to ni deklica, to je ptičica — nikomur ne bode na potjeho, ni na pomoč!“

„Odločil si, ded, da samo glupost govoriš denes“ — vskliknila je starka nevoljno — „zakaj govoriš, da je to ptičica, ne deklič! ptičica je to, ki je iz raja prile-

tela k tebi. Zakaj govoriš, da nikomur ne bode na pomoč?! — Žal ti je, ker ne dela z rokama!... tudi Gospodovi angelji ne delajo, ali pa ne povišujó Božje slave? — ali jih ne pošilja Bog, da ljudi obsipljó z Njega blagoslovom? — Ali znaš vsaj sedaj, da je ona očit blagoslov? — Angelj Božji je, ki ga brezi svoje zasluge imaš v svoji rodovini... Nje nedolžnost, nje molitva, prijetna Bogu, le nje prisotnost je povod, da si tako obogatel in omogočil — tù v stepi, kjer navadno morí kuga, lakota, vseh sedem egipških uím, katerih nikoli nobena ni imela moči do tebe... to je uže zasluga! — Te ptičice pesen je vsakoršno zlo pregnala izpod tvoje strehe in s tvojega podvorja;... zemlje, ki po njej hodevati nje nogi, blagoslavlja nebeška rosa! Ta ptičica ti donša več koristi, nego delo vse tvoje rodovine in tvojega služabništva — več, nego znoj tvojih volov, ki vpreženi v tvoje pluge režejo trdo stepo. A sedaj, ko žaluješ po tabunu in po svojih vnukih, — sedaj sem jaz popolnoma upokojena, ker Marijica je mirna dejala mi na večer, da dečaki vrnejo se stoprv o svitu — ali ni res, Marijica?"

„Res je, tetika!“ — odgovorila je devica — in prvič sem čul nje glas — čist, kakor zvonec iz najčistejšega srebra. Starka je ognjivejša in zaupljivejša govorila vsako trenotje, približala se je v tem Marijici, božala jo je, pritisnila k sebi, napósled pa je rekla: „Hodivi, ugodnejše bode, da odsluživi večerne molitve, nego da bi še dalje poslušali deda, ki denes zbog svoje žalosti ni v svesti si!!!“

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. (Spomenica slovenskih državnih poslancev) napravila je v državnem zboru, v časnikih pa tudi v političnih krogih veliko vriša, pa vse to zoper voljo slovenskih poslancev zgolj za to, ker naučni minister Conrad spomenice ni sprejel tako, da bi se bili mogli nadejati vspeha, posebno pa še za to, ker je ravno ta minister poslancu dr. vitezu Tonkli-u v javnem budgetnem odseku prav namenoma razžaljivo osorno odgovoril, na kar ga je, kakor obširno poročilo naše v današnjem in zadnjem listu „Novic“ kaže, dr. Tonkli odločno moško zavrnil. Pa tudi slovenski poslanci vsi niso vladi na tako ravnanje odgovora dolžni ostali. Složni in kakor en mož odgovorili so dejansko uže: kakor ti meni, tako jaz tebi.“

Po tem se je še le stvar presukala, in slovenski poslanci predrugačili so svoje ravnanje, ko so se prepričali, da je stališče vladino po vsem drugo, kakor ono, katero zavzima njen naučni minister — skoraj v vseh činih nasproti Slovincem, in izrekoma vse drugo, kakor ga je izrazil naučni minister nasproti dr. Tonkli-u v budgetnem odseku. — Predrugáčilo se je postopanje slovenskih poslancev potem, ko so se prepričali, da se bodo njih pravične in skromne zahteve izpolnile. — Prepričali so se naši poslanci pri tej priliki, da je uspeh postal mogoč po složnem in mirnem postopanju poslancev, po moški odločnosti, ko se je pokazala potreba za to, in pa vsled krepke in tehtne podpore izvrševalnega odbora zborniške večine v prvi vrsti njegovega načelnika grofa Hohenwarta. — To je tudi skupini družih slovenskih poslancev dalo povod, izreči grofu Hohenwartu zahvalo in pa izprositi njegove in pa izvrševalnega odbora državnega zbora večine daljne podpore v teh zadevah.

— (Novovoljeni močvirski odbor) bil je končno vendar za 16. dan t. m. sklican, da si izvoli svoje pred-

sedništvo. Novoizvoljeni odborniki, med katerimi je večina prejšnjih odbornikov in pa virilist g. dr. Kosler, zbrali so se v pisarni g. deželne vlade svetovalca pl. Avg. Wurzbacha na Brega št. 6.

Gospod vladini svetovalac naznanil je navzočim, da je izvoljence sklical samo v ta namen, da si izberejo svojega predsednika in njegovega namestnika, prebral je potem dotična postavna določila in prepustil volitev samo odbornikom. Prevzel je tedaj kot starosta odborikov začasno predsedništvo poprejšnji odborov predsednik gosp. dr. Kosler ter si je izprosil besede k kratki opazki k volitvi rekoč, da ima predsednik veliko odgovornost in mnogo težavnega posla izrekoma mora biti pri nujnih vprašanjih zmiraj na razpolaganje močvirskim posestnikom, tako so k njem prihajali vkljub naznanjenih uradnih ur, vsak dan brez razločka, pa tudi v pozno noč zvečer, tako, da bi se po njegovem prepričanju priporočal na korist stvari sami gotovo najbolj v Ljubljani stanujoči odbornik ter je potem navedel kot take gospode Trtnika, Matevžeta in Tomca, sicer pa je takoj dostavil, kar se razumeva samo po sebi, da je volitev po vsem prosta in da vsak navzoč odbornik glasuje le tako, kakor sam hoče. Po tem si privzame gosp. starosta kot zaupna moža gg. Matevžeta in Ogorelca, perovodstvo pa je prevzel gosp. Tomec. Navzoči so bili vsi izvoljeni odborniki, to je, 15, in pa 1 virilist, tedaj vsega skupaj 16 volilcev. Glasovalo se je ustno in pri prvem glasovanju oddalo se je za gosp. Fr. Trtnika osem glasov, za g. Peruci-a sedem glasov, g. Trtnik oddal je svoj glas g. dr. Koslerju, tako, da nobeden ni prejel potrebne nadpolovične večine.

Ko se je pričela koj po tem volitev v drugič, odšel je g. Trtnik, ostalo je tedaj samo 15 volilcev in pri drugi volitvi glasoval je vsak volilec prav kakor pri prvi, tako, da je prejel g. France Trtnik osem glasov, g. Peruci sedem glasov, ker je pa potem imel g. Trtnik potrebno nadpolovično večino, bil je izvoljen on za načelnika močvirskega odbora. Gosp. Peruci oddal je pri obeh volitvah tudi svoj glas za-se, kakor se je pokazalo, brez vspeha.

Veselilo nas je, po dovršeni volitvi čuti zadovoljnost z izidom tudi od strani onih odbornikov, kateri niso prodrli s svojim kandidatom.

Za predsednikovega namestnika izbran je bil po tem s trinajstimi glasovi proti dvema posestnik M. Remšak z Brezovice, dva glasova prejel je g. Knez, akoravno je izrekel, da volitve nikakor ne prevzame.

Po tem predolgo odlašanjem konstituiranju močvirskega odbora smemo se nadjati, da se bode sedaj nemudoma pričelo njegovo imenitno delovanje, in da se bode vsak odbornik, ne gledé na osebe, prizadeval, za stvar samo delovati.

Izrekoma od predsedništva po pravici pričakujemo, da bode nemudoma vse storilo, kar je treba, da od pripravi pristopimo k pravemu delu.

— (Novi pošti) otvorili ste se dne 16. t. m. na Dobrovi pri Ljubljani in v Horjulu.

— (Zivinozdravništvo) dr. Simon Strupijevo prišlo je ravnokar na svetlo v lični, nad 32 pól obsegajoči knjigi pri J. Blasniku v Ljubljani. Cena knjigi broširana je 1 gold. 80 kr., v platno vezani 2 gold. 5 kr., z usnjatim hrbtom pa 2 gold. 20 kr. Pošiljatev s pošto stane posebej 10 kr.

— (Dr. Kaiserfeld — nekdanj Blagotinšek), večletni deželni glavar štajarski, veden nasprotnik Slovincem, umrl je dne 14. t. m. na svojem posestvu.

— (Za dolenjsko železnico) se je konsorcij uže postavil, prvosednik mu je gosp. Josip Kušar, trgovinske

§. 4. določuje, da ima nova koncesija trajati do 31. decembra 1940., s tem dnevom preide vsa železnica, vsa poslopja, vsi vozovi itd. v last države, in sicer vse razun vozovja brezplačno, vozovje pa se plača po nepristranski ceni.

Reservni zaklad ostane družbi.

Železnica se mora državi prepustiti neobremenjena. Ako bi ne bili poravnani vsi dolgovi, izročiti ima družba v skupno oskrbovanje plačevalni zaklad, v katerega mora družba z 31. decembrom leta 1886. počenši plačevati iz svojih sredstev po 63.063 gold. 2 kr. v srebru in pa po 19.648 gold. 52 kr. v papirnatem denarji vsako leto.

(Konec prihodnjič.)

Zabavne stvari.

Zamet v stepah.

Poljski spisal Mihal Grabowski, preložil L. G. Podgoričan.

(Dalje.)

Marijca je na lahko vstala in v sosednjo izbo odšla, kakor kaka senca. Spremilo jo je starčevo oko. Iz obraza, da-si otemnelega, vzcvetel je siven neznaten smehljaj, ko je starka godrnjala ná-nj. — Te nje opomnje, kar je podoba kazala, niso budile v njem nikakove jeze, nasmeh je pričal neizrečeno ljubezen in da dovoljuje, naj pripoveda, zakaj ga obsiplje z očitki. Poznalo se mi je, da sem oba zvedavo in zavzet poslušal, a ko je bil stari mojim očem odšlo devico spremil z očmi, potlej je meni spregovoril: „To je moja vnuka, hčerka sinova, ki ne živi več; narodila se je po smrti nesrečnega očeta, a tudi matere ni poznala nikoli. To, ker ni uživala materinega mleka, a morda zato, ker smo vsi vá-njo, v nesrečno siroto, dihali, — to utegne biti povod, da je vzgojila se, kar vidite, slabotno, da je, kakor kaka pajčevina, — da ni pravega zdravja v njej, ne prave moči. Da ni tako, kakor je, mislil bi, da je nam priprostim ljudem kako gospodsko dete podvrgel kedo. Ljubimo jo vendar-le, kakor zenico v oku, pa je tudi vredna te ljubezni. Potrpežljiva je in poslušna, a dasi ni kos navadnemu delu in trudu, razumna je v drugih rečeh tako, da ne moremo načuditi se jej. Zna molitve, ki nihče ni učil jih, in pesni, ki ni čula jih nikoli nikder. Pesen in molitva jo živi — in je, kar je povedala staruha, očit angelj Božji pod našo streho. Spominjaš se je in raduješ vsako trenotje, vsako trenotje tudi nas muči skrb: kakor je čudovito prikazala se med nami, da tudi tako čudovito, nenadoma izgine izmed nas!“

To je starček povedal o devici. Jaz sem v tem čutil, da v sosedni izbi ženski prižigati mnoge svečice pred obrazi, izba je naglo razsvetlila se, kakor kakova kapelica. Videl sem starko, da je stala in molila, tudi Marijco sem videl, da je iz početka stala, a kasneje zdaj pa zdaj pokleknila in s čelom dotikala se mrzlih tal. To je bilo češčenje po vshodnem obredu, a poprej nisem veroval, da je mogoče to izvrševati tako ljubkimi in spretnimi gibljaji. V tem vnanjem izrazu človeške ničevosti pred Bogom, v tej nekako nujni prošnji Božje usmiljenosti in varstva je bilo nekaj, kar je močno genilo mojo dušo. Le tako dobrotno bitje more brezi vsakoršne žrtve darovati se takemu bogočastju, ker traja predolgo časa, neprestano. Naposled je starka spustila leseno zaslombo. Videl sem, da svetloba v sosedni izbi gasne, in takoj je v njej vstala popolna tišina. Očito je bilo, da sta ženski legli spat. Moj gospodar je po dolgi zamišljenosti zdaj pa zdaj jel na uho vleči, ali morda uže pojemlje tuleča bura; časi je vstal in gledal skozi reže pa zamrzlih oknih, rad bi bil preveril se,

kaj se godí na dvorišči. Mene je zmogla prevelika utrujenost, o trdem snu me je zapustila samosvest, da nisem čul prav nič, kaj se godí okrog mene.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Z Dunaja 23. febr. (*Predpust in post v političnih krogih.*) Dvakratno glasovanje v zbornici poslancev o kongru in o pristojbinski postavi prizadelo je vladi velike preglavice. Vzroki, zakaj se je zoper kongru pri zadnjem paragrafu izrekla večina, so znani. Šlo je za to, izvršitev one postave določiti, kakor je bilo namenjeno za leto 1886., ali pa, kakor je vlada nenadoma zahtevala, izvršiti jo še le v treh letih počenši z letom 1886. Večina zbornice izrekla se je za prvi način ne toliko zato, ker bi bila odločno proti drugemu načinu, ampak bolj zato, ker je bila vlada sploh kongru nasproti jako mrzla, in ker je v nasprotju s prejšnjimi dogovori in pa ne, da bi bila večina o novi premembi kaj poprašala, brezozirno skoraj zapovedajoča po ustih ministra Conrada zahtevala ono premembo. — Poslanci od večine, med temi tudi več slovenskih poslancev, glasovali so prav zato zoper predlog vladin, stavljen po dalmatinskem poslancu Klaiću, ker so hoteli s tem svoje nezaupanje skazati ministru Conradu.

Vse drugače vršile so se priprave za glasovanje o pristojbinski postavi. Levičarji pripravljali so se na odločen boj, zbrali so vse svoje ude, privezali so si sicer omahljive ude Coroninjevega kluba, katerih ni bilo težko pridobiti, ker so večidel premožni velikoposestniki, katerim bi bila postava pouzročila nekaj bremen. Veliko in odločilno svojo raketo pa so levičarji znali — prvič z uspehom — položiti med kmete Lichtensteinovega kluba.

Vse kaže na to, da je bil posredovalec ali orožje levičarjev pri tem delu zmiraj nezadovoljni divjak Lienbacher, ki ima pri nekaterih avstrijskih kmetih veliko veljave. — Kmet Ruf imel je sostavljen govor, zoper katerega se dá marsikaj ugovarjati, sploh pa bi mu bil lahko pritrdil vsak poslanec, ki je hotel glasovati za to, da se preide v nadrobno razpravo pristojbinske postave, toda nasvet, katerega je Ruf stavil, ni imel prave zveze z njegovim govorom. Ker predlog njegov — to se je videlo koj takrat — imel je namen, pristojbinsko postavo pokopati za zmiraj, vsem željam pa, katere je izrekel Ruf v govoru, bilo bi se moglo vstreči pri nadrobni razpravi s popravki, katerih je bila dolga vrsta uže pripravljena, katerih bi se bilo pa dalo vladi nekoliko še vsiliti.

Vrh tega pokazalo se je pri tej priliki, da knez Lichtenstein ali nima vpliva v svojem klubu ali pa ga je namenoma dal porabiti zoper vlado, kakor se čuje vse z ozirom na vedenje ministra Conrada pri posvetovanji in izvrševanji nove ljudske šolske postave. — Kakor je to navada junaških Mladočehov pri odločilnem glasovanji, storili so tudi to pot in se poskrili v svoje kote, da bi jim kasneje kdo ne mogel očitati, da so „tak“ ali „tak“ glasovali.

In tako zmagali so levičarji s pomočjo Lienbacherja in nekaterih kmetov zoper desnico in vlado z 25 glasovi.

S tem zrastel je levičarjem greben, in, ako bi mislili, da je taka večina sploh mogoča, kakoršna je bila pri tem glasovanji, uže bi začeli (kakor so skušali) ponujati miniterstva različnim svojim pristašem, pred vsem pa najbolj zaslužnemu za to njihovo zmago — Lienbacherju.

Zelo pomenljivo pri tem glasovanji je bilo pa to, da je najtesnejši pristaš Lienbacherjev tudi divjak na

Iz državnega zbora.

Načrt poravnave zaradi podaljšanja koncesije za severno železnico.

(Konec.)

§. 5. določuje, da ima država s prvim januarjem l. 1904 pravico, vso železnico odkupiti proti temu, da družbi za ostali čas koncesije plačuje družbi poprečen čisti prinos od zadnjih 7 let, po odbitih dveh najslabših letih. V tem slučaju preide plačilni zaklad v last države.

§. 6. določuje, da ima družba državi povrniti do sedaj plačana poroštvena plačila za moravsko-šlesko severno železnico v svoti 8,088 657 gold. 21 kr. in pa 4% zamudne obresti v teku 6 mesecev po potrjenji pogodbe.

Računi vseh delov severne železnice imajo vprihodnje biti enotni.

Ravno tako ima si družba sama preskrbeti in je zato porok z vsem imetjem in dohodki, potreben denar za dodelanje zgradbe one železnice. — Družba iz naslova državnega poroštva tudi za preteklost nima ničesar zahtevati.

Za to, ker se družbi podaljša obrok za pripad železnice Jedlersee-Ganserndorf-Marhegg in pa Oderberg do pruske meje, ima družba državi v 6 mesecih po sklepu pogodbe plačati odškodnino 1,314.732 gold. 11 kr.

§. 7. določuje pravico države, odločevati vožnino na severni železnici in to tako, kakor so sedaj najnižje pri državnih železnicah.

Kot meja, na katero naj se pri tem država ozira, se določi prinos železnice, in to tako, da naj bi obstoječih 74.511 $\frac{1}{4}$ delnic po 1000 gold. c. d. = 1050 gold. a. v. prinašale na leto po 105 gold. (vladin načrt imel je še 112 gold.).

Dalje odločuje ta §., kaj vse se sme pri računanju odšteti od dohodkov, namreč pravi stroški prometa, davki, pokojnine, zdravništvo, obresti in amortizacije (povračevanje) prioritet in delnic.

Pododsek je ravno pogoje tega §. še na vse strani poojstril razun tega, da je z znižanjem dohodka od delnic od 112 na 105 gld., pa tudi še z družimi določili, vladi preskrbel veliko prosteje določevanje vožnine, posebno pa odločil vožnino za premog iz ostravsko-karvinskih jam do Dunaja in pa do mest na poti po najnižjih sedanjih vožninah.

§. 8. določuje, da so vožnine, katere določuje trgovsko ministerstvo, smatrati za najvišje, pod katere sme družba segati, dalje, da se imajo vožnine in vse tudi osebne polajšave javno razglasiti.

§. 9. določuje proge za železnice, katere je vezana družba dodelati, in to v teku 2 $\frac{1}{2}$ let po podeljeni koncesiji, namreč z Bjelica čez Tešen, Fridland, Frankstadt, Valaški Mezerič do Bistrice, dalje čez Holešau, Halein, Kremsir in se med Kremsirom in Zborovico odcepi do še ne odločenega mesta moravske transverzalne železnice ali pa do moravsko-šleske severne železnice.

§. 10—15. določuje daljne nadrobnosti, kako sme tudi sedaj uže država rabiti nekatere dele severne železnice.

§. 16. našteva 10 krajnih železnic, katere je vezana družba severne železnice na lastne stroške dodelati v teku 5 let.

§. 17., 18. in 19. določujejo še nadrobnosti gledé teh in pa družih krajnih železnic.

§. 20. obsega popolne odpovedi družbe gledé vseh ugovorov in pravic gledé preteklosti.

§. 21. določuje, da ima severna železnica svoje pravila v soglasje spraviti s to pogodbo, in vse potrebne

vknjižbe v nji utemeljenih pravic za državo preskrbeti na lastne stroške.

§. 22. določuje takso od koncesije.

§. 23. določuje, da zasebne pravde iz te pogodbe razsoja deželna sodnija dunajska.

§. 24. Od strani vlade dobi pogodba veljavo še le z odobrenjem po ustavni poti, ako bi se to do 10. dne aprila 1885. ne zgodilo, družba severne železnice ni več vezana.

§. 25. določuje, da se izdelate dve izvirni nekolekovani enakoglasni pogodbi.

Zabavne stvari.

Zamet v stepah.

Poljski spisal Mihal Grabowski, preložil L. G. Podgoričan.

(Dalje.)

Ko sem vzbudil se, uže je bil dan; ali po sivi svetlobi sem poznal, da ni še nehala vijavica. To je potrdil mi prišli sluga, ki je tudi povedal, da so o svitu dečaki vrnili se z najdenimi konji vred. Skoro je prišel i starec, da mi je sporočil to; ali težko sem ga izpoznal, tako je bil prijazen in zgovoren. Spregovoril je o negostoljubem sprejetji minolega dné, hvalil se je s prisotnostjo in sè srčnostjo svojih dečakov, ki so bili uganili, kje v stepi utegne biti tabun, da je iz uganjenega kraja polagoma izvabil ga ugodni promin bure, ter da so brezi vsakoršnega kvara dečaki pripodili ga domov. Ali opomnil je, da jaz ni misliti ne morem na pot, ker je vijavica skoro hujša, nego je bila poprejšnjega dné, če prav utegne, kar je bilo po noči, na kako uro upokojiti se metež, naj nikar ne verujem temu prestandku, ker nenadoma vstane zopet, kajti take vijavice, ki naglo zima vstaja o njih, trajajo neprestano po tri dni, če ne delj časa. Videl sem, da je res to — in jako me je ta resnica oplašila, ker je poprejšnjega dné tako neusmiljeno bilo zalotilo me vreme pod milim nebom. Dal sem torej pregovoriti se, da nisem mislil na daljši pot, šel sem samo na dvorišče, zato da sem se preveril, kje je usoda zadela me. O takem vremeni, kakoršno je bilo, nisem videl daleč po okolici. Kar je bilo največ, videl sem, da je v stepi, polni samega snega, zedinilo se nekoliko bivališč. Prvo bivališče je bilo to, v katerem sem prenočil, drugo je bilo še večje in podoba je kazala, da je še rednejše, bivali so v njem starčevi sinovi sè soprogami in z mlajšimi vred. Dorastli vnuki so imeli sami svoje kočje, ki so jih Kozaki imenovali kuren, a neko drugo dolgo poslopje, kakor kaka pekarnica, — to je bilo najemnega služabništva bivališče. Med temi bivališči so bile živinske staje, konjušnice in povitki, to je, na eni strani zadelane kolnice. Vse to je napolnjeno bilo z domačo živadjo raznega roda, a da-si so bivališča bila, kakor so po stepnih krajih, v redu, če prav so staje okrog in okrog bile zavarovane z visokimi trstikovimi ploti, ki je obili sneg še jačil jih in nekako zavetoval, vendar je mraz bil tako silen in bura je tudi le-sem prodirala prošinljivo tako, da je najtolstejše blago, tudi konjsko pleme, stalo mirno, stiskalo se vzajemno, oglašalo se — in živad je gréla živad. Naglo vremensko zmeno poprejšnjega dné so očito morale bolestno čutiti tudi nedomače živali. Nenadne mrzlotte in izdajne zime vpliv se je čudovitejše kazal na njih. Plenečih ptic: vran in krokarjev so celi oblaki kar padali na blago, na vole in konje, ki so stali po ogradah, ali je zemlja bila vzela jim živež, ker je bila prenašlo zavila se in odela sè snegom, ali so tudi te

živali iskale potrebne gorkote v bližini živih bitij. Ptice so blagu spuščale se na hrbet, zapikavale se mu s kljunom v tela, iskale so v gorki krvi živeža ali razgretja, niso bale se, ne plašile, ker je žival rjula in z nemirom odganjala svoje napastnike. Morali so ljudje blago briniti le-teh podnebnih razbojnikov. Jaz sem prinesel svojo puško in ustrelil sem nekolikokrat, gospodarjevi hlapci so jih bili z vilami — in stoprv po dolgem trudu se nam je posrečilo, da smo odpodili oblake požrešnih ptic, ki so bile steple se iz cele stepe na tisti prostor živčnih stvari.

O tem lovu in ko sem gledal, kako je čila mladež napajala in krmila blago, minolo mi je jutro. O poludne so me bili na obed povabili v največo koč, kamor je prišel tudi ded. Sedel sem v izbi — prostorni in taki, ki je kazala imovitost in modrost. Za posebno mizo smo sedli samo starec, jaz, Marijica in stara Hana. Marijica, zdelo se je, da je ljubljanka cele rodovine, — Hana, ker je bila nje varuha, uživala je posebno ljubav in da-si je bila služabnica, vendar so jako čestili jo. Nam so gospodinje same stregle o obedu. Ostala rod-bina, moška in ženska mladezen, jedli so za drugo mizo. Obed je bil izboren, jaz in stari sva se pridno gostila, Marijica je malo jedla, toliko, kolikor res ptica uživa. Stari je često govoril z njo, tudi jaz sem ogovoril jo nekolikokrat, odgovarjala je samosvestno in mirno, če prav je o mojih vprašanjih zarudevala se, kakor cvetoči mak. Zbog teh nje rudečic, ker je bila nenavadno lepo oblečena, pa ker so nje oči bile tako zgovorne, smijalo se je tetiki kar samo malo po malo srce; deda so posebno bodrile barve, ki so krasotile jej blede lica, hvalil je nje krasoto in povedal, da prvič vidi jo — ljudem podobno.

(Dalje prih.)

Naši dopisi.

Iz Gorice 2. marcija (Izv. dop.) Nemila smrt nam je nagloma vzela zares nadepolnega, okoli 25 let starega mladenčca Jožefa Pagliaruzzija, ki je dovršil z izvrstnim vspehom juridične študije in se je poslednji čas pripravljaj za doktorat iz iste stroke. Včeraj je izdihnil plemenito dušo, potem ko je bil pred par dnevi zbolel na možganski mrenici. Jutri se odpelje truplo pokojnikovo v Kobarid, njegov rojstni kraj. Rodoljubi se hočejo sprevoda do zunaj mesta udeležiti v velikem številu. Ranjki, ki je pokazal tudi pesniško žilo, imel je obilo prijateljev iz vrste najboljših rojakov. Naj v miru počiva!

Iz Ljubljane. (Potovanje cesarjeviča Rudolfa in njegove soproge) s Pulja preko otoka Lakroma, v Dubrovnik in dalje ob izhodnih bregovih jadranskega morja vršilo se je pri najlepšem vremenu in celó sijajno. Ljudstvo sprejemalo je visoka gosta povsod z velikim navdušenjem. Cesarjevič sam razkazaval je svoji soprogi vse lepote onih krajev znane mu uže od njegovega prvega potovanja. Vse potovanje ima trajati mesec dni.

— (Presvitli cesar) darovali so društvu katoliških pomočnikov v Šentvidu pri Ljubljani za zgradbo društvene hiše 300 gold.

— (Gospod deželni predsednik baron Winkler) si je ogledal pretekli teden račensko dolino v povodnji. Spremljal ga je tje okrajni glavar gosp. Mahkot. — Gotovo bo to ogledovanje posredovalo tamošnjim gospodarjem na pomoč zoper vedne škode po povodnji. — Prav enake razmere, kakor v Račni, so tudi v Malem Gabru in Dobu pod Zatičino, kateremu bi bilo pomagati prav po tisti poti.

— (+ Gospod Janez Debeve), roštar in posestnik v Kamniku, umrl je dne 24. februarja po noči v 69. letu svoje starosti. Pokojnika — tudi v časih najhujšega pritiska tako zvanih „ustavovernih liberalcev“ — stanovitnega narodnjaka, spremili so pri pogrebu vsi odlični krogi kamniški in iz okolice. Naj v miru počiva veren rodoljub!

— (Na Dobrovi) prične se misijon pod vodstvom gg. oo. Lazaristov prihodnjo soboto, in bo trajal 8 dni.

— (Obravnave pred porotniki v Ljubljani) pričele so se 2. dan t. m. in imajo trajati do dne 10., ako do tedaj ne bodo zgotovljene priprave tudi še za druge tožbe. Med hudodelstvi, zaradi katerih se vrše obravnave zoper zatožence, nahajajo se štirji slučaji uboja, trije spòlskega posiljenja, eden ponarejanja denarja, eden umora in eden rop. — Ta vrsta hudodelstev kaže nam žalostni stan izobraženja naše dorašajoče mladine. Pijančevanje, pretepi in uboji in še grozovitejše hudodelstva, to podoba neposajencev naših kažejo nam leto za letom naše porotne obravnave.

— (Za letošnjo prvo porotno sesijo), ki se je pričela 2. marca, so bili izžrebani sledeči porotniki: Grof Karol Lanthieri, grajščak v Vipavi; Anton Wester, gostilničar v Zagoricih; Viktor Dolenec, posestnik v Razdrtam; Adolf Galle, grajščak v Zgornji Šiški; Franc Šlibar, posestnik v Selcah; Josip Tribuč, hišni posestnik in trgovec na Glincah; Ignacij Seemann, hišni posestnik in trgovec v Ljubljani; Šimen Pogačar, hišni posestnik v Ljubljani; Anton Kotnik, hišni posestnik v Ljubljani; Jakob Kapš, zlatar v Ljubljani; Jurij Lah, posestnik in župan v Lazah; Vincencij Novak, trgovec v Spodnji Šiški; Maks Krenner, vodja kranjske stavbene družbe; Franc Ravnihar, deželni knjigovodja; Martin Vevar, posestnik v Lukovici; Karol Hudabunigg, hišni posestnik v Ljubljani; Anton Pretner, hišni posestnik v Ljubljani; Emerih Mayer, bankir v Ljubljani; Franc Modic, posestnik in trgovec v Lahovičah; Anton Ravnikar, hišni posestnik v Ljubljani; Rajmund Krisper, trgovec in hišni posestnik v Kranji; Alojzij Minatti, posestnik in logar na Igu; Josip Bleiweis, hišni posestnik v Ljubljani; Jurij Šepetavec, posestnik in gostilničar v Štepanji vasi; Anton Jeločnik, hišni posestnik v Ljubljani; Josip Regali, mizar v Ljubljani; Pavel Del Negro, grajščak v Kranji; Anton Gaber, posestnik v Škofji Loki; Avgust Winkler, hišni posestnik v Ljubljani; Ivan Cvenkelj, gostilničar v Ljubnem; Oroslov Dolenec, hišni posestnik in trgovec v Ljubljani; Mihael Starè, grajščak v Mengši; dr. Anton Rojic, koncipijent v Ljubljani; Vaso Petričič, trgovec in hišni posestnik v Ljubljani; Jakob Škrbinec, čevljar v Ljubljani; Anton Jerančič ml., hišni posestnik v Ljubljani. Za nadomestovalne porotnike bili so izžrebani: Anton Avbel, hišni posestnik; Franc Šebenik, hišni posestnik; Janez Činkole, hišni posestnik in gostilničar; Josip Bokav, hišni posestnik; Franc Pilko, ključar; Andrej Druškovič, hišni posestnik; Jakob Milavec, hišni posestnik; Franc Blaž, slikar in pleskar in Franc Treven, hišni posestnik, vsi v Ljubljani.

— (Blazen na strehi.) Preteklo nedeljo krog poludne zapazili so memogredoči blaznega na strehi gospodarskega poslopja ljubljanske bolnišnice. Ko so hoteli iti po-nj na streho, pripravljaj se je skočiti na cesto. Uže je vrgel doli kapo in se prekrižaj, potem pa se je vendar premislil in urno zlezel vrh slemena od koder so ga s pomočjo dolge lestve srečno oteli in zopet spravili v bolnišnico.

— (O kamniški železnici) zadnjim „Novicam“ z Dunaja poslan telegram dospel je stavcu v tako pokvarjeni obliki, da smo prisiljeni popraviti oni stavek, ki trdi, da bo dežela kranjska „izdala“ za 50.000 gold.

nerazumljivem, ker mora to pri stranki nezaupnost zbuditi, da bi ga oba mogla prevarati. Zaupanje stranke mora v slučaju, kader jezika obravnavanja pri sodnji ne razume, očitno zelo trpeti, in s tega stališča moram naglašati, da je na korist pravosodja, kakor tudi drugih vrst uprave potrebno, da se pri vsakem uradu oni jezik rabi, kateri je dotičnemu ljudstvu razumljiv. To tedaj ni narodna zahteva, to je terjatev potrebe, to je temeljni pogoj za uspešno delovanje javne uprave sploh. — Nočem več tega predmeta dalje izpeljavati, hočem samo še pozivljati vse one, katere navdaja želja, da nam enkrat ne bo več treba v tej hiši izrekati pritožb zaradi narodnosti in in pa razpravljati jezikovnih razprav. Pripomorite tudi Vi, da se uzroki k temu odpravijo, in vsa pravda bo v tem slučaju ponehala. (Dobro! dobro! na desnici.)

Zabavne stvari.

Zamet v stepah.

Poljski spisal Mihal Grabowski, preložil L. G. Podgoričan.

(Dalje.)

Po obedu sem se vrnil v prvo koč, ki so mi jo bili prepustili na nekako vlast. Nekoliko ur kasneje, po hude vijavice nekakem prestanku, ki je bil starec napovedal mi ga, opazil sem nekoliko voz, stali so v hutoru na dvorišči. Sodil sem, da so to gospodarjevih sinov vozovi, kar mi je sam potrdil stari. Povedal mi je, da so bili poprejšnjega dne še pred metežem odšli v sosednjo naselbino, da so tam ves čas prebili in da je to eno miljo daleč od tu in prav v tisti balki, ki seza do dóma, da so šli spodej ob dolini in srečno uro prišli domov.

To mi je povedal gospodar in zatrdil, da ni, da bi moral oditi, da bi nevaren bil mi odhod tega dne, ker metež je odjenjal na nekoliko časa, na noč pa da gotovo še hujši vstane: rekel mi je, naj bi se kratkočasit šel s sinovi, ki so srečno vrnili se s svojega pota. Ostal sem nekoliko časa v izbi, naposled pa sem odšel na dvor.

Prišel sem na ogel, domu na prihišje; jel sem premišljati vreme. Res je po kratki vedrini zopet pričela se vijavica. Naletaval je le še neizmerno droben sneg, a uže je razgled bil zaslonjen, kakor s kako prozorno zaveso. Dokler je zahajalo solnce, prodirali so to zaveso rudeči žarki, napovedovali so buro in obetal delj časa trajajočo vijavico. Po nekotnem časi je sneg, kakor kak prah, jel gostiti zračje, in zdelo se je, da je vnela se ta zavesa, zagrinjalo je bilo, kar je podoba kazala, zlatobledo-rudeče. Ali malo časa je trajalo to. Ginil je polagoma blesek; osiveli zrak je pričal, da prihaja noč. Ali to ni bila slepa noč; temota je bila nekako blesta, prozorna, nemirna. Ta polujasnost in prevarljivost je kazala vrtinec s snegom igrajočega zraka. Bura je silno zaganjala se okrog in okrog v zavetujoče stene, ki sem bival za njimi; med drugimi bivališči je kar tulila in piskala, v odprti stepi je grmelo, kakor kak slap. Poznati je bilo, da tam je ne zadržuje nič, da vrè in šumi s posebnimi, s snegom nadetimi perotnicami. Zato je vse zračje bilo polno žalostnih in nemilih glasov.

„Oh, kako jako ječí danes!“ — spregovoril je nekdo blizu mene.

Ozrl sem se na tisto stran, od kodar je bil prikrilil glas — in zagledal sem na drugem oglu koč, ki sem

sedel pod njé pristrešjem, neko stoječo osobo. Po glasi in po vnanosti sem izpoznal Marijico. Tičala je v dolgi, črni svitki; potegnila je na glavo rtasti kapuc, v katerem je ljubko zavarovano ostalo njé blesto, krasno obličje. Te trenutke je to bil pomenišen angelj.

„Kako jako ječí danes!“ — spregovorila je zopet.

„Kedo ječí?“ — vprašal sem — „ali bura, ne?“

„Ječí danes obešenec“ — odgovorila je devica in z roko pokazala mi pred sé.

Pogledal sem na tisto stran in skozi rahlo temo, o kateri sem govoril popreje, zdelo se mi je, da jako dobro vidim vislice in ob njih visečega človeka. Začudil sem se in skoro prestrašil. Motril sem na vso moč in na tanko videl steber, povprečnik in da konci njega guglje se neko bitje, podobno človeku.

„Kaj je to?!“ — vskričnil sem — „kdo visi to?“

„Moj oča so to“ — odgovorila je devica mirno.

Preveril sem se, da senjari; ker je bila zvedavost zmogla me, ker sem torej hotel izpoznati, kaj vidim, stopil sem brzo na stran tega predmeta. Imel sem pred seboj na prevero utrjeno gaz. Po nekolikih korakih sem stal pri vodnjaku. Nad njim je bil navadni ročnik (Brunnenschwengel); drog, ki so vodo vlekli z njim, zopet je bil v vedro; a vedro je bilo primrzlo k pokrovu nad vodnjakom. To je v ravnotežji držalo ročniku povprečnik, a čok, privezan zbog peze in ki je zibala ga bura, podoben je bil z daleka popolnoma kakega obešenca truplu. Odpel sem drog od vedra in ročnik je šinil v navadni položaj. Ko sem bil vrnil se na svoj prostor, pogledal sem vodnjak in videl, da ročnika vsi deli kažejo podobo visokega drevesa.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Gorice 9. marcija (Izv. dop.) Kakor je zadnjič natisnjeni dopis naprej sodil o neugodnem izidu volitev za tukajšnjo kupčijsko-obrtniško zbornico, tako se je tudi zgodilo. Od kandidatov, katere so bili postavili Slovenci, sta prodrla samo dva, namreč g. Kovačič in pa g. Ersettig. Sedeli pa bodo v zbornici vendar 3 Slovenci, namreč tudi g. Godina, katerega niso bili Slovenci postavili samo zaradi tega, ker je bil v prvotnem imeniku v 2. skupščini, za katero pa Slovenci niso bili odločili kandidatov. Lahonsko društvo „Unione“ se je bilo združilo z listo Ritterjev samo, da bi zmagalo s svojimi kandidati in jo je prav po lahonski zasukalo tako, da so Ritterji propadli z g. Gasserjem, za katerega so prav za prav šli na limanice lahomom.

Tržaški dnevnik „Imperiale“ ima poštenega dopisnika iz Gorice; ta svari Slovence in druge pred zvestobo politikov v „Unione“, šteje pa v dopisu od 6. marcija tudi slovenskim voditeljem hude, pa kolikor toliko prav zaslužene levite. Zlasti kara onega, ki je kot načelnik vodil to pot volitve v imenovano zbornico ter pristavlja, da po sedanjem vedenju je obupati nad sposobnostjo in previdnostjo takega vodstva. On meni, da Slovenci in drugi avstrijski patrijotje imajo na Goriškem skupnega nasprotnika; zaradi tega, da se je treba družiti s patrioti kateri si bodi narodnosti. Tako da delajo tudi Lahoni, katere niso izbirčni v svojih sredstvih in se družijo ti celó svojimi nasprotniki, ki so „šibki in dobri“, da predobri. Mi bi pristavili samo, da niso le predobri, ampak tudi slepi, zlasti tudi v strasti nasproti Slovincem.

V resnici bi se z narodom našim lahko mnogo doseglo, ker je poslušen v več meri, nego mnogokdo zasluži. Pa molčimo za to pot, ko bi znali ravno gledé

ravnejši nasprotniki in pa oni, katerim je dajal udarce najtežje vrste, brez strahu čestitajo in darila poklanjajo.

Nemško društvo v Celovcu hoče za 1. dan aprila celó sklicati shod društva, da bo v slavnostnem govoru slavil „Bismarkove zasluge za nemško ljudstvo“. Veseli se Nemško-Avstrijska! Tvoja čast je rešena v očeh „nemškega društva“, tako sklepa „Germania“. — Mi pa sklepamo z nado, da bo naša vlada, ki pozorno opazuje omenjene prikazni, še o pravem času, dokler ne bo prepozno, s krepko roko segla po „irredenti“ bodi-si nemški ali laški, in ji odkazala oni prostor, katerega zaukazuje dolžnost, skrbeti za vzdrževanje naše domovine in pa — kazenski zakonik.

Iz državnega zbora.

Zadnji dnevi budgetne razprave, ko so seje trajale dan za dnevom od 10. ure zjutraj do 4. popoldne in pa od 7. zvečer do 11. ponoči, kazala se je tudi uže v krogih poslancev velika vtrujenost, sedežev bilo je več in več zapuščenih in navzočih je bilo dostikrat komaj tretji del poslancev. Izrekoma pri razpravi proračuna finančnega ministerstva in pa poljedelskega prikazali so se na površji govorniki, ki so z občudovanja vredno strajnostjo po celo uro in dalj vezali včasih same otrobe, včasih pa jih mešali z zrnjem, katero se je pa preveč zgubovalo v preobilni šari druge primesi. — Še le, ko je na vrsto prišla razprava proračuna pravosodnega ministerstva, začeli so se zopet polniti sedeži zbornice, razprava postala je živahnejša in ko se je zopet pričelo razgrajanje nemško-českega Knotza, postale so razprave zopet viharne tako, da smo se živo spominjali prizorov, kakoršne so časniki popisovali iz nekaterih sej zadnjega leta deželnega zbora hrvatskega. Slovanskim poslancem bilo je v nekoliko zadostenje, da si je ravno velikonemški Knotz s svojimi pristaši Schönerer, Hanisch, Schwab, Richter in dr., samimi sinovi čistega plemena najučenejšega in najolikanišega naroda, pridobil zaslugo škandalov v državnem zboru, kakoršne so vsi časniki po pravici obsojevali pri znanih izgrelih Starčevičevih.

Knotz je toraj sedaj v drugič razsajal in uradnike na českem od prvega do zadnjega napadal kakor besen, kakor bi bil do sedaj živel v daljni Ameriki tam nekje med divjaki. — Z desnice pa je prvi govornik česki poslanec dr. Vašati sicer z mnogo slabejšim glasom, pa ne veliko manj oestro napadal pravosodnega ministra, prav tako kakor lani.

Sledil je za njim dunajski odvetnik, sicer nekrščen levičar dr. Jaques, ki je sicer tudi napadal pravosodnega ministra, napadal vso vlado in tudi večino državnega zbora, toda razloček med njim in prvima govornikoma je bil tako velikansk, da se je človek v resnici oddahnil, ker Jaques je dober in spreten govornik, kar je pa dobrodejno, pa je to, da je dostojen.

Knotzu, Vašatiju in Jaquesu odgovoril je koj tisti večer minister Pražak temeljito in mirno, morebiti celó prehladno, pa prav primerno je opomnil, da bo Knotz levičarjem še presedal. — Posebno srečno pa je odgovarjal posebno očitaniu Jaquesovemu dr. Madejski, kateri se ni hotel pečati s Knotzom, ampak je stvarno, temeljito in lepo razdejal celo zgradbo Jaquesovega očitanja in dokazovanja, tako da tudi pepela ni več ostalo. V četrtek večer bil je potem državni proračun dognan, v petek bila je le kratka seja, ki je trajala eno uro, v soboto pa se je pričela zopet nova, huda bitka zaradi severne železnice, in ta bitka trajala bo najmanj tri dni.

Zabavne stvari.

Zamet v stepah.

Poljski spisal Mihal Grabowski, preložil L. G. Podgoričan.

(Dalje.)

„Sedaj vidiš“ — dejal sem devici in smijal se — „da tvojega obešenca ni nikjer.“

„Umrli je“ — opomnila mi je devica mirno — „umrl je, — kedar hoče, prikaže se, in kedar hoče, zgine.“

„Koga pa se ti je zdelo, da vidiš obešenega?“ — vprašal sem je.

„Svojega pravega očeta“ — odgovorila je.

„Bog bodi s teboj!“ — vskriknil sem — „sama ne znaš, kaj govoriš!“

„Resnico govorim“ — zatrdila je zopet mirno — „mojega očeta je obesil hudobni vlastelin“. Moj oča je bil iz tistega kraja, kjer ljudi obešajo vlastelini. Mnogokrat sem ga videla prav v tisti ječi, kjer je končal svoj život; ali nikoli nisem čula, da bi ječal bil tako, kakor ječi denes!“

Sam nisem znal, kako bi tolmačil nje besede. Imele so bradek vpliv na-me; rad bi je bil izpraševal dalje, ali zaslišal sem klic:

„Marijica, kje si, — Marijica...?“

Marijica se je krepko oglasila tetiki — in zagledal sem tetiko, da se bliža in kara.

„Po kaj si zašla semkaj?“ — vprašala je devico — „ali meniš, da je sedaj poleti, ko prijetnega hlada iščeš na prihišji? — Na zimi in na buri zmrzneš, kakor kaka lastavica!“

„Ne boj se, tetika!“ — opomnila je Marijica — „semkaj, med stene in nános obilega snega ne prodira bura, mirno stopi le-sem, kakor v kako izbo — hodi, preveri se sama!“

Res je bila bura pred ta ogel nanosla celo mogilo snega, kakor je bila streha visoka; na prihišji je bilo zatišje; tū si dobrodejno oddehnil se, ker v izbi je bilo dušljivo vroče; starki, zadelani v kožuh, zdelo se je, da je toplo; sedla je k nogam na prihišji stoječe device.

„Marijici se je zdelo“ — povedal sem — „da je videla nekega obešenca.“

„Kje?!“ — začudila se je.

„Pri vodnjaku!“ — odgovorila je Marijica. Starka je odmajala z glavo in opomnila:

„Pri vodnjakih se marsikaj godí. Ni čuda, če se pri njem kaj prikaže časi!“

„A zakaj je to?“ — povprašal sem radovedno.

„Na nobenem prostoru se tako lahko, kakor pri vodnjaku, človeku ne pripetí kaj, posebno ponoči, pozimi, kakor je sedaj, o mrazi in zametu! Ne posreči se vsakemu, kakor našemu dedu, da bi vodnjak oskrbel z visoko ogrado in ročnik priredil iz dragega stepnega lesa. Često so tū vodnjaki brezi vsakoršnega zavetja, vodnjaki, izkopani v suho zemljo, neograjeni, zadeluje jih snég. Kdor je neoprezen, ali da ne pozná svetá, lahko pade v tak vodnjak, kakor v kako volčjo jamo, da živ utopí se. Lansko zimo je naših gospodarjev eden bil pod Očakovim. O takem meteži, kakoršen je sedaj, zbežal je, da bi se okrepčal, v krčmo, kamor je skoro za njim prišla cela družba čumakov. Zbrani so bili o večernem mraku v krčmi in razgovarjali so se, a eden izmed prisobnih čumakov se je ločil od njih nekoliko korakov po snegu in zibnil jim je izpred očí. Sami niso znali, kaj bi bilo pripetilo se, kam je zginil tovariš, ki je pred nekolikimi minotami bil še med njimi. Klicali so ga, hajkali so, a ker ni oglasil se, odšli so po tragu za njim — in našli so, da je vgreznil se v zameten

vodnjak. Potegnili so mrtvega iz njega. Ali je kaj čudnega to, če kaka bridka duša prikaže se kje, na kakem nesrečnem prostoru?!"

"Ali je vodnjak, kjer je kaj pripetilo se, vredno imenovati, da je nesrečen prostor?!" — opomnil sem — "brez vodnjakov in kalov, kaj bi bilo — zlasti v stepi? vrednejše in raji bi imenovali jih srečne prostore!"

"Vi govorite zato tako, ker poznate svoje kraje in ker mislite ná-nje. Po ljudnatih krajih, po vaši Poljski je vsaka ped zemlje poblagoslovljena in srečna, káli pa in studenci navadno rosé Božji blagoslov. Saj znamo, da tam pri studencih radi prikazuje se čudodejni obrazi. Tù je drugače: tukaj je kal vsekako potreben, ali ni vsekako dober. Mi imamo take kale, katerih voda se nikdar po ustvaritvi sveta ni zmesila z blagoslovljeno kapljo vode, ki jih nikedar ni osrečilo sv. Križa znamenje. Izkopali so te vodnjake nekelej, časi po trideset na tistem prostoru, — izkopali so jih ozko in globoko zaničljivi narodi tam, kjer so pasli tabune, ali kjer so mudili se v kurenih, a ta prebita gnjezda še zdaj kaže štirioglatih rovov znaki. Ni še dolgo časa tega, kar so od tû umeknili se krščanski sili, in ali je kaj čudnega to, ker je ta kraj strašen, ker tû človeku o vsakem koraku pretí nevarnost, ker po stepah strahovi in vsakojake megle, da strahovi prikazuje se tam, kjer so živeli neverni ljudje in kjer njih grehotne kosti trohne pod zemljo?!... Vi težko umejete, kako strašno in žalostno je na stepi! Uže toliko let sem preživela tukaj, a ne morem se sprijazniti s tem svetom. Marijica je (morda zato, ker je tû narodila se) srčnejša od mene. Pomladno solnce posije, stepa jame razcvitati se, Marijica pa zibne pod milo nebo in v stepi živi, kakor kaka divja golobica. Mene skrbi vjedajo zato, nepokojim se zbog nje. Ali nič žalega se ni prigodilo jej doslé, nedolžnega človeka, kakoršno je to bitje, varujejo sveti duhovi; pa mnogo umnejša bi bila, da samota ni ljuba jej tako. Časi pobegne in zablodi kam, da sama ne zna, kam, — nas kateri otide le nekoliko korakov od hutora, a vidi, da je na ravnem polji in pod okroglim nebom sam, kakor da nikedar ljudi ni bilo na zemlji, pa Gospod Bog je sam sebi najpopreje ustvaril brado. To je tudi, da po divji stepi hudobni duh igra in veselí se brezi vsakojake zapreke. Gledaš, kakov cvet je to, ima steblo, listje, siní, kakor kakega zadavljenega pokojnika duša, — brezi sape, sama ob svoji moči beží po ravní; premiče se slop peska; prikaže se oblak praha, a nisi videl, kje je vstal, in zdi se ti, da vidiš široko razlite ribnike, daleke vasi, tudi mesta sè zvoniki in cerkvami! Pa to se ti prikazuje v goli stepi in pod jasnim okom zlatega solnca! Kaj je še le o večernem mraku, ali o črni noči!... Naši dečaki vsako leto, kakor ponočni vrani, pod milim nebom nočujó pri tabunih in pripovedujó o strahih, ki se jim prikazuje, o glasovih in klicih, ki jih slišijo! Ali le Marijica se nič ne bojí vsega tega. Zahaja v globine daleč tako, da bi po njih, kar pripoveda, lahko zemlji prišla do srede. Hodi na visoke mogile, kjer sedé ljudje, okamnili po vesoljnem potopu. Gotovo ste na poti z daleč videli te mogile, ali treba je, če človek hoče priti do njih, iti po najdivjejši stepi, da se preveri, kako so visoke in velike! Takih mogil ni v vsej Ukrajini nikjer. Na njih stojé na pol vkopani moliki. Ženske in dečaki so taki, kakor bi bili živi, le štirikrat viši so od sedanjih ljudi. O njih pripovedajo, da so bili ljudje, kakor smo mi, ali da so bežali na te mogile, ki so jih bili nasuli sami, in da so po svoji veri rogali se solncu in mesecu, pa so promenili se v mrtvi kamen! To so sami starejši Jafetovega roda ostali tû, druge ljudi pa je Božja jeza pregnala od tû — in v gorah, ki se z njimi daleč, jako daleč

nekje končava ta ravnota, zaprla jih za železna vrata, od kodar pridejo stoprv pred koncem sveta, a takrat bodo tudi ti kameni živi ljudje zopet!"

(Dalje prihodnjič.)

Kratkočasnica.

* Neveren Tomaž. „Naj bo, mož beseda, dam ti hčer in pa 5000 goldinarjev dote. Koj po poroki izplačam ti 1000 goldinarjev, ostalo pa polagoma, kakor dolgove iztirjam.“ Ženin: „Uže velja, samo s poroko toliko časa potrpimo, da dolgove iztirjate!“

Naši dopisi.

Iz Orsove 20. marca. — Sprejmite, gospod vrednik, iz daljne tujine vest, katere namen sicer ni vzbuditi žalost v srcu mojih rojakov, ampak domovini naznaniti smrt enega njenih sinov, katerega, če ga tudi ne moremo prištevati k slavnim, smemo ga vendar prištevati k najboljim. Dné 14. t. m. umrl je tukaj dr. Leopold Mayr, rodóm iz Kranja. Smelo smem trditi, da je bil ranjki najbolj priljubljena in spoštovana oseba v Orsovi, to posebno priča učinek, kojega je napravila v mestu vest o njegovi smrti, in pa njegov pogreb. Iz pridjanega lista „Ostbote“, ki izhaja tu v Orsovi, lahko posnamete resničnost moje trditve. Ranjki bil je rojen v Kranju ter se izšolal za zdravnika v Josefinišči. Leta 1866. bojeval se je s svojim graničarskim polkom proti Prusom, za katero delovanje na bojnem polji je bil posebno odlikovan. Ko je bil leta 1868. prestavljen iz Orsove v Karansebes, je bil ranjki uže v Orsovi tako priljubljen, da so ga meščani nagovarjali, da naj iz vojaške službe izstopi ter se za zmerom v Orsovi naseli. In res je kmalu tej želji ustregel ter postal prvi in najboljši zdravnik v Orsovi. 13. t. m. peljal se je po službenih opravkih v Herkulejeve toplice, kjer je bil kopeljni zdravnik. Na potu je zbolel in 14. t. m. na večer umrl. Ves čas svoje kratke bolezni je bil ranjki popolno pri zavesti ter svojo osodo dobro poznal. Na smrtni postelji je prosil, da naj se vest o njegovi smrti v domovino poroča, katero obiskati si je tako želel, a zaradi opravkov moral je odlašati, čeravno se je neizrekljivo veselil videti svoje domovino, katera je v narodnem obziru tako lepo napredovala. Naj bode s temi vrsticami njegova oporoka izvršena.

Prem 18. marca. — Novic posebnih ni. Prejpretekli teden imeli smo skoz več dni pravo kraško burjo, katera zadržala je prezgodnjo drevesno vegetacijo za nekoliko dni, kar gotovo brez dobrih nasledkov ostalo ne bode. Boljše, da je sedaj mraz, nego bil bi čez mesec dni pozneje.

Vinogradniki izvršili so do malega na brajdah letošnjo réz. Kmetovalci prav pridno izvažajo gnoj na svoje njive; tudi z oranjem se je uže pričelo. Strn se je pod snegom, kateri jo je meseca prosenca po teh krajih skoz 14 dni dobrodejno pokrival, prav dobro obdržala in ohranila; na solčnih legah je uže dobro poglala in lepo ozelenela.

Sadno drevje kaže in obeta še precej cvetja; Bog naj bi dal, da bilo bi tudi poletu in v jeseni obilnega sadja!

Trtne uši, hvala Bogu, po teh krajih do sedaj še ni, pač pa je preteklo leto prišla bila tudi čez naše trte huda škodljivka „perenospora viticola“, katera gotovo tudi letos izostala ne bode. Še te nadloge se je

zeló nevaren, akoravno so sorodniki umrlega kardinala k bolniku poklicali najimenitnejše dunajske zdravnike. — Kardinal umrl je na Dunaji v kneževski družinski palači v srednjem mestu na Novem trgu.

Rajni kardinal knez Friderik Schwarzenberg bil je rojen dne 6. aprila leta 1809., je bil najmlajši sin vladajočega kneza Josipa Schwarzenberga in pa knezinje Pavline Arenberške. Mati kardinalova našla je svojo prerano smrt dne 1. aprila 1810. pri požaru, kateri je nastal pri slavnosti poslanika kneza Karola Schwarzenberga v Parizu, ko je hotela v materinski ljubezni ne ozirajoča se na lastno nevarnost rešiti svojo hčer. — Prvo odgojo mladega kneza vodila je teta njegova, sestra očetova, gimnazijo in tedanjo filozofijo dovršil je knez na Dunaji, učil se je potem eno leto pravoslovja, leta 1827. pa se je odločil za bogoslovje.

Vsled prijaznega vabila tedanjega nadškofa solnograškega, poprej knezoškofa ljubljanskega Avgustina Gruberja podal se je v Solnograd. Tukaj učil se je tri leta bogoslovja, kjer je sprejel duhovniško obleko, dne 25. marca 1830. leta imenoval ga je cesar za domicelarnega kanonika nadškofijskega kapitola. Četrto leto bogoslovja dovršil je pri sv. Štefanu na Dunaji. Ker še ni imel postavne starosti za mašniško posvečevanje, pripravljaj se je za bogoslovsko rigoroze, katere je dovršil na dunajskem vseučilišči, in še le dne 25. julija 1833. l. bil je v Solnogradu za mašnika posvečen. Posebno naključje je bilo, da je potem ravno svojega očeta kneza, ki je dne 19. decembra tistega leta umrl, imel pripravljati na pot v dolgo večnost. — Za mašnika posvečen opravljal je kanonik knez službo duhovnega pomočnika pri stolni fari solnogradske in poleg tega pripravljaj se je še dalje za doktorat bogoslovja.

Ko je dne 28. julija 1835. l. v visoki starosti umrl nadškof Gruber, izvolil je dne 23. septembra tistega leta solnograški kapitol z 12 glasovi izmed oddanih 14 še mladega kanonika kneza Schwarzenberga za višjega pastirja na nadškofijskem sedežu solnograškem.

Dne 1. februarja 1836. potrdil ga je tadani papež Gregor XVI. in dne 1. maja tistega leta bil je slovesno umeščen na nadškofijski sedež solnogradske.

Leta 1841. potoval je v Rim poročat papežu o svojem delovanju. Papež Gregor odlikoval ga je nenavadno, in drugo leto, dne 24. januarja 1842. leta imenoval ga je za kardinala mašnika s pridevkom „od svetega Avgustina“.

Ko se je leta 1848. pričelo v naši državi viharo gibanje, zbral je kardinal Schwarzenberg septembra meseca podane mu škofove v svét, kaj treba za cerkev storiti. Vsled posvetovanja oddala se je adresa ustanovnemu državnemu zboru in pa pastirski list vernikom njegove nadškofije.

Ko so se leta 1849. od 30. aprila do 17. junija avstrijski škofje zbrali na Dunaji, da se posvetujejo o razmerah med državo in cerkvijo, stal jim je na čelu kardinal knez Schwarzenberg.

Uže leta 1838., ko je nadškof Ankievič v Pragi umrl, bil je nadškof Schwarzenberg pozvan prevzeti nadškofijo praško — pa Schwarzenberg ni hotel sprejeti. Zato mu je bilo nepričakovano, ko je bil dne 13. decembra 1849. imenovan za nadškofa v Pragi, in še le, ko ga je tudi papež pozval sprejeti to nadškofijo in je temu sledilo papeževo potrjenje njegovega imenovanja, zapustil je Solnograd težkega srca in je nastopil dne 15. avgusta 1850. leta stolnico praško. Leta 1869. in 1870. vdeležil se je kardinal knez Schwarzenberg vatiškanskega koncila v Rimu. Po smrti papeža Pija IX. dne 7. februarja 1878. hitel je kardinal knez Schwar-

zenberg v Rim in se je vdeležil izvolitve sedanjega papeža Leona XIII.

Dne 24. julija 1883. l., ko je pokojni kardinal obhajal 50letnico svojega mašništva, pisal mu je cesar sila častno pismo. — Sme se trditi, da je s kardinalom Schwarzenbergom umrl eden najiskrenjših zastopnikov našega škofijstva.

Zabavne stvari.

Zamet v stepah.

Poljski spisal Mihal Grabowski, preložil L. G. Podgoričan.

(Dalje.)

Začudil sem se, ker sem tako nenadoma našel Nestorove pravljice; starka je prodrila na trag takim pripovedkam o stepnih neugodah in strahéh — in ni mogla končati svojih pravljič, primerjala je svojo zakleto Besarabijo z veselo in ljudnato Ukrajino. Nje primera je bila živa tako, če prav nisem bil v Ukrajino neozirno zaljubljen, in da-si so vsakdanje životne skrbi močno vezale me na ljubosti v krajini mojega bivanja, — risala je starka to primero pesniški tako, da je vendar-le ta trenutja vsplamtela pred menoj ta Ukrajina, kakor da je bila odičena s posebnimi barvami Bogdana Zaleskega:

Gdzie nie pójrzysz z mogiły w około,
Bujnie oto, zielono, wesoło,
Wzrok lubuje i serce nie nudzi:
Jakiś grodek, to jakieś tam sioło,
Świecą białe; i ludzie — huk ludzi —
Wzrok lubuje i serce nie nudzi.

Gdzie nie słuchasz w około z mogiły
Pieśni oto wszelakie ożyły,
Słuch lubuje i serce az rośnie.
Głosy w głosach — w głos jeden a miły
Wieją w dumach szeroko, rozgłosnie
Słuch lubuje i serce az rośnie.

Gdzie nie pojrzysz, nie słuchasz w około
Lugi, strugi, a śpiewnie, wesoło,
Ukraina, oj nasza jak dziewa
Gdy na majdan gdzieś bieży za sioło,
Gubi kwiecie i wstażki rozwiewa,
Ukraina, oj nasza jak dziewa.

Ko sem bil pomislil, da ta neizmerna hvala naših krajin izvira iz ust ženski, ki se nahaja med samovoljnimi ubežniki, povprašal sem je, zakaj je sama z drugimi vred zamenila tako priljubljeni kraj z drugim krajem, ki ga ne ljubi in kjer jim je, kar pripoveda, gorjé?“

Nekoliko trenotkov ni mogla zbrati svojega uma na odgovor, napósled pa je spregovorila:

„To ima mnogo povodov; prvi povod morda je naša lastna glupost, drugi povod pa je tuji greh!“ . . .

„A grehotni vlastelini“ — povedala je Marijica — „ki mučijo in obešajo svoje ljudi!“

„Napotnila si glavo si z basnimi!“ — vskliknil sem živahno — „v poljski Ukrajini vlastelini ne obešajo in ne mogó obesiti nikogar!“

„Marijica“ — povedala je starka mirno — „zna kaj malo, še to, kar sliši od drugih ljudi, ni vse res; ali jaz znam, kaj govorim, in ne govorim le tega, kar dobro znam. Jaz še pomnim pravo Poljsko. Kaznili so vlastelini ljudi s smrtjo. Deklica sem bila še, jemala sta me roditelja s seboj na semenj in na praznike v

mestice Smilo. Vladal je tam knez; *) grad je bil na gori med Tasminom in Irdinijem; vhodi v mestice so bili skozi zastražena vrata in visok ostrog (pallisade); a pred vsakim vhodom so stale vislice in gugali so se v zraku trupli, ali pa ljudske kosti. Roditelja sta trdila, da so tu viseli hajdamaki (razbojniki) in ubijalci, ali strašen je bil prizor, še pomnim, da sem mižala vselej, kedar sem na vozi bližala se Smilanskemu ostrogu.

Poznal sem, da govori o krvavih zvršitvah po Devinskem (Magdeburg) pravu; hotel sem to pojasniti ženskama, ali starka je bila opazila, da Marijici ozebljati roci, za tega del ni hotela delj časa gledati je na dvorišči — in odpeljala jo je s seboj v izbo.

Tudi jaz sem šel v izbo; nisem našel gospodarja v njej; ženski sta umeknili se v svojo izbo; starka je pohodila me na nekoliko časa, povedala mi je, da je ded med svojimi sinovi, vprašala me je, ali bi rad, da mi prinese večerjo in peč zakuri na noč.... Pa nisem hotel še; v izbi je zdelo se mi, da je dosti toplo; ali ker je svetilnica pred obrazi gorela blede in žalostno, poprosil sem, da bi mi donesli malo burana, da sam zakurim z njim. Skoro sem sedel pred pečjo, kakor poprejšnjega dné moj oblačni gospodar; kakor on, vrgel sem i jaz zdaj pa zdaj pest burana v peč; v nerazmernih jezikih je živi plamen s svetlobo zalival temotno izbo, kar je bolj in bolj zamikalo me v globoko zamišljenost, da sem skoro popolnoma vtopil se v njej.

Mojega senjarstva gradivo je bil pretrgani razgovor. Premišljal sem, kako popačeno in krivično se v ljudskem spominu skriva izročilo take ali take minolosti.... poljske vlade namere, ne le modre ali tudi dobrodejne, preobrazile so se v resnično premoč in samovoljo. V kraji nove naselbine z neustanovljenim redom, na divjem in nevarnem pomejišču je bilo treba napósled vplivne pravice zoper sleparje in pocestne razbojnike v okraji in za mejo. A s to pravico so poverivali krajnega uradnika, ki so naselniki sami odbrali ga vselej. Magdeburška sodstva so bila velika posebna pravica (privilegij) krajnim naselitvam, varovala jih je zlasti samovoljnih dedičev in starost, kraljevskih in vlastelinskih uradnikov. Ali priprosto ljudstvo je težko umelo to; uradnika, ki je izmed sebe in samo izvolilo ga, imenovalo je pana (gospoda), a divja beseda Magdeburg in surova uradniška vlada mu je delala neumljiv, prosunljiv strah. Taka priprostost je naposled prišla pred oči in na uha glupemu pisarju, — a ta, ki tudi ni poznal ne zemljišč, ni ljudstveni minolosti lastnih običajev in posebnega značaja, prepustil je ljudí daljni usodi — sam znamenit ali učen.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Od sv. Vida nad Cirknico 27. marca. (*Huda zima. Velika nesreča.*) Ker je letos uže tako veliko in nenavadno na debelo snega padlo, se je mislilo, da do druge zime ne bo več dosti snežilo; a naletelo se ga je tukaj po hribih od 23. do 25. t. m. zopet do pol metra, in ker so zameti celó po meter na debelo, bo vsled tega poljsko delo za nekaj dni zastalo; a upamo, da bo v tej dobi uže kmalo skopnel; ker se je še prejšnji, zeló debel sneg nepričakovano hitro umaknil. Sicer se pa po hribih še za nobeno setev posebno ne mudi. Nekateri so pa vendar tudi tukaj še pred tem snegom uže tudi orati začeli. Za zgodnejše cepljenje drevesec, kdor še ni pocepil, bo malo ta sneg povzročil, da bo cepilni čas pretekkel, ker zdaj bo naenkrat muževno drevje.

*) Kniaz je ruski knez.

Za lub in s popkom (očesom) se ve se bo tudi še pozneje cepilo.

15. dne t. m. je neki 27 let stari gojzdni čuvaj drugemu novemu čuvaju v nekem gojzdu „Mačkovco“ robške fare meje kazal, in ko se vrneta iz gozda proti domu, je držal prvoimenovani puško za cev in se s psom igral; iz pozabljivosti napeta puška se sproži in čuvaja v trebuh ustrelji, da so mu potem čeva ven lezle. Drugi se ve da strašno prestrašeni tovariš ga je komaj v bližnjo gozdno koč vendar še živega pripravil in na prošnjo nesrečnega hitro v Rob, 2 uri daleč po gosp. župnika letel, ki so nategoma prišli in ga še s sv. zakramenti za umirajoče prevedeli. Šel je zeló preplašeni tovariš tudi še v Lašče po zdravnika, kateri pa nesrečnemu ni mogel več pomagati, kakor da mu je uža mrzla čeva nazaj spravil. Ranjenec je kmalo na to umrl. Zapustil je ubogo, usmiljenja vredno vdovo s tremi otročiči. Bodite s puškami pazljivi in previdni, ker nesreča nikoli ne praznuje.

Kl.

Iz Ljubljane. — Velika noč se bliža in obetajo se nam prav lepi prazniki, katere povečuje tudi oživljajoča se narava. — Na praznike vrnili so se tudi naši državni poslanci potem, ko so imeli več tednov nepretrgoma dan za dnevom bojevati hud boj z nasprotniki, posebno pri obravnavi državnega proračuna in pa pri vprašanji nove pogodbe z družbo severne železnice.

Kaj so nam prinesli poslanci domu, vprašal bode vsak zaveden rodoljub? Odgovor je kratek pa dovoljen: Pred vsem pokazala je budgetna razprava, da zanesljivo smemo pričakovati novega naučnega ministra in z njim tudi vsem Slovencem pravično naučno upravo. Drugič pokazala je sedanja vlada, da vidi gospodarske potrebe tudi med Slovenci, in privolila je zgradbo železnice iz Ljubljane v Kamnik z državno podporo, briga se pa z enako marljivostjo za dolenjsko železnico, briga se za kmetijstvo pa tudi za obrtnijstvo izrekoma s tem, da je pripravljena tudi med Slovenci osnovati takih obrtnijskih šol, kakoršne najboljše pripomorejo k povzdigi našega blagostanja. In tretjič prinesli so slovenski poslanci saboj vtrjeno složnost med saboj in to nam je najboljše poročstvo za uspešno delovanje naših zastopnikov tudi v prihodnosti.

Le eno, toda sila važno vprašanje za slovenske poslance, pa tudi za vso desnico državnega zbora vprašanje, kaj bo v prihodnje z grofom Hohenwartom, do sedaj ni še rešeno, upamo pa, da se bode dovoljno rešilo tudi to vprašanje enako pomenljivo za sedanjo vlado, kakor za večino državnega zbora. In ako se to zgodi, tedaj smemo vsaj Slovenci zadovoljni prepevati veselo Alelujo.

— (*Železnica iz Ljubljane v Kamnik.*) Zadnji dan zborovanja državnega zbora dne 27. marca prišlo je po sprejeti severni železnici na vrsto tudi onih pet manjših železnic, katere je vlada predložila zadnji čas, med temi bilo je tudi poročilo železniškega odseka o železnici iz Ljubljane v Kamnik (poročevalec bil je g. A. Obreza). Pred njim poročali so uže trije poročevalci o treh družih takih železnicah. Razprave ni bilo; sprejemale so se brez ugovora v drugem in takoj tudi v tretjem branji. Ravno tako godilo se je tudi s kamniško železnico. Rešena je bila tudi v drugem in tretjem branji v času kratkih minut. Poslanci, ki so se živo brigali za to železnico, prevedeli so, da je boljše, železnico hitro in brez ugovora spraviti pod streho, kakor pa priporočati jo še samo zavoljo lepšega. Upamo, da bode ta železnica kmalu zgotovljena in da bo služila v povzdigo blagostanja naše dežele.

Zabavne stvari.

Zamet v st'epah.

Poljski spisal Mihal Grabowski, preložil L. G. Podgoričan.

(Dalje.)

Vsako društvo v redu potrebuje raznih sredstev, da vzdržuje samosvojnost. Stroški na ta namen gotovo niso ljubi, ali potrebna žrtva so. Ljudstvo lahko v njih vidi le samovoljno oderuštvo. Malo po malo ta bremena, ki posredno stečejo se, zadevajo različne posamezne predmete, a če prav sploh vsi v skupini ne donasajo tega, kar kje drugje stanovi samo z eno besedo imenujejo davek, vendar zvitec, o katerem sem spregovoril, ko hitro to izve, sodi, da je mnogokratna neugoda to mu, in z dokazi ali dejanji črni o svoji dozdevnosti zakleto minolost.

Društvo mora samo po betvi svoj imetek o zbirkah dajati na potrebe, poleg te oddaje posameznih deležov mora opravljati razne očite službe. Njih izvrševanja, tudi samo priprave na-nja, nekako razlikujó davke od drugih dolžnosti, a ljudstvo sploh jih jame za tega del gledati sumljivo in nevoljno. Slučajno sem dva dneva mudil se med priprosto rodbino, pa sem poznal, kako nje duša napačno sodi više stanove! O izgovarjanju besede pan (vlastelin) je iz gledal zasmeh in sramota; to je to, kakor bi dete, slabotno rojeno in pomehkuženo, razglasili, da je gosposk najdenec, ko bi ne bilo dobro, kakor bi v gosposki krvi ne moglo biti nič dobrega.

Ali ker sem plemenite rodovine plod, videl sem, da je to nje in nje celega stanu plemstvo plačano bilo s težko službo. Cela stoletja smo bili prava zemška milicija (deželni brambovci) veri in svobodi. Zaslanjali smo s prsimi celi jug Evrope in odbijali smo navale surovih in sanjarskih Bisurmanov. Tudi smo morali boriti se z njimi, a ne tako, kakor s kom, ki je uže potratil svoje moči in oslabil, temuž z vragom o popolni moči in razsrjenosti, ko je grozil Dunaju in Italiji, ko je lahko drl nas nekaznjivo — in pil našo kri in naš znoj, kakor je starožitni Minotaver*) živel ob hekatombah.***) Ker ni do céla opustotil te krajine, to je gotovo, da so ostalo pičlost ljudstva otele samo zasluge prav naše krvi.

V plemenitaškem stanu so živele posamezne rodbine, kakor da so bile odbrane taki požrtvovalnosti in takemu mučenstvu. Celo pokolenje je njih služba bila tista: z orožjem v rokah so po boriščih žedeli, kakor kaki zaločenci po taborih zmagoslavnih paš, na vešališči v Carigradu. — A vendar je zopet sin šel osvetiti očino kri, vnuk kri dedovo, a stoprv o poznih pokolenjih so se oddehnili, dočakali so vendar osvetnika.***)) Hčere, žene in matere teh junakov so živele izročene tisti usodi: s krvavih borišč so dobivale smrtno vésti; kupavale so od sebičnih poganov drage mrliča za tehtnice zlata; stavile so nad njih kostmi in prahom cerkve; posvečevale so se njih dušam na prid dosmrtni molitvi. — Take rodovine so bile med tukajšnjim ljudstvom, med rusinsko krvjo; še zdaj njih gradovi stojé po nedalekih gorah v Podolu in po Rudeči Poljski. Ti gradovi ali njih razvaline imajo doslé ta izročila rodna, kakor nekda družina Atridov, — le da so ta poganska

izročila hudodejska, a ona so krščanskega sveta in krščanskih junakov izročila, izročila — krepostna in posvečena.

Tako je bilo naše aristokratstvo (bojarstvo). Ljudsko potomstvo, ki je na sto in sto otelo jih iz turških krempljev, in, kakor najdraže žrtve pripeljalo pred Gospodove oltarje na sveto zahvalo,*) še zmerom to potomstvo vsled svojega bojarstva požrtvovalne ljubezni biva po rodni okolicah in sè svojimi podedovanimi običaji, z neskaljeno narodnostjo priča, da nikedar nikake stiske in krivice ni trpelo njegovo življenje. Ali poleg vsega tega se vendar-le utegne prikazati kak priprostack ali kakov tujezemec in najemnik, ki bode jel dokazovati, da ni nikakove razmere in srčne zveze med temi ljudstvi in najpriprostejšimi dediči velikih zaslug, ki so odičeni z njimi njih večni varuhi!!

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Z Dunaja 4. aprila. — Levičarjem greben raste, zato so se koj drugi dan po sklenjenem zborovanju zbrali v gostilni „Grand Hotel“, kjer so si privoščili dobro kosilce, potem so pa dajali za-nj, pa še za en polič, tako, da so se navzeli preroškega duha. Tako navdušeni napivaliso si drug drugemu, Herbst, Tomaščuk, Plener in vsi drugi „bogovi“ in „polbogovi“. — Pa kje so razun iz kozarcev zajemali še svojo navdušenost? — Iz vedenja onih, recimo z najrahljšim izrazom — slepcev, kateri so jim prišli na pomoč pri razpravi severne železnice, to so Lienbacher, Zallinger, Alojzij Lichtenstein in dalja vrsta družih, ki so ali z levico glasovali ali pa se umaknili glasovanju.

In kaj so najbolj naglašali levičarjizbrani pri kozarcu vina? — Slo go, pa slo go in zopet slo go! — Jeli so pa ta klic čuli tudi zgoraj imenovani Lienbacher, Zallinger in Lichtenstein? Menda ne, vsaj dva teh ne. Lienbacher je zeló dozoren za levičarje, samo da mu še malo pot proti levici ogladijo, pa ga bodo imeli vsega in svet bo imel priliko občudovati nov izgled nemške značajnosti, priliko bo imel opazovati, kako se najbolj črn, recimo „klerikalec“ preobrne v svitlega liberalca. — Pri Zallingerju trdijo tovariši njegovi iz Tirolskega, da ga konservativni volilni okraj ne bo več volil v državni zbor, zato se misli, da z levice tje na levico glasovati ne bo imel več prilike, ako ga pa marajo prevzeti levičarji, naj ga imajo; z drugimi konservativnimi poslanci iz Tirolskega uže zdavnej ni imel nikakoršne dotike, posebno ne več od onega časa, ko je v tirolski deželni zbor prav silovito stiskal nekega svojega pristaša, pa mu je pri potrjevanju volitev vrata pokazal ves deželni zbor tirolski soglasno. — Dobro so ga značili nekateri tovariši s tem, da so rekli, Z. ima glavo na kveder.

Edini knez Lichtenstein zapomnil si bo morebiti ta svoj govor in svoje glasovanje za vse svoje žive dni. — Eno pa je tudi on zapečatil s svojim govorom in glasovanjem, in to je po vsem, kar se je uže prej godilo, skoraj gotovo, sedaj pa — zapečaten: to namreč, da je klub Lichtensteinov za prihodnje postal po vsem nemogoč, in upamo, da bo to desnici na korist. — Omeniti bi imel še par takih gospodov, ki imajo pri vsaki priliki lepo navado, v središči agitirati za levico in jo potem junaško popihati, pa naj bo za danes. — Vedenje barona Schwegelnja bilo je pri tej priliki

*) Minotaver je bil na pol človek, na pol bik. Užival je človeško meso. Atenci so vsako leto dali mu sedem mladenčev in sedem dekličev, da je požrl jih.

**) Hekatomba je velika žrtva, 100 bikov.

***)) Gledi Šajnohe „Opowiadania“ — część 1 — sza: Mściciel.

*) Gledi: sprawozdanie Redempcji Trynitarskich i w ogóle Historyę Polska.

Dne 16. aprila storila sta obljubo novo imenovana metropolita, in to: nadškof lvoški vitez Moravski in grško-katoliški nadškof Sembratovič.

Dalje obravnavalo se je poročilo politične komisije, poročevalec baron Wehli o postavi zadevajoči naredbe zoper občenevarno rabo razstrelin in pa o občenevarnem ravnanju z njimi. Komisija priporoča, načrt postave sprejeti nespremenjen po sklepu zbornice poslancev. Splošne razprave ni bilo in se je potem postava po predlogu komisije sprejela v drugem in tretjem branju.

Baron Hye poroča dalje v imenu združene politične in juridične komisije gosposke zbornice o dveh načrtih zakonov: 1. O dopustljivosti pridržavanja v prisilnih delavnicah in poboljšavnicah, in 2. o napravi in vzdrževanju teh zavodov. Večina komisije predlaga, da se v prvi postavi preide na dnevni red, drugi postavi pa da se pritrdi.

Manjšina peterih glasov izrekla se je za sprejetje obeh postav in si je pridržala ta predlog v zbornici utemeljiti.

Grof Belcredi reši po naročilu manjšine to nalogo s tem, da pred vsem naglaša, da je manjšina obstoječa iz 5 udov, kolikor moč velika, večina pa šteje sploh 6 glasov. Postava, kakoršno je sklenila zbornica poslancev, zadevajoča kazenska določila o pridrževanju v prisilnih delavnicah ne zadeva nobene določbe državnih temeljnih postav, in ako se večina komisije boji, da bi se moglo načelo prostega preseljavanja žaliti, spominja govornik na zakon od dne 10. maja 1873. l., katero omejuje prosto pregibavanje in se dovoljuje interniranje (zaukazano bivanje na gotovem kraju), ne da bi bile potem državne temeljne postave najmanjšo škodo trpele. Vrh tega pa one same izrekajo dopustljivost izjem. V pričujočem slučaju gledati je na gospodarske posledice in odgovoriti si je na vprašanje, je li je mogoče, z obstoječimi postavnimi naredbami uspešno bojevati se zoper nesrečno potepinstvo. Govornik zanika to vprašanje in naglaša, da mora postavodajstvo izrednim razmeram nasproti seči tudi po izrednih sredstvih. Postava je samo tedaj dobra, ako je razmeram primerna, slaba pa je, ako se na potrebe ne ozira, in ostala bi že samo zavolj tega slaba, akoravno bi se hvalila, da se izvrstno prilega v obstoječo sistemo kazenskega prava.

Gotovo je, da nepristojnost potepinstva ne izvira samo iz pomanjkljivosti postavodajstva, ker ozirati se je poleg tega tudi na društvene napake, neugodne pridobninske razmere, slabo vrejeno upravo siromaštva, prepičlo število in nezadostno prostorje prisilnih delavnic. Na Nemškem gibalo se je že leta 1881. povsod, braniti se z lastno pomočjo zoper trume potepinov. V Göttingenu in v drugih mestih odpravile so se darila v denarjih, katera so se zmiraj za žganje izdavale in vpeljala so se darila v pridelkih; to in pa naredba, po kateri so se od mile do mile vpeljale mesta, na katerih izključno se je miloščina delila, je imelo uspeh, da se je potepinstvo zmanjšalo.

Zabavne stvari.

Zamet v stepah.

Poljski spisal Mihal Grabowski, preložil L. G. Podgoričan.

(Dalje.)

Če se pomaknemo niže in do bližjih časov, ali bi se ljudstvo moglo žalostno spominjati nas? — Ta cve-toča Ukrajina, ki je tako očarala to staro žensko, vsled

čegavega truda je vzcvela, če ne vsled našega prizadetja?! — Blezu pred pol stoletjem je bila še pustina. Zapeljiva zvičajnost in prirojena človeška burnost je ljudstvo izdala težkim in krvavim poskušnjam; ko je človeška kri gnala se za senjarsko blaginjo, zgubila je to blagost, ki je imela jo, — ko so naposled zgubili bili rojstveno zemljo, a na novem selišči zadeli na pritisek in na resnejše zahteve, nego so čutili jih kedaj popreje, — začeli so še le vračati se na pustine, ki so sami bili jim povod. Ali vračali so se ubežniki, le posamezno, sami sebi niso znali prav svetovati. Posameznika brezi potrebne pomoči, oslabelega vsled begunske bede in bojazni, pogubila bi bila vsakega stiska, predno bi bil kaj priredil sè svojim delom, zato je vsakedo moral zateči se v kako varstvo, a zatekali so se v naročje plemstvu, ki je v življenje budilo svojo pogazeno očetnjava. Novega naseljenja vodje so naselitvam pod pazduho sezali na svoj račun in s težkim lastnim trudom. Treba je bilo izdelavati protoke zašlih vód, skrbeti, da so dosti pitne vode imeli ljudje in blago, — treba je bilo staviti mline na vodah, na sapo, da je mogel človek drugače, nego po divjem običaji — na žrnah (Handmühle) zrnje mleti na vsakdanji kruh, — treba je bilo postavljena imeti bivališča na pribežališče prihajajočim ljudem, — treba je bilo Bogu na hvalo staviti cerkve, — treba je bilo novim naselnikom dajati blágo, pomoč, celó zrnje na obsetvo odurelega polja. Mnogokrat je delavnemu plemiču utjeha posijala še le konci njegovega dolzega života, ko je videl, da je dedščina, ki je ležala v prahu, zopet vzcvela mu in da je v redu, da ribniki čvrsté in hladé suhotno in samotno polje, da so vrtovi zgostili se in da so obloženi s cvetjem in sadom, národ pa — da je vesel in srečen. A vendar so že o drugem pokolenji plemstvu odrekli pravico do njegove lasti in prisojali so jo onim, ki so na njih sveti bili sešli se, kakor kaki nekanljivi zgubljeni.

Strastí, zmote, človeških sodeb negotovost, — vse utegne zasačiti človeka — in opariti, pravica pa je domá pri Bogu, ki le sam tako jasno čita usodno knjigo vsakega kraja, — jasno tako, kakor tudi pozná posameznih ljudi obisti.

Utrudile so me te misli, zaspal sem trdo, ali nemirno. Vse, kar sem podnevi mislil ali videl, — vse je prikazovalo se mi in ustavljalo pred menoj v nerazmernih in predrugačenih obrazilih. Naposled se mi je zdelo, da sem v Krasnojarsu v tem oddelku, ki sem redko kedaj pohodil ga, blizu obešeniške naselbine. Videl sem ta kraj, da je žalosten in divja pustina. Drevesa, ki so stala okrog raztrganih koč, podobna so bila vislicam; skozi okna teh podrtin so gledali nekovi človeški ali prav za prav zverinski obrazi, zminjali so se mi in grozili z iskrecimi očmi. Kesneje sem bil sredi burne stepe, o zametu. Vès svet je bil pod snegom in nikakoršnega pota nisem mogel najti. Stal sem, kakor prikovan, zmrzel in malosrčen. V tem je prikazala se mi devica — bela, kakor sam oživel sneg; doteknila se me je sè svojo mrzlo roko in pokazala mi je, naj sedem za njo. Sedel sem, a zapeljala me je v nekeve jarke, ki so bili globoči in globoči; pot se je zmirom nižala, obrovi nad jarki so vstajali, visoke mogile so bolj in bolj kipele, Temnejše in temnejše in strašnejše je bilo okrog mene; čutil sem, da se pogrezava prav v sredo zemlje; že so pred menoj bila ledena vrata in dalje brezi dna propasti, ki so iz njih hrmeli glasovi nekake človeške gnječe, med katero je smelo šla moja spremnica; ali mene so zapuščale moči; moral sem sesti na odpočinek; k mojima nogama je sedla tudi devica, a obema je sneg jel zasipati glavi.

Premetal sem se krčevito truden in stresel sem raz prsi težko moro. Zaspal sem zopet, ali nenadoma sem se vzbudil potan in nekako trpke duše. Zima v izbi in bura, ki je tulila okrog hišnih oken, pričala mi je, da še traje vijavica. To je bil uže tretji dan. Kazalo mi je torej, da moram zamuditi se še en dan, ali morda več dni, kar je meni malo bilo po godu.

Ko je bil prišel moj sluga, poznal sem takoj v izrazi njegovega skrivnostnega in skrbnega obraza, da bode nekaj nemilega povedal mi. Res mi je razodel, da se tū godí nekaj nenavadnega, česar sam sebi ne zná razjasniti. Ko je poprejšnji večer z vso družino vred večerjal in ko so mu, kakor oba minola dneva, stregli srčno in uljudno, začeli so naposled gospodarji, ki so bili še le vrnili se s svojega pota, povpraševati ga in pozvedati njegove in njegovega gospoda okolnosti. Dokler je govoril o Smilanščini, poslušali so ga radovedno ali hladno; ko pa je bil povedal jim, da imajo tudi Krasnojar, vsikriknili jih je nekoliko, a vsi so naglo vstali izza jedilne mize. Taki so bili, kakor bi jih bil s kropom polil kedó; niso jedli več, in ker je moj sluga očito bil jim odveč, iztirali so ga sè silo iz izbe. Kasneje, pozno po noči so svetili po kočah, a po glasih, ki so slugi dohajali na uha, zdelo se mu je, da se prepirajo.

Čudil sem se tej vesti, ali nisem veroval jej popolnoma. Znal sem, da take krvi poročniki radi večajo svoje vestí. Ali ko sem bil prišel iz izbe in srečal prvi človeški obraz, precej sem se prevéril, da je vstala nekaka zmena. Prav ti, ki so prejšnjega dné pozdravljali me uljudno in pohlevno, pogledavali so me le izpod svojih čel. Mladi dečaki sukali so se okrog milega blaga, obračali so se bojazljivo od mene; niso ozdravljali mi; izmed gospodarjevih sinov, ki so bili vrnili se sè svojega nevarnega pota, — eden, ki sem prvič videl ga, tršat in neprijaznega obraza dečak, prišel je mirno do mene in zagodrnjal: „Dejte, še zmirom naše uboštvo meri s svojimi očmi!“ — Poznal sem, da so nekove dozdevnosti polni — vsi — da je na videz vse dobro, a da se mi ta živa bitja prikazuje le posamezno; umaknil sem se precej z dvorišča, polnega samega blaga, čudil sem se in nevoljen vrnil v izbo.

Tudi se mi ni malo čudno zdelo, ker starec celo jutro nič ni povprašal o meni, obed pa so prinesli mi, da sem použil ga v svoji izbi. Ker so mi bili začeli streči z jedmi kakor kaki kužni živali, razžalilo me je to, zlasti po uljudnostih poprejšnjega dné in po upadli zaupnosti. Hotel sem vsega tega povod zvedeti od starke, ki je donášala mi jedila, ali tudi ta je kazala se čudovito zmerne jezika. Odpravljala me je z besedami, ki nič ni povedala z njimi. Marijco sem videl samo enkrat, nekoliko je bila odgrnila zaveso v stranski izbi; zdelo se mi je, da je žalostnega obličja in zaplakanih oči. Starec popoldné ni pokazal se v kočó.

(Dalje prihodnjič.)

Mnogovrstne novice.

* **Koliko stane severo-amerikanskih združenih držav predsednik?** Navadno se misli, da je plača 50.000 dolarjev vse, kar predsednik stane državo. Pa to ni tako, ker se vsi uradniki in strežaji v „Beli hiši“ in sploh vsi stroški za hišne potrebe predsednikove plačujejo iz zavezne blagajnice in navadno znaša vsa ta skupna svota na leto po 125.000 do 150.000 dolarjev. V postavi, s katero se te potrebsčine dovoljujejo, je razun plače 50.000 dolarjev še posebej navedeno 36.000 dolarjev za plače tajnikov in uradnih slug predsednikovih. Zasebni tajnik dobiva po 4250 dolarjev, njegov

pomočnih 2250 dolarjev, stenograf 1800 dolarjev, pet slug, en telegrafist in devet družih strežnikov pa po 1400 do 864 dolarjev. Dalje je odločenih 8000 dolarjev za druge potrebsčine, namreč pisarniške potrebsčine, tepihe, vzdržavanje hlevov itd. Dalje je odločenih še 40.000 dolarjev za vzdržavanje „Bele hiše“, za hišno opravo, za kurjavo, za rastlinsko poslopje, za razsvetljavo in druge potrebsčine.

* **Po koliko časa vladala so na Francoskem ministertva,** odkar so pregnali Napoleona III.? — Jules Favre bil je ministerski predsednik od septembra l. 1871 (eno leto), za njim sledil je Dufaure do meseca maja l. 1873 (1 leto in 8 mesecev), za tem vojvoda Broglie do meseca l. maja 1874 (1 leto), za tem general Cisseý do meseca marca 1875 l. (10 mesecev), Buffet do meseca marca l. 1876 (1 leto), Dufaure do meseca decembra 1876. (9 mesecev); po tem Jules Simon do meseca maja l. 1877 (6 mesecev); dalje zopet vojvoda Broglie do meseca novembra l. 1877 (6 mesecev); za tem general Rochebauet do decembra l. 1877 (1 mesec); dalje Dufaure do meseca februarja l. 1879 (1 leto in 2 meseca); Waddington do meseca decembra l. 1879 (10 mesecev); Freycinet do meseca septembra l. 1880 (9 mesecev); Ferry do meseca novembra l. 1881 (1 leto in 2 meseca); Gambetta do meseca januarja l. 1882 (2 meseca); Freycinet do meseca julija l. 1882 (6 mesecev); Duclere do meseca januarja l. 1883 (6 mesecev); Fallieres do meseca februarja l. 1883 (1 mesec) in zadnji je bil Ferry od 21. februarja l. 1883. do 30. marca l. 1885 (2 leti in 1 mesec). Ta vrsta vlad kaže, da so Francozi sila negmašni in spremembeželjni, ker imeli so v teku 14 let in 7 mesecev sedaj uže 19. ministerstvo, in med temi je vladalo zadnje Ferryjevo, najdalje pa vendar samo 2 leti in 1 mesec.

* **Čebelarstvo v Parizu.** V Parizu imeli so zadnji čas čebelarstvo vprašanje, katero je sedaj rešeno po razsodbi državnega sveta. Pred 2 letoma je namreč policijski predstojnik vzajemno z ministerstvom notranjih zadev prepovedal, čebele imeti v Parizu. Čebelarji s to prepovedjo nezadovoljni obrnili so se s prošnjo do državnega sveta, in je sedaj izrekel, da je prepoved policijskega predstojnika in pa ministerstva notranjih zadev nepostavna in jo je dejal ob veljavo. Čebelarji so tedaj na konju. Njihova obrtnija se v Parizu dobro ponaša, ker tamošnje čebele sila veliko medu davajo in slabe letine tam celó ni. To bi se znalo čudno zdeti, toda razumeti se dá, čebele namreč tam medú ne srkajo toliko iz cvetja cvetic, kakor pa iz velikih cukrarn, sladčičarij in konfituerij tamošnih predmestij. Ti obrtniki so tudi dosegli prepoved čebeloreje, ker so dokazali, da jim čebele vsako leto za nekoliko stotisoč frankov sladkorja poberó. Ne bo tedaj kazalo družega, kakor čebele uvrstiti med roparske živali.

* **Javne zgradbe v Budapešti.** Ogri hočejo imeti tudi svoj Dunaj in zato se jim ne smili noben denar olepšati in povekšati svojo stolnico. — Peštanski mestni magistrat predlaga za bližnjo prihodnost sledeče javne zgradbe: za kanalizacijo 3 milijone gld., za levostranske vodne naprave 8 milijonov gold., za odvajanje gorskih voda 500.000 gold., za šolske zgradbe 776.000 gold., za požarno-brambovsko poslopje 300.000 gld., za Budimsko ubožno hišo 150.000 gld., za osrednjo tržno lopo 551.000 gold., za nadrobno tržno lopo 100.000 gold., za opravo na živinskem trgu 518.000 gold., za klavnico prešičjo 291.000 gold., zavod za preiskavanje živeža 42.000 gld., za klavnico v Budimu oziroma razširjenje peštanske klavnice 150.000 gold., za zgradbo mestne hiše 1 milijon gold. Vsa ta dela izvršiti se imajo v teku 5 let,

take naprave, ako bi se prisiljenci ne mogli doseči. Deželni zbori ozirali se bodo najprej na to vprašanje, potem bodo še le privolili stroške za take naprave. Kdor tedaj eno hoče, mora hoteti tudi drugo. Zveza obeh postav je tako tesna, da bi ne bilo potrebnega vzroka za drugo postavo, ako bi se ena odbila in vse tako nujno prizadevanje izgubilo bi se kakor voda med peskom. — Ne dá se tajiti, da je obstoječim napakam mnogokrat vzrok v tem, da se postava dosti strogo ne izvršuje. To pa je stvar uradov, pa ne postavodajstva. To se ima samo vprašati, jeli vzrok napak ni v tem, da so postave pomanjkljive ali da se celó pogrešajo, in ako se temu pritrdi, treba je pomoči. Poročilo komisije zanikava potrebo takega postavnega zdravila, pa pri tem pride samo s seboj v protislovje, ker končno od vlade zahteva, da naj eventuelno predloži načrt postave. Res je, da se je stvar sprožila v zbornici poslancev in to od vseh strank, ker se je vsestransko čutila potreba za spremembo postavodajstva. Vlada vstregla je zadovoljno izrečenim željam, predložila je svoj prav v miru izdelan načrt postave zbornici in ta je načrt z malenkostnimi premembami brez nasprotja strank sprejela. Poročilo tedaj trdi, da po eni strani v postavodajstvu ni treba premembe, in po drugi strani zahteva poročilo, da naj vlada stori, kar se poročilo samemu nepotrebno zdi in kar je vrh tega vlada že storila.

Govornik dalje še obširneje dokazuje neutemeljenost poročila, razlaga nadrobno pomenljivost posameznih paragrafov, se dalje sklicuje na to, da imajo na pr. na Francoskem že zdavnej še veliko bolj stroge naredbe zoper potepuhe in vkljub temu se beračem tam ne godí slabeje, kakor v Avstriji, in končno priporoča sprejeti obe postavi po sklepu zbornice poslancev.

Dalje govoril je grof Leo Thun pritrjujoč sicer poročevalcu manjšine, vendar pa je predlagal, da se postava vrne odseku.

Predsednik ugovarjal je temu predlogu, ker je proti upravnemu redu.

Dalje govoril je še vladni zastopnik ministerijalni svetovalec Kralj, potem poročevalec večine baron Hye in končno sprejele ste se obe postavi po sklepu zbornice poslancev.

V daljnih dveh sejah rešilo se je še vse ostalo gradivo izrekoma krajne železnice in pa pogodba o severni železnici.

so premembe volilnega reda v velikem posestvu českem in pa trgovinskih zbornic oni stranki odvzele krog 15 glasov, tako da že danes vsakdo vidi in z roko more prijeti, da bo prihodnja večina državnega zbora izdatno večja, kakor dosedanja. — Da tedaj levičarji v volilni borbi sploh propadejo, je že sedaj gotovo; po vsem gotovo je pa tudi, da „kluba združene levice“, kakor je bil do sedaj, v prihodnje ne bo več, ker odcepavajo se že veliko-nemški elementi, ki bodo imeli svoj „nemški klub“.

Izmed odličnejših levičarjev žuga vodju Herbs tu zeló neugodna osoda, ker ga dosedajni njegov volilni okraj ne mara. Govorilo se je sicer, da mu ponuja mandat dunajsko srednje mesto, ako treba tudi nemški okraj českega velikega posestva. Toda radikalni Herbstovi pristaši ne marajo spraviti ga samo na rožicah do novega mandata, temveč zahtevajo, da naj prevzame kandidaturu v onem kmetijskem okraju, ki je dosedaj imel zastopnika kneza Schwarzenberga. — Čuje se, da hoče Herbst prevzeti bojno kandidaturu onega okraja, nasproti pa se je tudi knez Schwarzenberg izrekel, da vsakakor ostane sam kandidat ondi.

Še bolj živahno je volilno gibanje na Dunaji, pa tudi sploh po Nižeavstrijskem, kjer bodo povsod ali demokratje ali pa velikonemci in antisemiti (judežrci) v boj stopili zoper dosedajne poslance oziroma na levičarske kandidate.

Iz družih deželá še ni tako zanesljivih poročil, ker se še deloma gibanje ni tako živahno pričelo, deloma pa traja še le tiha agitacija bodi si za stare ali nove kandidate; kolikor se čuje, bo volilni boj v Galiciji živahen deloma med strankami poljske narodnosti, poglavitno pa med Poljaki in Rusini. Tudi na Českem bo poleg boja med Čehi in Nemci boj proti onim nezanesljivim poslancem, ki ali glasujejo z levico (Tilšer) ali jo pri vsakem važnem glasovanju potegnejo iz zbornice.

V Tirolih bo baje baron Ig. Giovanelli zopet prevzel svoj prejšni volilni okraj, v katerem je bil zadnič izvoljen švigovec Zallinger.

Tudi na nemškem Štajarskem in Koroškem kaže se očitno nasprotovanje med patrijotičnimi Nemci in pa med Bismarkovci.

Med Slovenci upamo, da se bodo volitve vršile primeroma mirno in zato toliko častneje za Slovence.

Volilno gibanje

za državno-zborske volitve.

Na podlagi Najvišjega patenta z dné 23. aprila 1885. leta razpisal je gospod deželni predsednik baron Winkler splošne nove volitve državnih poslancev za Kranjsko, in so določeni za njih izvršitev v zmislu zakona z dné 2. aprila 1873., drž. zak. št. 41, in zakona z dné 4. oktobra 1882., drž. zak. št. 142, v krajih, navedenih v članu I., §. 8., na zadnje omenjenega zakona sledeči dnevi: I. Za volitve poslancev kmetjskih občin dan 28. maja 1885. leta; II. za volitve poslancev mest in trgov dan 2. junija 1885. leta, in za volilni zbor trgovinske in obrtne zbornice v Ljubljani dan 3. junija 1885. leta; III. za volitev poslancev velikega posestva dan 5. junija 1885. leta.

Ravno tako vršile se bodo tudi volitve v vseh družih deželah deloma zadnje dni meseca maja, deloma v prvih desetih dneh meseca junija t. l.

Volilno gibanje je že povsod jako živahno. Levičarjem, ki so vlado Taaffejevo šest let podirali, je štreno zmešala in nado na nove ustavoverne čase popolnoma odvzela cesarjeva beseda v prestolnem govoru. Vrh tega

Zabavne stvari.

Zamet v stepah.

Poljski spisal Mihal Grabowski, preložil L. G. Podgoričan.

(Dalje.)

Na večer me je pohodil gospodarjevih sinov eden; ta, ki sem bil zjutraj sešel se z njim, pa ni pozdravil me, le neprijazno me je povprašal: „Nu, gospod, ali misliš še dolgo časa ostati tukaj?“

Odgovoril sem mu, da je zoper mojo voljo nevihta zapodila me le-sem; da pošteno nadarim jih, ker so me sprejeli pod svojo streho in da otidem precej, ko hitro bode vreme — kakor koli ugodno. Pogledal mi je bistro v oči, kakor bi bil hotel prodreti v globino mojim mislim, naposled pa je dejal: „Do nagrade nam ni nič do nikakoršne; vreme se upokojí, že sedaj, na večer, odhajala je vijavica, ponoči gotovo vstane popolna tihota. Če bodeš hotel odpeljati se, zgodaj zjutraj ne bode nikakove zapreke. Povedal mi je, da bode lahko spremljal me na poti, da bi po snegu težko vozil se na kolih, obljubil mi je, da na saní naloži voz. Vdal

sem se vsemu temu, a dečak, kakor bi bil zadovoljen, ker sem bil sprejel njega nasvet, zapustil me je ne le do cela jasnega obraza, temuč nekoliko promenjenega in z nekakim neprijaznim nasmehom.

Vesel sem bil, da se skoro izkopljem iz te ječe in izmed kmetov, ki nisem mogel umeti jih, tako čudno so se véli do mene. Ali ta dan se mi je zdel, da je posebno dolg; večer je bil še neprijetnejši in največ dolgočasen. Legel sem spat, hotel sem ga skrčiti in pripraviti se, da rano vstanem in odpeljem se; ali vsi ti čmerni obrazi so spanec gonili od mojih trepalnic. Ukradla se mi je v dušo slutnja nekake velike nesreče. V očeh teh ljudi, na krilih njih glasov, — da, v njih molčanju je tičala nekova grožnja, ali vsaj bivalo neko neznano sovraštvo. Poznal sem, da sem v divji stepi, kjer zli ljudje in hudodejski dogodki niso bili nikakoršna redkost; ko sem premislil naglo zmeno, ki je bila po vrnitvi polotila se starčevih sinov, jel sem sumiti, da le-ti utegnó, kar se mene tiče, imeti slabe namere, ki niso prihajale na misel ni dedu, niti ženskama, ko sem bil iz začetka zašel k njim na hutor (samotino). Ali ni mučila me bojazen toliko, kolikor neprijetna očaranost mojega čutja, ki je popreje prošnila bila me z njim gostoljubnost in dobrodejna priprostost ljudskih običajev.

Blezu o polunoči sem zadremal na nekoliko trenotkov, ali moje misli so probujene drugam krenile in odpeljale me daleč od časa in prostora, ker ko sem bil obrnil se na svojem trdem ležišču in ozrl po izbi, obtičale so moje oči na nekem nenavadnem predmetu, ki nisem mogel razjasniti si ga, dokler se živejše nisem spomnil, kje sem in kaj vse je minole tri dni godilo se z menoj.

V izbi ni bilo temno, gotovo je bil vstal mesec, da je svetil na vedrem nebu, ker če prav s priprosto svetlobo ni prodiral zamrzlih oken, vendar je preganjal temoto in na nasprotni strani delal cvetličasto, blede srebrno zaveso.

Od raztopljivih vzorov, ki so bili po šipah hude zime očiti risek, odlikovala se je belejše in živejše nekova podoba. To je bila ženska podoba, — podoba, kakor sneg, bele device, ki je poprejšnjo noč v sanjah spremljala me na podzemski svet po mrazi in vijavici. Mislil sem, da zopet sanjam, ali otrl sem oči, preveril sem se, da vidim res in na tanko nekov nem predmet. Poznal sem žensko podobo in tudi nje črno kito, zavito po vratu. Videl sem živo osebo, ki je neznatno in skrbno gibala in bližala se mi. To je bila zopet hčerka in sirota v tem domu, le ona je mogla skozi zavešene duri v sosednji izbi priti, da nihče ni videl je, ali neizrečeno sem se čudil nje nenadnemu prihodu. Šla, ali prav za prav: krilila je bosih nog — in v sami košulji je bila, — v košulji, zvezani z rudečim trakom pod brado. Česa je iskala todi? — zakaj je bližala se mi? Mlad sem bil, tega bitja prikazen ni mogla strašiti me, ali te device prisotnost tukaj in o tem časi je neizrečeno zméla me! Vrtelo se mi je po glavi, ko sem videl, ali prav za prav: ko sem čutil, da se bliža mi. Sama je drhtela, ko je bližala se. Časi je koraknila in zopet koraknila naprej, a koraknila in zopet koraknila nazaj. Samo gibljaje z rokama si čul: imela je roci pred seboj sklenjeni, kakor da moli, a zopet obe razprostrti, kakor bi bila o temoti ali slepoti iskala pravega pota. Ko sem jo videl, da giblje z rokama, zdelo se mi je, da plava o blede mesečini, zato sem mislil, da utegne biti mesečna, da spi in meži, pa blodi po moji izbi. Dolgo časa nisem ni genil, čudil sem se in naglo oprl ob komolec. Ta trenotek je tudi devica stopila nazaj, ali uže je bila blizu mene, — opazil sem, da ne spi, da gleda — in da o pristopu ni bila mesečna. Res je ta

trenotek zdelo se mi, da jo zapušča bojazen, ker — ko so bile nje oči vlovile se z mojimi očmi, nasmijala se je, odločno je ubrala pot in približala se moji postelji.

„Mólči“ — rekla je — „če hočeš živeti! če kdo začuje tvoj glas, — če se domisli kdo, da sem jaz tù, pogineva oba!“

„Čudil sem se tem besedam, ni dehnil nisem več.“

„Tiho bodi!“ — rekla mi je zopet — in kakor bi se bila bala, da bi nevedoma ne spregovoril, položila mi je čez ustni prste. Ti prsti so bili goreči, če prav je na celem telu tresla se, kakor da jo mraz lomi. Ko sem videl tako ginjeno, zabil sem popolnoma sam na-se, popolnoma sem zgubil samosvest, da prihaja k meni z nekako grožnjo in sè svarilom. Prošinila me je neka posebna usmiljenost do te bedne in bolehave device, — želel sem, da bi ne tresla je zima in bojazen, umeknil sem se na svoji klopi, posadil sem ná-njo devico na kraj in oprl sem nje ramo ob svoje prsi. Rada je dala posaditi se, račila je nakloniti se ná-me; pomolčala je nekoliko trenotkov, naposled pa je, kakor poprej, z jako zadržanim glasom spregovorila: „Ti si tisti vlastelin, ki je obesil mojega očeta, ali ne?“

„Ali jaz?! — vsikrnil sem, nisem znal, o čem govori.“

Devica mi je s celo dlanijo zaslonila usta.

„Mólči!“ — rekla je — „šepetaj, če hočeš kaj povedati, ali boljše bode, da nič ne govoriš in poslušaj! Ti si tisti vlastelin, ki je obesil mojega očeta, ded in strijci znajo, da si ti tisti vlastelin. — vsi znajo, da si pripotoval iz Krasnojara, da si nas poiskal v stepah, da nas poznaš, sè seboj odpelješ in pogubodeš v svojem selu. Vse to znajo vsi!“

To trenotje so se mi odprle oči in razjasnilo se mi je vse, kar je dosle bilo mi tajna zagonetka. Zablodil sem slučajno med rodovine Krasnojarskih ubežnikov, zato sem bil na sumu, da sem nalašč in sè slabimi nameni prišel k njim. Lehko sem sodil, da mi grozi velika nevarnost, — preté ljudjé, ki me sodijo, da sem došel iskat krivičnih, to je, ubežnih poslušnikov. Znal sem, kako težko se bodem odtegnil njih pestem, ker sem sam bil z dvema slugama vred, izmed katerih eden je bil Žid, — znal sem, da ne bodem kos njih koči, močni tri pokolenija razkačenih kmetov. Najneprijetnejše pa mi je bilo to, ker je devica sodila me, da sem umoril jej očeta.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Gorice 26. aprila. — Objavljeno je, da je c. kr. namestništvo v Trstu gosp. Fr. Žepiča, pristava slovenskega oddelka kmetijske šole v Gorici, imenovalo udom izpraševalne komisije za sposobnost ljudskih učiteljev, in sicer za kmetijske predmete. Da se ta gospod, podpiran od neke strani, za trdno nadeja, da postane po odstopu našega odličnega strokovnjaka gosp. Povšeta vodja naši kmetijski šoli, temu se pri nas na Goriškem ne čudimo, kajti treba je le naše razmere poznati, in takoj se ve, da je pri nas vse mogoče. Ali čudimo se pa, da pri visokem c. kr. namestništvu v Trstu ne vedó, koga udom komisije imenujejo. Kdor ima ljudske učitelje iz kmetijstva izpraševati, mora v tem predmetu vsaj sam izprašan biti. Novo imenovani ud izpraševalne komisije pa ni nikdar obiskaval kako kmetijsko šolo, ni niti naravoslovec in je le v svojem časi videl navadno gozdarsko šolo v Križevacu. Ali ni na pripravnici v Kopru g. prof. Kristan izvrsten strokovnjak, ali ni potovalni učitelj g. E. Kramer izprašan učitelj za više gospodarske šole? Ali je za slovensko kmetijstvo

razpisovala nagrado za najboljši pripovedni spis, odbor v principu pritrdi, pridržati si pa še pogoje, pod kojimi bi Matica omenjene novce prevzela, ter naj se o njih še posvetujeta združena odseka, književni in gospodarski.

Upravni odbor društva „Narodni Dom“ v Ljubljani zahvaljuje se za brezplačno prepustitev pisarniških prostorov ob času loterije. Dovolj se mu tudi nadalje, hraniti nekaj pohištva v pisarniških prostorih, dokler si ne najme v to svrhu lastnih prostorov.

Gosp. Mihael Lazar, c. k. gimn. profesor v Kranji, pošilja „Matici“ zbirko lokalizmov svojega domačega kraja (Čemšenik), katera se v porabo izroči g. prof. Pleteršniku.

Rokopis gosp. Martelanca v Barkovljah pri Trstu, „Svatovski običaji v tržaški okolici“, izroči se književnemu odseku.

Sklene se vrniti nekaj rokopisov gg. pisateljem z dostavki, katere so nasvetovali gg. presojevalci.

Do 29. aprila plačalo je Matici udnino za 1884. l. 1078, za 1885. leto pa uže 436 letnikov. Od 1. januarja sem pristopilo je društvu 39 udov na novo, med njimi 3 ustanovniki.

Od 1. januarja je došlo Matici 42 različnih knjig in časopisov, večinoma od društev, s kojimi je Matica v dejanski zvezi.

Urednikom Letopisa se naprosi g. Levec vzajemno z društvenim tajnikom, kar naj se konečno uravná v književnem odseku.

Prihodnja seja književnega odseka naj bi bila sredi maja, odborova pa v prvi polovici junija.

Konec seje ob 1/2 8. uri.

Zabavne stvari.

Zamet v stepah.

Poljski spisal Mihal Grabowski, preložil L. G. Podgoričan.

(Dalje.)

„Jaz nikedar nisem obesil tvojega oče“ — povedal sem — in nimam na vesti njegove smrti.“

„Verujem“ — opomnila je devica — ded in strici sami govoré o tem. Tuja smrt in krivica ne gleda iz tvojih oči, torej znaj“ — povedala je še skrivnejše — „jaz vidim svojega očeta, nikdar zbog svoje smrti ni obdolžil ni tebe, in nikogar izmed vlastelinov ne. Včeraj, ko si bil odšel iz prihišja, prišel je oča, kakor navadno, pod moje okno; dolgo časa sem razgovarjala se z njim, vprašala sem ga, zakaj je tako močno ječal. Odgovoril mi je, da ga muči to, ker bodem na duši nedolžna moralna zagovarjati se zbog njega! Ko sem podnevi čula, da hoté ubiti te strici, spomnila sem se, da nisi kriv tega, kar ti očitajo. Pa ali si kriv ali nedolžen, moral bodeš poginiti, če ne otmé te moje svarilo.“

„Ali me hoté še to noč ubiti?“

„To noč so te strici hoteli ubiti in bratje, ali protivil se je ded. Ni hotel, da bi tvoja kri močila kočo, povedal je, da si kruh in sol jedel z nami vred in da gosta ne sme ubiti nihče. Hotel se je pogoditi s teboj in odkupiti z novci, strici so se vdali, pogajali so se z dedom, ali medsobno so se pogovorili, da te odpravijo na pot, — dva da bosta čakala te pod milim nebom, a tretji da vas vse tri spremi in zapelje njima v šake.“

Umel sem, zakaj je poprejšnjega dné neprijazni dečak svetoval mi, naj otidem zgodaj zjutraj, in zakaj je obljubil mi, da me spremi. Uže to mi je oznanjalo:

naj se otmem, kar sem sklenil po trenutku, ko je bil prošnil me strah, da me napadajo v koči. V zahvalnih besedah sem srčno stisnil svojo osetnico k sebi; devica je vrnila mi objetje, oklenila se je mojega vratu nedolžno zaupljivo in dejala je:

„Srce mi prorokuje, da ubežiš nesreči. Srce me je ojačilo, da sem prišla k tebi, zato da te otmem. Le ne znam, ali ne delam napačno in ali hudo ne pregrešim se... ker otimljem te, pa gubim lastno kri!“

„Od kodi izvirajo te tvoje misli? — jaz nimam nikakoršne zlevolje do tvojih ljudi!“

„A vendar si došel, da bi odpeljal nas, zato da bi bili tvoji sužnji in da bi mučil nas zbog usodnega bega!“

„Ni senjalo se mi nikoli ni o tem, ni pomislil nisem na vas, nikar da ste na brigi bili mi. Imam ljudi toliko, da prav nič ni mi do nikakove druge rodbine. Naključje me je zapodilo semkaj (zamet, saj znaš). Prva si ti povedala mi, kedo ste. Da tvoj ded in stric vsled svoje prazne bojazni niso sklenili slabih namer do mene, nikedar bi ne bil izvedel, da sem bil med izselniki lastne domovine!“

„A sedaj, ko znaš, da znamo, kedo si in da so nagrozili se tvojemu životu, ne prizaneseš jim... pa izvedel si to od mene!“

„Izbij to iz svojih misli; ko hitro se otmem, nikomur se ne osvetim. Umejem tvoje rodbine zadrege — in ne zabim, da sem ubežal skoro gotovi smrti, ker sem mrazu in zametu k vam umeknil se. Tvoj ded me je gostoljubo sprejel, vsi tvoji ljudje, dokler ni bilo nikakega povoda njih bojazni, — vsi so bili vljudni, kar se tiče mene; najkorenitejše pomnim in bodem pomnil zmirom, da si ti, draga dobrotnica, žrtvovala vse, samo da bi mene otela! Če bodem le živel, preverim vas o tem se svojo vdanostjo in hvaležnostjo!“

„Sladke so meni tvoje besede“ — spregovorila je devica ganjena — „ali strici, da sami slišijo to in — da prisežejo ti, nikar jim ne veruj. Hudo črté vse vlasteline — mislijo, da branijo sami svoj život, zato so strašno gorki jim. Plakala sem mnogo, ko sem čula, kako so vzgrmeli ná-te in nagrozili se ti. Znala sem, da si dober, — jaz te poznam uže dolgo časa. Kar si pri nas, moje oko zmirom blodi za teboj, čudovito in milo mi je, ko moje žive oči gledajo tebe, katerega sem videla davno, ko sem čula in senjala, ne gledala nikogar, ko sem ozirala se le v svetlo solnce, v sinje megle po stepi, v igrajoče zvezde ali v črne proge ponočnega neba. Ko sem bila še deklica, a ko je pestuna pripovedala mi basni o vlastelincih (Gutsherrnsohn) in o kraljevičih, vlastelincev in kraljevič si vselej bil mi ti, ko pozneje nisem poslušala več raznih basni, lepše so se mi rodile v glavi same, a v vseh si bil ti junak. Hodil si za menoj po solnčno blesteči stepi, z menoj vred si motil se pomladi z vonjavim vzcvétijem, sedeval si pri meni, ko sem popevala svoje ponočne pesni, ko sem te videla tista trenutja, ko so vsi verovali, da trdo spim. Izmed vseh živočih ljudi poznam tebe najdelj in najvernejše!“

(Dalje prih.)

Naši dopisi.

Z Dolenjskega 30. aprila. (*Volitvena komisija kmečkih občin novomeškega okraja.*) Vsled novih volitev za državni zbor pričela se je pri nas huda agitacija, pri kateri se dostikrat poslužujejo tudi ne prav poštenih sredstev, bodi-si oni sami, ki bi radi vjeli kak mandat ali pa njih prijatelji.

vanov k steni pritiskati“ ter hoče vsem narodom biti pravičen.

Vrhu tega in kljubu neizmernim oviram so naši poslanci veliko delali in sklenili mnogo najkoristnejših postav, vse v smislu za pravi blagor, za okrepčanje miljene Avstrije, na korist vsem narodom. Sam svitli cesar je v prestolnem govoru to slovesno in javno pred celim svetom priznal in pohvalil poslance, rekoč: „Kakor rad hvaležno priznavam, kar se je storilo, tako se tudi Vilahko z zavestjo, da ste zvesto izpolnjevali Svoje dolžnosti, ozirate nazaj na Svoja dela in trud, ter na njih vspehe za blaginjo Mojih narodov, katerim vsem z enako ljubeznijo naklanjam Svojo očetovsko skrb.“

Dostavil je pa presvitli vladar še za celo Avstrijo neizmerno važne besede: „Moja vlada bode vstrajno za državni blagor nadaljevala pot, katero je nastopila, da začeto delo zvrši in doseže to, kar se strinja z Mojimi (cesarjevimi) nazori, željami in nadami.“

Torej ne nazaj, ne v stran, ampak naprej po omenjenem potu bode hodila naša vlada. In to omogočila, to dosegla je modrost, opaznost in potrpežljivost naših sedanjih poslancev in njihovih tovarišev, slovanskih in nemških. Kaj sledi iz tega? Gotovo le to, da izvolimo zopet sedanje ali vsaj njim popolnem podobne poslance! Le takošni so voljni ohraniti, kar se je v šestih letih bilo sklenilo dobrega in dostaviti, česar je še treba. In to je sedaj vseh avstrijskih domoljubov poglavitna skrb, največja dolžnost.

Ohraniti se mora prvič vse, kar je zadnji državni zbor sklenil res dobrega, na primer: razširjena volilna pravica za petakarje, olajšave vojaške in šolske, povišane duhovniške plače in penzije, postava zoper ode-ruhe, postava obrtnikom v korist, postava zoper živinsko kugo, vsled katere je naša živina dobila lepo ceno itd. To se mora ohraniti.

Dostaviti se pa mora drugič vse, česar je posamičnim stanovom za njihov obstanek in napredek potrebno, zlasti kmetskemu, dalje posamičnim narodom, osobito slovenskemu, to pa v narodnem, v političnem in gospodarskem oziru. Vse to mora dostaviti novi državni zbor.

Volilno gibanje.

O volilnih borbah na Kranjskem spregovorimo, ako treba, še na drugem mestu, tukaj omenjamo samo, da kandidatura za ljubljansko mesto še ni dognana in da se je volilni razpor in boj do sedaj pokazal samo na dolenjski strani, brž ko ne za to, ker se dosedanji poslanci kranjski vsaj niso gmotno brigali za noben kraj bolj, kakor za Dolenjsko. Podpore za poškodovane po toči, za preloženje državne ceste, najboljše nade za dolenjsko železnico, zagotovilo izdatne podpore za vinorejsko šolo, zemljiški davek prav izdatno znižan, pa vso to onim gospodom, ki so slepi za vse, kar je izvan njihove osebe, ni nič, in jih, se ve da, ne zadržuje, obetati sedaj hribe in doline. Vsaj obljube niso drage, sicer pa tudi na Dolenjskem prav mirni čakamo na izid volitev.

Poskušnja protikandidata za notranjske občine se je, kakor se nam poroča, tako slabo obnesla, da sedaj vlada mir in se ne oporeka več zoper dosedanjega poslanca.

Na Štajarskem izdal je odbor „Slov. društva“ v Mariboru volilen oklic, čegar pomenljivejši del priobčimo na drugem mestu. Za volitev priporočajo se pa

poslanci baron Gödel, Božidar Raić in M. Vošnjak. Zoper zadnje imenovanega ponuja se neki okrajni sodnik, toda, kakor čujemo — brez nade.

Na Goriskem priporoča odbor „Sloge“ tudi stare kandidate dr. vit. Tonklja, prošta dr. Valusija in grofa Coroninija, za veliko posestvo pa nameravajo Slovenci in drugi konservativci priporočati zmernejšega zastopnika, kakor je bil dosedanji lahon in zagrizen nasprotnik Slovencev dr. Bayer.

Na Koroškem se Slovenci pripravljajo za boj, in ako se tamošnji konservativci zdramijo in združijo s Slovenci, ne bilo bi nemogoče, da se izvoli en slovenski in en konservativni zastopnik, kandidate nameravajo postaviti v 4 volilnih okrajih. — Vsaj tolike zmage bi se smelo pričakovati, ako tudi vlada ne spi in uradnikom ne dopušča, delati za protivladine kandidate.

V Trstu in tržaški okolici deluje se pridno za dosedanjega poslanca Nabergoja, in ako se irredentovci, kakor je govorica, res ne vdeležé volitve, bo zmaga sijajna, sicer pa bo hud boj. — Razun Nabergoja Trst gotovo ne pošlje nobenega zanesljivega pristasa vladinega ali desnice.

V Tirolah vršijo se volilne priprave brez posebnega vriša, toda odločno in strogo. Volilni oklic tamošnjih konservativcev obrnjen je posebno zoper švigašvagovce po kopitu Zallingerjevim, ter zahteva od vsacega kandidata, da se zaveže skupaj z vsemi tirolskimi konservativci v ravno tisti klub, v njem ostati ves čas zasjedanja, podvreči se klubovim sklepom v splošnih vprašanjih, v takih pa, ki zadevajo samo tirolsko deželo, večini tirolskih poslancev. — Da pri takem volilnem programu o Zallingerjevi volitvi govora ne bo, je jasno, bil je pa tudi skrajni čas, da volilci sapo zapró človeku, ki je bil prava spaka konservativnega poslanca. — Česki listi zeló hvalijo program Tirolcev in pravijo, da bi bilo kaj tacega potrebno tudi za Čehe.

V družih deželah so priprave za volitve tudi živahne, posebno na Niževstrijem in Českem, pravi boj nasprotnih si duhov; čez mesec dni pa bodo to le še spomini.

Zabavne stvari.

Zamet v stepah.

Poljski spisal Mihal Grabowski, preložil L. G. Podgoričan.

(Dalje.)

Nihče ne veruje, kakov vpjiv je na-me imelo to razodetje — tako nenadno, tako priprosto, o taki uri, razodetje, ki je izviralo iz néžnega uha v uho, iz deviškega srca v srce. Te device nenavadna krasota me je takoj iz početka zameknila v nje obličje, — nenavadno je bilo vse, kar sem videl na njé osobi, v gibljajih, kar sem čutil v nje besedah, a kar sem čul o njej, silno je omamilo mojo obraznost vse. Nje oko je često sijalo v mé, a ta sijaj je imel resničnega čara vpliv ná-me; ko pa sem bil o tej priliki v tej resnični osebnosti spoznal svojo otetnico, ko je bila do mene prišla, kakor kak oteten angelj in deviški nedolžna, sredi noči, meni v naročje, ko je bila mimovoljno povedala mi povode svojega, njej samej neumljivega čutja, ko je bilo pripeljalo jo k meni..... neizrečeno sem bil ganjen. Sam ne znam, kakove misli so mi vstajale v glavi, — ne znam, kake zmóčene besede in obljube sem imel na jezici; ali pred tem ganotijem se mi je posrečilo, da sem povedal vse, — vse, kar je sočasno čutilo moje srce, izrazil sem o svojem gorečem čutji. Ta vpliv

je najpoprej obudil prirojeno čutje nje deviške sramežljivosti. Ni več tako vplivala ná-me, izvila se je iz me-
jega naročja, vstala je, stopila nazaj in važno opominja:
„Sedaj pa ni več, da bi se razgovarjala še dalje. Velika sreča je to, ker nihče ni poslušal naju doslé. Prišla sem te otet, a da so naju našli drugega pri drugem, pospešila bi bila tvoje smrti uro, meni pa bi tudi ne prizanesli te izdaje. Pomisli sedaj, kako se izkoplješ iz te nevarnosti, v kateri si. Še te opominjam, da dva strica bosta čakala te nekje v stepi, tretji pa te spremi, da te izdade njiju šakam, zato da ubijó tebe in tvoja služabnika. Prosi Boga, da bi te zavaroval s svojimi angelji in naučil, kako se umakneš zasedi! Jaz bodem, kolikor je še noči, sama molila — zdravstvuj, morda se spomniš kedaj ná-me — ubogo siroto, jaz te bodem, kakor doslé, gledala na svojih potih po dnevi in o sanjah svojih dolgih noči!“

Po teh besedah se je malo nagnila nad-me, pošepetala je z usti neumljivo urno nekeve besede, umeknila se, kakor kaka krilata senca — v nemo temo v izbi, kjer so izza stene po trenotku zamigljale nje oči, kakor dve zvezdi, vtopljeni v mé, in zginila je za odtrznjeno zaveso, ki je zaslanjala vhod.

Lahko bi bil mislil, da je vse, kar je godilo se, le sen, — da srce ni utripalo mi tako silno, — da množnih čutij nevihta ni stresala moje duše tako, — da morda vse svoje žive dni še nisem bil živ in samosvesten tako, kakor o tej priliki. O jako težki volji sem poskromil (mässigen) in upokojil svoja čutila. Vskopal sem se na nogi in brzo oblekel. Da skoro nisem znal, spremilo me je čutje pred duri tej, ki je bila tako nenadoma ostavila me in varno skrila se mi na veke, ali uljudna čutila niso dovoljevala mi, da bi ne zahvalil se dobrotnici, ki je med njo in menoj bila le zavesa. Posvečeval sem jej zdaj usta, zdaj uha. V sosednji izbi je bilo temno in mirno, slišal sem vendar nekov šepet, in preveril sem se, da nekdo poklekuje in s čelom dotiče se trdih tal. Nisem dvomil, da Marijica moli in poklanja se, kar je bila obljubila mi. Ta ponočna molitva, kakor kakemu mrtvecu ali umirajočemu na prid, pregnala mi je spomin na nevarnost, ki je grozila mi.

Nevarnost je morda bila bliže, nego sem sam mislil, da je. Kdo bi bil jamčil (porok bil), da sumeči kmetje ne zmené svojega sklepa, ter ne napadejo me tukaj, kjer sem do céla bil v njih moči? — Vrnil sem se v svoj kot in poiskal sem orožje, ki sem imel ga pri sebi. Po staropoljskem običaji sem v roko vzel palaš (sabljo); imel sem tudi puško, ki sem poprejšnjega dné z njo plašil požrešne ptice; nabil sem jo, ogledal in blizu sebe naslonil na varstvo. Prišlo mi je na um, da bi šel poiskat svojih slug, da ju opozorim in da bi z menoj vred bila na straži; ali bal sem se, da bi utegnulo opozoriti napastnike in izdati me, da znam njih namere. Ostal sem toraj v izbi — pri oknu, pred katero je svetila polna luna, in skrbel sem in gledal skozi nezamrzone prostore po šipah, kaj se godí na dvorišči. Videti je bilo posebno na gospodarsko torišče; mirno je po ogradah stalo blago, ki so bili zvečer oskrbeli ga; le časi je zamukal kak vol, topotnil kak konj, ter na trenotek razkalil nemo nočno tihoto. Človeka ni bilo nikjer nobenega.

Nekoliko ur ostale noči sem pregнал s to pozornostjo. Res je bilo tako, kakor mi je bila napovedala Marijica: da v koči me ne primejo. Lahko bi bil legel še spat; ali sen je bil daleč od mojih trepalnic. Znal sem, da v tej četrti mesec o zahodu shaja se s poznim zimskim svitom, — pazil sem na nočno razsvetljeno nebo, kako polagoma zahaja mesec, — prodiral je moje okno niže in niže s svojo svetlobo. Naposled sem opazil, da se dotiče le s snežene odeje, — da raste, rudeči se

in skriva polovico svoje tarče. To je bil resnično zahod, uže si lahko poznal jutranjo zimsko bledost. Ta trenotek so škripnila vrata in videl sem, da iz kolnice mojim očem skrite peljó se saní in da na njih sedé štirje kmetje: gotovo so to bili gonjači, ki so mene šli lovit.

Minulo je še pol ure, a začul sem korake pred svojimi durimi; zdelo se mi je, da to utegne biti moj varni spremnik, legel sem na postelj, zato da bi mislil, da je zalotil me spečega. Res je bil on to; vél sem se, kakor da je vzbudil moja služabnika in ukazal, naj vprežeta konje. Zdajci sta došla moj sluga in voznik Žid. Ko je bil dečak odnesel nekoliko moje prtljage in ko sta drugo odnašala slugi, povedal sem obema o zasedi, ki nas čaka; naročil sem jima, naj se nikar ne bojita, in naučil sem ja, kaj naj bosta činila o mojih znakih. Jedva sem utegnil to dopovedati z malimi besedami, uže je vrnil se dečak in priganjal nas je na odhod. Ker je videl, da imam v roci puško, hotel je vzeti mi jo, — dejal je, da jo spravi na saní. A nisem dal mu je, vzel pa sem iz svoje peneznice novce, poprosil sem ga, da bi me priporočil gospodarju, in stisnil sem mu v roko nagrado za postrežbo in sitnosti, ki so jih imeli zbog mojega prihoda.

„Ne sedímo v Židovski krčmi!“ — vskriknil je srdito oholi Ukrajinec in umeknil roko, v katero sem stiskal mu novce — „čaki pravega konca“ — rekel je — „saj se ne poslavljamo še; poslovímo se od tebe z vso rodovino vred!“

Divji nasmeh je označil teh besed vsebino. Umel sem jih — in jeza je v meni vskipela na to hudodejsko predrznost. Ali ta trenotek sem opazil, da se giblje zavesa v sosedno izbo; spomnil sem se, da v njej nekdo drug poslavlja se od mene; promenila se je moja notranja nemirnost; ozrl sem se poslednjič tjàkaje — in odšel sem molče.

Konji so stali vpreženi. Sedel sem na voz, naložen na saní in posadil sem k sebi svojega slugo. Dečak je sedel k mojima nogama po strani. Ker je kazal nama pleča, naznačil sem zopet z roko slugi, kako naj se véde, kedar pokne čas. Vreme je bilo mraznato, a mirno. Jasnejši je bilo in jasnejše. Peljali smo se za tragom po snegu. Ta trag nas je peljal od te samotine (hutor) v goro nad podolgovato dolino, ki je v njej počival ta hutor. Minolo je pol ure, krenili smo izmed navpičnih sten te balke. Uže smo bili na visoki ravni stepi. Jelo je vshajati solnce; iskril se je sneg; trag je zavijal se na neko tesno torišče, kjer je gotovo bil zložen nekakov bajrak (zavetišče) iz nekotikih dreves, kar je redko kje v stepi. Jaz sem v tem pozornejše ogledal se po okolici. Kakor daleč je sezalo oko, povsodi je ležal prt iz samega snega. Malenkostni solnčni žarki so igrali po njem, kakor po kaki stekleni plošči. Zato se je vse lesketalo neizmerno daleč in oko je sezalo čudovito daleko brezi vsakoršne težave. Nenadoma sem prav pred seboj zagledal nekovo drobno piko, vstajala je nad ravno črto nebnega obzora; odsevalo je solnce z nje; vznášal se je nad njo zlatožolt žarek; sodil sem, da utegne to biti kakega ljuskega bivališča streha in dim hišnega ognjišča. Ali to je bilo daleč, da je bilo treba gledati bistro tako, kakor sem gledal jaz; kedor hoče kaj takega videti, treba mu je, kakor je bilo meni, da ubere pogled tako, da sme verovati svojemu oku. Takoj sem, kar je zdelo se mi potrebno, dregnul Žida, ki je precej okrenil konje na stran, ki sem bil pokazal mu jo.

(Dalje prih.)

ti moŕje delati na to, da se uvede mir med narode, kateri ŕivé pod blagim okriljem Nj. Veličanstva. Naši kandidati so prijatelji cesarske vlade v Beču, dočim se to o kandidatih italijanske stranke ne more reči, ker so dosedanji italijanski poslanci, kateri tudi zdaj na novo kandidirajo, bili protivni dunajski cesarski vladi. Naši protivniki priporočajo kandidate, kateri obečajo, da se bodo borili za italijanske interese, za italijansko narodnost in za italijansko kulturo.

Naš narod ne more in ne sme glasovati za take moŕje. Nam je treba naših ljudi, naših zastopnikov, kateri se bodo brigali za naše koristi. Pesnik Preradović poje: „Tudja majka ima svoje, nepozna je tvoj, tudja ljubav ljubi svoga.“

Na dan volitve naj nikdo od Vas ne ostane doma, ker je uŕe skrajni čas, da pokaŕemo domačim in tujim protivnikom, da smo svoji v svoji biši.

Istrani volilci! volite zgoraj omenjene moŕje, katere Vam priporočajo Vaši najiskrenější prijatelji in predlaga politično društvo „Edinost“.

Na Goriškem pričakuje se, da zmagajo bivši poslanci dr. vitez Tonkli, prošt Valussi in grof Coronini, na mesto lahona Payer-ja pa se priporoča grof Œiga Atems. O zadnjem pričakuje se, da morebiti zmagaja v oŕji volitvi. — Zoper dr. Tonkli-ja razposlal pa je očitno eden bliŕnjih tovarišev njegovih včeraj došlo broŕuro z naslovom „Pozor, goriški Slovenci“, v kateri zasluŕženemu narodnjaku mnogo očitajo, v obče pa to, da si naklada mnogo več častnega delovanja, kakor pa zmagati more.

Nočemo se vtikati v to domačo razpravo goriških rodoljubov, ker nismo dosti podučeni v nadrobnosti tamošnjega narodnega ŕivljenja. Zdi se nam pa, da očitano gledé zadeve blagoslovljenja zastave tamošnjega delavskega društva ni neutemeljeno; nasproti pa tudi trdimo, da je očitano popustljivosti dr. Tonkličevega postopanja v drŕavnem zboru krivično. Njegovi tovariši slovenski poslanci dobro vedó, da se je za naše narodne pravice boril zmiraj v prvih vrstah. Kdor se spominja posebno, kako moŕzato je zavrnil neko izjavo ministra Conrada v budgetnem odseku, kako neustraŕeno je zagovarjal javno in za kulisami narodne tirjatve slovenskih poslancev in to ne manj pogumno po njegovem odlikovanji, kakor prej, pridruŕiti se mora naši sodbi, da je ono očitano krivično in neumestno.

Kar se nam pa pri tej broŕuri naj bolj neprimerno zdi, je to, da je na svitlo prišla tikoma pred volitvijo tako da napadenemu ni več mogoče zavrniti, kar je krivičnega, in ker jo nevarnost, da ŕe po tej dogodbi zna pri volitvi nastati zmeŕnjava — v veliko ŕkodo goriških Slovencev. — Kakor smo sicer prepričani o koristnosti resne in stvarne kritike, tako se nam čas za njo tekoma pred volitvijo zdi prav nesrečno izbran.

Na Koroškem so se prvotne volitve izŕle popolno in iz volitev ministra Pinota je baje zagotovljena. — O izvolitvi prvoboritelja koroških Slovencev profesorja Einspillerja pa so nade ŕe zelo male.

Zabavne stvari.

Zamet v stepah.

Poljski spisal Mihal Grabowski, preloŕil L. G. Podgoričan.

(Dalje.)

Dokler sem bil na poti, vsak dan je imel svoje učinke; zatirali so dogodek, ki je bil zadel me v stepah. Ali ko sem bil vrnil se v Krasnojarsk in ko sem

bil ostalo zimo ŕrtvoval samoti breziljudnega dóma, oŕivel je njegov vpliv in vznášal se je skoro po dolgosti časa, ki je bil med menoj in tem pripetljajem. Misel je zmirom motila se z njim, vérnejša in vérnejša je kazala mi ga. Ni vdomačila se bila v meni samo nevarnost, ki je grozila mi le malo časa, krepkejše je v kri vlezlo se mi to, kako sem se umeknil jej. Zmirom sem krasne device obraz imel pred seboj. Ker je bila ŕrtvovala se mi, čutje, ki je bila razodela mi ga, — čutje, ki je bila vzbudila ga v meni, prihajalo mi je na um vsako trenutje, spomini pa so prominjali se v verno zajetje, v odločeni predmet popolnega užitka. Koval sem naklepe, a na videz — pesniške, prav po stepni navadi — naklepe, da se promenim, resnično poboljšam in res svoj ŕivot posvetim temu preporodu. Sklenil sem, da pojdem zopet tji, v tisto zakotje poiskati ubeŕnih Kalenikov, ali o tej priliki redarstveno in z vojsko, kar mi je gotovo dovoljevala pravica; pokaŕem da se jim, da sem miren vladar usodi njih cele rodbine; ali da svojih pravic ne pokaŕem, njih svobode in mira ne razkalim, če mi dadé le Marijco. Lahko bi jo bil odpeljal samovoljno; ali da bi ne rabil nikakove sile, da bi nje ločitva od znanih ljudi in od nje uŕe znanega sveta bila strpnejša, menil sem, da pregovorim deda, ker sem prizanesel mu in podelil svobodo, da mi oddáde to vnuko, — njo pa, da preverim, da je nezakonito prisvojena, kar sem upal, da mi skoro gotovo omogoči nje nežna natora in posebna vdanost. Odpeljal bi jo bil v Odeso, zaupal kakemu nežnemu varstvu, da bi bili nauki prošinili nje bistro glavico; a ko bi bila vjemala se z mojo omiko, pozakonil bi se bil z njo, odpeljal bi jo bil iz dalekega mesta v samotni Krasnojarsk, menil sem: nihče tam ne bode izpodtikal se ób-me, zato ne, ker nihče ne bode poznal moje skrite blaginje.

Takov roman je snovala mi obraznost, dokler premislek ni dihnil vá-nj svoje hladne duŕe. — Ta bedna Marijica, ki bi bila utegnila biti edin prid mojega pota, ne bila bi mu bila prva ŕrtva!... Ker je bila slabotna, boleha, ali bi bila strpela vnetja, ki sem ja pripravljaj jej?... Ali bi jej bil mogel celó dopovedati, da je ne edinijo ŕe svetom natorne rojstvene zveze, da lahko, brez vjedljive bolesti razdere vse zveze priljubljene prirojenosti in raznih običajev? — Kar je bila, na to je povspela se in mogla povspeti se le vsled svojega posebnega položaja. Nesrečnica, predno je bila zagledala dnevno svetlobo, — predmet posebne usmiljenosti bridkim duŕam, zbog svoje slabosti osvobodjena vsakdanjega truda, in ki je o tem nedostaku in o samoti bila svojo misel izročila priprosti obraznosti in prirojenostim, ki je ŕivela v divji in otoŕni natori, — nesrečnica je izražala v sebi vse včinke — in to je bilo bitje tistih bitij, ki ŕivé na meji dveh svetov, — bitje, ki tisti trenutek vidi menj in več, nego drugi ljudje, in v vsem razlikuje se od njih. — A stepne kočje takov angelj, taka vedeŕevalka in prorokinja bi vdala se temu? — ali bi ne prikazala se v drugem krogu — nedolŕna devica, na pol zmóčena? — ali bi ne mogla tam vsaj ŕiveti?... To bi bila morala biti moja skrb. Hotel sem divji cvet presaditi na vrt v plodovito zemljo; ali da-si je mladeniška zaupnost zagotavljala mi, da cvet zatega del ne zgubode svoje barve, ni svoje vonje, pač pa, da se o umetelnosti skrbi razpé v dosle svetu neznano čudo, vendar nisem mogel odločiti se, da bi bil teŕki in nevarni poskuŕnji izdal njega srečo, a celó njega ŕivot. Pa da strpi to poskuŕnjo, ali bi zato bila srečna bila?... Ali bi jaz bil srečen bil — ali bi vŕs svoj ŕivot bil varal z njo?... a da sem jej vse odkril, ali bi jej razjasnjena resnica ne bila bolestna bila in poniŕevalna?... ali bi ne bila odrekala, da sem ŕrtvoval

se jej? — a jaz sam — ali bi nikoli ne bil kesal se zbog tega čina, a kar bi še hujše bilo, ali bi ne bil očital si ga? (Dalje prih.)

Naši dopisi.

Iz Št. Vida nad Ljubljano. (Slovesnost blagoslovljenja nove zastave katoliškega društva rokodelskih pomočnikov) v Šent-Vidu nad Ljubljano bo v nedeljo dne 31. maja. Spored: 1. Sprejem ljubljanskega katoliškega društva rokodelskih pomočnikov ob 9. uri dopoldne. 2. Zbirališče obeh društev in narodne čitalnice šent-vidske, v društvenih prostorih, točno ob $\frac{1}{2}$ 10. uri. 3. Izhod zbranih društev ob $\frac{3}{4}$ 10. v farno cerkev. 4. Ob 10. uri slovesen uhod prevzv. knezoškofa gospoda Jakoba Misije v farno cerkev. 5. Slovesna služba božja. a) Nagovor premilostnega gospoda knezoškofa; b) slovesna velika sv. maša; c) blagoslov nove društvene zastave po premilostnem gospodu knezoškofu; d) odhod premilostnega gospoda knezoškofa. 6. Izhod iz cerkve vseh društev v gostilno „pri Kraljiči“. 7. Pozdrav gostov po preč. gospodu predsedniku domačega rokodelskega društva. 8. Zabijanje žeblicev v novo blagoslovljeno društveno zastavo. 9. Skupni obed. 10. Vdeležitev vseh društev s zastavami slovesnega sklepa Šmarnc v farni cerkvi ob $\frac{1}{2}$ 4. uri. 11. Obhod društev s zastavami po vasi med spremljevanjem vojaške godbe. 12. Skupno fotografiranje domačega društva. 13. Prosta zabava. 14. „Tombola“ ob 6. uri. — Med posameznimi točkami svira godba domačega pešpolka št. 17.

Iz Ljubljane. (Binkoštni prazniki) med Slovenci značili so se lotos prav po volitvah. — Vreme bilo je v nedeljo lepo, v ponedeljek pa deževno. Ljubljana bila je v nedeljo polna veselih birmancev in v praznični lišp oblečenih botric, ponedeljek pa se je vse poskrivalo pred mokroto vremena. In tudi pri volilnih pripravah videti so bila taka dvojnata lica. Zmagezavedne besede grofa Hohenwarta v oklicu za velike posestnike — nasproti pa po zasluženji bičana nedostojnost in ošabnost bar. Apfaltrernovega oklica kaže nam krasno podobo zmagojoče pravičnosti proti zmeraj razporodeči napuhjenosti.

Binkoštni ponedeljek bila sta tudi dva volilna shoda prvi v Novem Mestu, kjer so se sošle odločilne nasprotne si osebe v sredi volilcev. — Volilci izrekli so se odločno za grofa Margheri-ja in so s tem soglasjem z izvrševalnim odborom pokazali, da vedo ceniti narodno stvar v narodni slogi in disciplini. Tako oklepanje dežele krog svojih zaupnih mož pa daje izvoljencem veljavo in moč, da moreje vspešno delati volilcem, deželi in državi na korist.

Drug volilni shod bil je v Postojni tudi tam so volilci kmetijskih občin pokazali, da niso tako nevedni kmetovalci da bi ne znali razločiti pšenice od lulike.

Tako se nadajamo, da bo izid volitev, ki se prične juteršnjim dnevom, časten za naš narod in blagonosen za našo deželo.

— (Dolenjska železnica). Včeraj došli so v Ljubljano inženirji za trasiranje dolenjsko-kočevske železnice.

Vodja inženirjev, vladni svetovalec, Dostal posve-toval se je še včeraj s konsorcijem.

— (Kmetijsko potno predavanje) ima tajnik c. kr. kmetijske družbe g. Gustav Pirc v nedeljo 31. t. m. po poludanski službi božji v Trnovem pri Ilir. Bistrici.

— (Javna zahvala.) Slavna c. k. kmetijska družba kranjska v Ljubljani je z dopisom od 14. t. m. št. 458 naznanila, da dobi tukajšnja občina brezplačno enega bika, kojega je dne 22. t. m. v Postojni od gosp. družbenega podpredsednika Sevnika hvaležno prejela.

Vrli gospod se je izkazal veščaka v tej zadevi, je res prav lepo plemeno živino nakupil (8 bikov za nas Notranjce.)

Za milostno brezplačno podeljenega junca se v imenu tukajšnje občine najtopleje in pristrčniše zahvaljuje sl. c. kr. vladi, kmetijski družbi kranjski in vsem onim, ki so v tej zadevi kaj pripomogli.

Občina Jablanca v Doljnem Zemonu 25. maja.

Jos. Potepan, obč. predstojnik.

— (+ Gosp. Martin Bavdek), bivši župan v Udmatu in ud močvirskega odbora, odličen narodnjak in zmiraj zvest domoljub, ki je pred 2 leti tudi cesarja pozdravil na čelu Udmatcev in v spomini one dogodbe vzdlat dal v zid svoje hiše spominjsko ploščo, umrl je minulo soboto po kratki bolezni v starosti 56 let. — Bodi zemlja lahka, svoji rodbini in svoji domovini prerano umrlemu narodnjaku!

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Kakor povsod, tako tudi tukaj prevladuje v javnosti volilni boj, kjer ste si stranka stranki, oseba osebi nasproti. Nasproti kandidatom levičarjev oglašajo se demokratični kandidatje, kateri uže brez ovinkov naglašajo mogočnost države in so zato za spravo z drugimi narodi in zoper vsako ožjo zvezo z nemško državo, kakoršno zagovarjajo veliko-nemški narodovci Schönerer, Knotz. Pričakuje se, da na Dunaji zmagata najmanj dva taka demokrata Kronawetter in Lueger. Položaj levičarjev pa znači najbolj čudna prikazen, da starega sovražnika avstrijskih Slovanov, bivšega ministra Herbstu njegovi lastni volilci ne marajo več, da tudi propade v onem volilnem okraju, katerega so mu odkazali njegovi tovariši proti knezu Schwarzenbergu in da so mu zato zatišje preskrbeli v volilnem okraju dunajskega srednjega mesta. — Ako se primerja, kako se godi staremu rogoviležu Herbstu in kako se odlikuje pravicobranec grof Hohenwart, da ga volita ob enem koj volilna okraja, je pač to najboljši dokaz, kako že sedaj sodi zgodovina o delovanju obeh mož. Edina zguba, katera preti konservativnim Nemcem na Niževavstrijskem, je ta, da brž ko ne propade pošteni kmet Oberndorfer proti najhujšemu hujskaču kmetov Kirchmajerju. — Na Gornjevavstrijskem zmagala je pri volitvi volilnih mož skozi in skozi konservativna stranka.

Nemška. — Knez Bismark spustil je svojo bombo zoper nasledstvo vojvoda Cumberlandskega pri vladi vojvodstva Brunsviškega. Predložil je namreč v imenu pruske vlade pri zaveznem svetu izjavo, v kateri trdi, da bi bilo vladanje vojvoda Cumberlandskega v Brunsviškem nevarno za javni mir nemške države, ter je predlagal to naznaniti začasni vladi brunsviški. S tem korakom je za sedaj nemogoče storjeno vresničenje postavne pravice imenovanega vojvoda na prestol brunsviški.

Ogerska. — Razstavo obiskalo je skupno tudi česko poljedelsko društvo z načelnikom knezom Lobkovicem. Obiskovalci bili so sijajno sprejeti in gostje imeli so v razstavi in pri ogledovanju mesta odlične spremljevalce. Vidi se, da si Madjari znajo po poti gostoljubnosti pridobivati političnih prijateljev. — Včeraj peljala sta se kralj in kraljica, ramunska skoz Budapešt, potovaje v Sigmaringen. Mudila sta se tam eno uro.

Angleška. — Vojna angleška vrnila se je z Sudana — nečastno, kakor je bilo njeno vojskovanje nesrečno. Vse velike žrtve angleške vlade bile so zavržene.

liberalni poslanci. Profesor Einspieler propadel je v Beljaški okolici zoper Vrana samo za 7 glasov.

Na Štajarskem, kjer so kmetijske občine tudi včeraj volile, izvoljeni so slovenski poslanci Raič, Vošnjak in baron Gödel, prvi soglasno z 353 glasovi, na nemškem Štajarskem voljeni so konservativci: Kaltenegger, oba kneza Lichtensteina in Karlon, pa liberalni kmet Posch, od drugod še nimamo poročil, to pa se poroča, da je konservativec Bärenfeind propadel.

Na Moravskem izvolile so kmetijske občine: ministra Pražaka, prof. Mikiško, med grofom Egb. Belcredijem in Kusy-jem pa je ožja volitev, pri prvotni volitvi prejel je Kusy 30 glasov več.

Na Českem zmagali so vsi priporočenci tamošnje narodne stranke, propadel je omahljivec Talšer, knez Schwarzenberg izvoljen pa je proti Herbstu, ki je propadel proti Pikertu.

Volitve v mestih.

Na Nižéavstrijskem bile so najbolj pomenljive volitve na Dunaji, kjer se voli 12 poslancev. — Izid teh volitev bil je za večino in vlado jako povoljen, ker izmed dosedanjih dunajskih poslancev, ki so bili vsi zvesti levičarji, izvoljenih je samo pet, namreč E. Süß, Matscheko, Jaques in Weitlof; na novo je tukaj izvoljen Herbst in pa levičarja Vrabetz in Somaruga na mesto ostalih pet poslancev, Lenz, Neuber, Wiesenburg, Stourez, Steudel in Löblich, pa sta izvoljena levičarja Somaruga in Vrabetz; na mesto Neuber-a antisemit dr. Pattai, na mesto Wiesenburga, demokrat Kreuzig, na mesto Stoureza znani dr. Kronawetter, na mesto podžupana Steudel-a dr. Lueger znan demokrat.

V Baden-u propadel je profesor Lustkandel proti antisemitu Fliegel-u, sicer so izvoljeni prejšnji liberalci.

V Solnogradu propadel je baron Bach, Lienbacherjev kandidat, proti Wegscheider-ju.

Dva vnanja glasova o naših avstrijskih razmerah med strankami.

Znan trezno sodeč Nemec dr. Fischhof izjavlja svoje mnenje o nekaterih pomenljivih političnih vprašanjih sedajnosti v pismu, katero je prijavila dunajska „Allg. Zeitung“. V tem pisanju pravi dr. Fischhof: Nemci so manjšina, Nenemci večina v Avstriji in manjšina gospoduje nad večino samo toliko dolgo, dokler se ta ne zaveda svoje moči in svojega pomena. Kedar so pripadenci tretjega, to je, meščanskega stanu, vsled stavka izrečenega po abétu Sieyé-u še le zadobili zavednost, da bi v državi, v kateri v očigled zgodovinskih privilegij nič niso bili, morali in mogli biti vse — postali so tudi vse. In v oni meri, v kateri zadobiva četrti stan zavest o svoji družbenski, gospodarski in politični vrednosti, postaja mogočnejši in strahovitejši. Krog siromaštva prilizujejo se in ga iščejo celó dandanes lizuni tako, kakor redkokje mogotca, ki se je ljudstvu na vrat vstopil. — Celó železni kancler nemške države boža ga prav rahlo po bradi. In kakor je razposestene vrste velika družbenska misel, tako je razposestena ljudstva mogočna narodnostna misel prebudila iz spanja. — Z močjo nevihte, odtrgajoč cele pokrajine, preplavila je ta misel tekom pol stoletja velike države, in zdaj naj bi se ustavila pred klicem ene stranke? Narodnosti čutijo svojo moč in od politične razumnosti nemških Avstrijcev bo odvisno, ali jo zastavijo za državo ali proti

državi. Upirajočim se zamore zapovedovati samo premožni, in to nemška Avstrija nikakor ni. Vodja sonarodnjakov pa bo samo tedaj, ako ga ti prostovoljno ubogajo, tega pa gotovo ne doseže z ojstrimi, ampak z resnim, mirnim mišljenjem, s katerim se ne založi pot, ki pelje do zaželenega smotra. Zmernost morala bi biti geslo današnjega časa. Klic: „Mi moremo, kar hočemo, čuje se samo iz ust politikov, katerim še brada ni izrastla, ali katerim nikdar ne raste. „Hočemo samo ono, kar moremo“, tako govoré politiki, ki so zrele starosti in zrele pameti.

Zmeren je nemšk Avstrijec v prvi vrsti poklican za nosilca državne misli, ako pa mero prekorači, tedaj ga bo zgodovina tudi imenovala njenega nosilca, toda onega nosilca, ki jo je v grob nesel.

Drug glas, prihajajoč z Dunaja v Bismarkov časnik „Nordd. Allg. Zeitung“ pravi: Volilni oklic českih zaupnih mož izraža željo in pripravljenost z „nemškimi sodeželani“ priti do bratskega porazumljenja. V volilnem oklicu nemško-českih zaupnih mož ne nahaja se nobenega takega mehkega soglasja. Tam šumi bojna pesem od začetka do konca. Gosp. dr. Russ imel je prijaznost, v svojem zadnjem kandidatskem govoru temu pravi vzrok razkriti. Videti je bilo iz njegovega govora, da bi ne bilo tolike težave, jezikovno vprašanje uže v pretekli dobi državnega zbora rešiti v vsestransko zadovoljnost. Pa gospodje z leveice stavijo pred vsem en pogoj. Zahtevajo pred vsem vlado, katere udje bi ne imeli nikakoršne politične strankarske preteklosti.

Za stranko, katera sicer ne prisega višje, kot pri parlamentarizmu, je to vsikakor čudno zahtevanje in pa zanimivo pripoznanje načela vlade nad strankami stoječe. Zakaj pa so potem, gospodje, vladi Taaffejevi, ko je ta še stala nad strankami, napovedali vojsko brez usmiljenja? Zakaj so napadali ministra Streita in Kremerja, katera vendar tudi nista imela nikakoršne politične strankarske preteklosti? Rešitev zastavice je lahka. Gospodje od liberalizma čutijo zadrege, v katere so se pripravili. Radi bi bili ven iz zagate. Toda stavijo mal, majčkin pogoj: „krona se mora upogniti“, krona mora preklicati, krona mora svoje zaupne može, katere ob enem podpira večina državnega zbora, žrtvovati strankarski domišljiji liberalcev. Gospod Russ pové pošteno svojim volilcem, da gledé tega nima nikakoršne nade. Mi pa smemo misliti, da zadnji prestolni govor Rusu in njegovim pristašem ne daje nikakoršnega povoda za sanjarije. Gospodje levičarji bodo voljo krone gledé notranje politike ravno tako malo begali, kakor malo jim je bilo to mogoče gledé vnanje politike.

Zabavne stvari.

Zamet v stepah.

Poljski spisal Mihal Grabowski, preložil L. G. Podgoričan.

(Dalje.)

Noben občestven človek ne more in njegova dolžnost ni to, da bi o neozirnih pogojih žrtvoval se svobodni in samovoljnosti kakega dozdevnega (eingebildet) človeka natore. Vsak občestven človek, ko se porodi, snide se precej z oziri, ki mora véren biti jim. V rodbini, ki je nje ud, — v stanu, ki je njegov člen, — v kraji, kjer biva, mnogokrat vladajo korenite dozdevnosti in nazori, ki noben posameznik ne more ustrezati

jim brez prevažnega povoda. To nikakor ni kakova brez-ozirna primera, tudi kak nerazkaljen razloček med ljudmi in stanovi ne, le slepi sebičnosti in neumljivi samovolji branijo motiti splošno soglasje. Kar se tiče tega, naj ne oholijo se ti, naj ne črté se ni ti; brez domišljavosti o samem sebi, brez nekove zaničljivosti do kogar koli — vsakomu gódi, da je zvést svojemu stanu, — da se brani samosvojnih žrtev, — da ne žali posrednjih oseb, — da ne čudi se sploh národu ali da ga ne sméši. Ali je rodbinskim zvezam mogoče, da ne bi čestile teh prav, ki jih zahteva soglasje, ki brezi njih nikjer ni potrebne reda, ne sreče, niti čudodejne zanimljivosti?... Prav čast do teh prav polagoma zmaguje težke bolestne žrtve osebnih ljudi, — ali to ne izpodbija tem pravom potrebne bitnosti. Ta prava so razlika med človekom in živaljo — in imajo to vlastitost, da človeka vodijo (leiten) z нравstvenimi oziri, živad pa s tem, da sluša samo neoglajene prirojenosti. Človeku so oziri važnejši, umljivejši, da resnico govorim, nežnejši, živadi pa se važi in vznaša živalska bitnost. Do te device moji naklonjenosti, navdahnjeni s hvaležnostjo in z natornim čutjem takega mladenča, kakoršen sem bil jaz tačas, — tej naklonjenosti je napotje delal nje stan, ali prav za prav izročilo najinih rodbin, — njiju okolnosti. Moja rodbina je bila popolnoma nedolžna, ali posreden povod grehotni in sramotni smrti nje očeta. Z nikako zvijačo nisem mogel iz svojih misli pregnati le-te nesreče.

Tačas še niso gospodovali današnji nauki, ki na velik napredek tovarištvu ponujajo dovršenost in navdihnjenost — in osvobajajo ga tistih dozdevkov (Vorurtheil). Dandanes natorna zadostitva, posvečena do obojega spola naklonjenosti, mora biti tisto pravo, ki morajo umikati se mu vsi нравstveni in tovariški oziri. Kdor mu je véren, da nima na vesti nikakove sebičnosti, njemu je zato korist sramotna prevara. Jaz nisem bil še v oblasti gotovim modrovanjem in nisem mogel ponašati se sam s seboj in s svojimi zaslugami vsled lastne navdušenosti. Uže dolgo časa sem se mučil, moje srce je vojskovalo se z nezmogljivimi zaprekami. Umel sem, da ta slučajni snitek ostane le mojega života nekaj pesnišk obrazec, samo nekaj spominek. Ali sem bil polagoma dal premotiti se razvnetju, ali sem trudil se, da bi se osvobodil ga s kako modro in odurno mislijo, predmet in vsebina mojega duha razgovoru s samim seboj je zmirom bila bedna Mara. Te mesece po zimi pa me je, kakor o zameti, o sanjah blede prikazen device iz samega snega zmirom vodila po neprehodnih blodnjah same žalosti, bojazni in žalobe. Ta spomin je moji mladosti v misel vkoreninil se globoko tako, da še zmirom ne morem pogledati po zimskem, a tem menj oku s snegom zametenem sveti, da bi ne prikazala mi pred obraz trenutna in senčna dragotinka, ki sem jo videl resnično in o sanjah.

Navadnega života pogoji so končali vojsko v samoti, ki sem užival jo. O vstali pomladi so me doletele mnoge skrbi. Premišljal sem, kako bi oddal Krasnojara. Nisem zabil na svoje namere gledé na Kalenike, in sklenil sem, da poskrbim, da bi namesti mene kdo drug ne okoristil se s pravicami, ki bi lahko dal mu jih Krasnojara. Resnično je dedičem ugajala pravica, da so stiskali za ubežnimi poslušniki, a prav ta čas so jo uživali izdatnejše, nego Bog zna, kedaj popreje. To ni bilo lahko in do céla varno, malo je manjkalo, da mimovoljno sam nisem preveril se o tem. Pripetilo se je jako čisto, da so ubežniki v divji stepi in pustini pobijali one, ki so lovili jih. Mučili so še in iskali so tudi po Kerzonezi in po drugih gubernijah ubežnih poslušnikov, posebno obrtnih ljudi, največ so stikali za odpuščenci ruskih vojsk. Ta trud je bil nevaren, a koristen; ali so dedičem za nizko ceno prepuščali ubež-

nike, ki so pozneje z njimi ljudili lastna zemljišča, ali pa so za pridobljene poslušnike brali plačo, ali kedar so zadeli na imovite vskoke, bogato so okoristili se vselej s tako imenovano lovščino, in niso branili vskokom, mirno so smeli seliti se za Dneper in Dunaj, v turške in kozaške krajine. Dostikrat se je pripetila kaka sitnost, ker ljudje, ki so jih obirali, da so lovili vskoke, — ti ljudje so imeli neupogljive značaje, odurne običaje, vesti pa ne prenéžne. Hrepenel sem, da bi takovih lovcev obvaroval starega deda in Marine strice, zato sem sodstvu njim na ljubo na moč pravilno izrazil, da jih osvobajam njih poslušnosti, povedal sem po imeni celo rodovino, kakor je bila zapisana v Krasnojarskem rodbinskem imeniku, nisem zábil najstarejšega sina, njegove udovice in pokojnega otroka. Našel sem v Krasnojaru daleko sorodnega Kalenika, — njega sem poslal, da je nesel jim osvobodila. Povedal sem svojemu poverjeniku, da se zahvaljujem na otetji svojega života, na sprejetji pod streho o zameti (o zasedi sem naročil mu, da mora molčati popolnoma, Žida pa sem bil uže odpravil v Odesi), dal sem mu, da jim oddáde posebna darila: krasnega ogerskega buhaja (bik) starcu, ovratnik z biseri Mari, a spremniku prav to puško, ki je hotel vzeti mi je iz rok, ko je na mojem vozi peljal se z dóma.

Ko je bil moj poslanec ustavil se v stepi in ko so bili ubežniki izpoznali ga, polotila se je cele rodbine največa bojazen. Uže o vstali pomladi so bili odločili, da se preselé, ker so bali se Krasnojarskega vlastelina. Ko je bil poslanec povedal jim, da je donesel osvobodilna pisma, niso hoteli verovati mu; dokler niso dobili v roke in ogledali poslanih popisov in dotičnih pečatnikov, niso dali preveriti se, da to ni prevara in ne kakova zaseda. Ali to je njim bilo do céla neumljivo. Niso upali le še očito govoriti vpričo prišleca, ded in sinovi in vnuki so se svojimi pogledi drug drugemu izražali nepopisljivo zavzetje. Še bolj so čudili se, ko so bili prejeli darove. Starec je radostno gledal krasnega buhaja (bik); ali ko je bilo na vrsto prišlo, da oddáde puško, ki sem z njo nadaril svojemu životu najnevarnejšega ptiča, in ko je bil poslanec povprašal, kateri izmed bratov je spremljal vlastelina ta, ki je bil njegov spremnik, kar ni hotel izdati se; naposled pa je poverjenik z drhtečo roko prijel puško in naslonil jo pod obraze ob steno, kakor kako mirovno žrtv. A vsi so odšli v sosednjo izbo, zato da so dar oddali Mari, ki je uže nekoliko tednov mučila jo bolezen. Najpopreje so jej dopovedali, kaj je dogodilo se, da je došel poslanec zašlega gospoda, ki je bil vlastelin iz Krasnojara, in da je vsem poslal osvobodilna pisma. Devica je umela to laže, nego so sami verovali; do céla nič ni čudila se, le naslonila se je ob dlani; ovratnik z biseri je takoj obesila okrog vratu; po nekaj trenotkih je smrtna bledost zibnila jej z lic, ki so, kakor danica, oživila jej; naposled pa so jeli glasno moliti, hvalili so Boga, ker je bil razsvetlil jo, da je otela život nedolžnemu in dobremu vlastelinu. To je domačinu pojasnilo vse, kar je bilo dogodilo se; vsem so kar vdrle se iz očí solze; ded in strici so poklekuli pred bolnico na postelji, čestito in pobožno, kakor pravemu angelju, poljubljali so jej nozi in hvalili jo, da je njih duše osvobodila velikega greha in sramotnega hudodejstva.

(Konec prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Gorice 1. junija. (Izv. dop.) V petek sta bila izvoljena v kmečkih občinah na Goriškem prejšnja poslanca, in sicer dr. Josip vitez Tonkli od slovenske,

okolo 350.000 duš močnega plemena, ki se po letu klati navadno ob meji sirski od Alepa vse do Damaska, pozimi se umakne v notranjo pustinja, ali pa k bregovom evfratskim. Malokdaj ostane več kot tri ali štiri dni na enem istem mestu; kedar je žival popasla travo, takoj gredo iskat novih pašnikov. Omenjeni potnik je na potu od Tadnora do Damaska srečal v enem dnevu dva močna stana, ki sta se polagoma pomikala po ravani, ter iskala vode in paše. Pet ur naprej je prijezdilo pet ali šest jezdecev, ki so opazovali, ali je vse varno ali ni, za njimi se je prikadila glavna gruča, eno uro dolga in poldrugo uro široka. Spredaj po sto ali poldrugsto korakov narazen jezdili so dobro oboroženi jezdec; za njimi so šle paroč kamele in mladiči, za njimi otvorene kamele, obložene s šotori in drugo robo, in na zadnje ženske in deca. Možaki so jezdili brez pravega reda, eni ob stranéh in eni v gruči. Peš ni šel noben možak razen pastirjev, ki so poganjali ovce in koze za poglavitno čedo. En stan je imel gotovo več kot 3000 kamel, vsak pa po 200 šotorov.

Tako se vleče vlak po pustinji, dokler pride na ugodno mesto. Če pride do potoka, postavi šotore v tri ali štiri vrste zaporedoma. Pozimi, ko nikjer ne primanjkuje ne vode ne dobrih pašnikov, razkropi se vse pleme po širni ravani, tako da je včasih po pol ure hoda med poedinimi oddelki. Šotori beduinski so zelo preprosti, in samo po zunanem se razlikujejo nekoliko med posameznimi plemeni. Spleten je tak šotor iz kozje dlake, in se z jarmeni ali motvozi priveže in pritrdi na drogeve. Teh drogov je devetero, srednji je dobra dva metra visok, drugi po $1\frac{1}{2}$ metra. Ves šotor je 8–10 metrov dolg, 3 dobre metre širok, in znotraj predeljen z belim volnenim preginjalom; ena polovica je za ženske, kuhinjsko posodo, surovo maslo, vodne mehove itd., in ena za možake. Šotor je kmalu postavljen, kedar ga je treba, in kmalu tudi razdrt, kedar gredo naprej. Drogove lepo skup zložijo in povežejo in kamelam naložijo. Pred šotorom je zasajena sulica gospodarjeva, in stoji privezan njegov konj. Tu okrog poležejo in spijo ponoči tudi kamele, ovce in koze pa čuvajo za to postavljeni pastirji. Doma v šotoru so možaki zelo leni, samo konje nakrmijo in kamele pomolzejo, vse drugo morajo delati in preskrbeti žena in hčere; z ročnimi mlini meljejo, kuhajo, kruh pekó. surovo maslo delajo, po vodo hodijo, predejo, tkó, šotore popravljajo, s kratka; nikoli niso brez dela. Možaki med tem ležijo ali sedijo pred šotori, tobak kadé ali pa gredo vasovat, vzlasti če so opazili, da je prišel tujec, ki jim bode novic povedal. Slovi pa Beduinec zbog gostoljubnosti. Da-si mu včasih trda hodi za vsakdanje potrebe, gostoljubja vendar ne zanemarija, ampak ga jako čisla, kajti to mu veleval koran, čast, pa starodavni običaj. Kedar stopiš v šotor beduinčev, varen si, postregel ti bode, kolikor je mogoče, in tudi branil te bode z lastnim življenjem. Če bi gospodarja ne bilo doma, sprejela te bode gostoljubna žena ali pa hčere. Po tleh pogrnejo plahto, da moreš sesti ali se vleči, potem pripravijo jedi in pijače.

To krepost beduinčeva pa potemnuje plenljivost njegova. On napada prijatelje in sosesde, tudi lastne so-plemenike. Včasih se zbere več možakov in gredo po plenu. Navadno se preoblečejo v raztrgano obleko, da bi jih ne izpoznali, vzemó malo moke, soli in meh vode in mahnejo jo po več dni daleč. Kedar ugledajo stan, pošljejo za večera tri najhuje predrzneže k šotorom na plen. Eden moti pse; če se va-nj zakadé, beži pred njimi in tako jih odpelje dalje od šotorov; drugi se med tem splazi k kamelam in jim prereže motvoze na nogah, spravi jih po koncu, in kolikor more, odžene; tretji pa ves ta čas pred šotorom stoji z gorjačo v roki, da bi pomahal slehernega, ki bi se ven pokazal. Ako

se je rop obnesel, dirjajo vsi skup domu. Včasih se primeri, da na enem izletu po petdeset kamel ukradejo. Ako roparjem izpodletí in jih pograbi, enega ali več, vpraša ga on, ki ga je prvi pograbil, kaj ima opraviti tu. Ropar odgovori: „Ropat sem prišel, ali Bog me je udaril.“ Vjetnika odpeljejo v šotor, ga povežejo in potem položijo v dva čevlja globok rov, in počez naložijo vsakoršnih težkih stvari, tako da mu samo malo duška pustijo. Da-si je vjetnik tako rekoč živ zakopan, vendar le upa uiti. Če je iz premožne rodovine, po čemur ga skrbno izprašujejo, tedaj zahtevajo za-nj veliko odkupnino, nekateri pa tudi sami uidejo z zvijačo, ali jih rešijo s silo njihovi pristaši. Ako pa se je rop obnesel, časté in preslavljaajo junaka njegovi ljudje in „harami“, to je, ropar, je najlepše in najprikupljiviše imé, ki se more dati mlademu Beduincu.

Kedar je gospodar opazil, da je bil okraden, brzo skoči po koncu in se spusti za tatovi. Sledi jih po kameljih kopitih in pri tem poslu je tako vešč, da ne kmalu še kdo tako v svojem poslu. Prav dobro ti razloči kopita svojih kamel od tujih. Potopisec Burckhardt omenja: „Na lastne oči sem videl v nekaj peščenih dolini, kako je okraden mož kmalu prišel na sled svojim kamelam, da-si je bilo sem in tje vse razhojeno od tujih kamel. Sploh je Beduinec v tem tako izurjen, da se malokdaj zmoti. Ko je bil stopinje ogledal, ugane ti, ali so šle kamele včeraj ali predvčeraj tu memo, ali so bile obložene ali prazne, utrujene ali spočite; prav to velja tudi o človeških stopinjah. Ta in toliko izvedenost beduinčeva dosti potov pomaga, da tajna zločina na dan pridejo.

Tu naj omenimo tudi še tega, da je Beduinec jako hvaležen za prejete dobrrote, in tudi on rad pomaga ubožniku. Med znanci in svojci so Beduinci zaupljivi, odkritosrčni, priljudni in jako zmerni. Dovtipa in bistroumja imajo za čudo mnogo, duha so vedno jasnega, in je res malo narodov, pri katerih bi bile npravske zmožnosti tako razvite, kakor so pri njih. O znanstveni naobrazenosti, se ve da pa ni duha ni sluha pri njih, redki so, ki znajo brati in pisati. Vendar imajo v velikih čisljih govorništvo in pesništvo. O mesečnih nočéh radi prepevajo narodne pesni, ki jih spremljajo z „rebabo“, to je, nekakošnimi citrami.

(Dalje prihodnjič.)

Zabavne stvari.

Zamet v stepah.

Poljski spisal Mihal Grabowski, preložil L. G. Podgoričan.

(Konec.)

Predno je bil moj poslanec prijezdil iz tega hutora, umrla je Mara. Ko je bila zaspala, da bi več ne prebudila se, dolgo časa niso mogli verovati, da je umrla; lica je imela bajno tako lepa, ustni je oživil jej rahel nasmeh, toliko — da ni odpirala teh oči, katerim je prikazovalo se vse to, česar nihče drug ni videl; ki je igrala v njih zdaj neizrečena sreča, zdaj žalost, — ali žalost, ki nikaki zemlji žalosti ni bila podobna v ničem. Tako je izražala se Hana, ki je plakala po svoji bedni varovanki. Pred poslednjim dihljejem je deda poprosila, da bi ne pokopali je v dolini, raji na vrhi, — na ravnem polji, ki se nad njim boči prav to nebo, ki oživlja Ukrajino.

* * *

Ko popisujem ta dogodek svoje mladosti, ne morem od njega ločiti nekaterih opomenj, ki se mimovoljno si-

lijo mi v resničnost prisotnih okolnosti. Popisal sem nekoliko v Ukrajini poljsko gospodarstvo, ki je posrečilo se samovoljno ali s silo; doživel sem izselstvo, učakal usodnega samoumora, ter vzbudil osvetljiv spomin na to smrt in bojazen. Da zopet pripetí se kaj takega, da bi bil skoro plačal to sam s svojim životom. Pa teh žalostnih nastopkov povod je bil nedolžen, pravičen, — da, razumen! Ali ni bilo prav tega uže o drugih prilikah?.... in ali stanoviti očitki in krivde nimajo prav tako navideznega povoda časi?... Res je to, ni dvoma nikakovega; najmanjše dejanje človeštvo sodi sploh po okolnostih, o katerih se je dogodilo. Človeška samosvest redko dozori popolnoma, zatega del ljudje minolost mnogokrat sodijo prazno in vetrnjaški. Ali ne mislimo muditi se s tem, da v daljši in bliži minolosti ni bilo nič do obsodbe, zlasti ne gledé na razmere, ki smo doteknili se jih v tem popisi. Da! Saj znamo, kjer koli je vlada, tam da morajo biti razvade. Če človek vlada človeka, ta osobna vlada, kakor kak nepravilen položaj, najrajša spači se v zlo in strast. Taka vlada, nevarna poslušnikom, — njih sreči, ta je tem večí kamen, tem večé razžaljenje vladarski kreposti. Vendar smemo trditi, da je omenjeno vlado in zapovedništvo v Poljski vse čase značilo dejansko protitežje: najpopreje verska krepost, pozneje prosveta (Bildung). Najpoštenjši imenik samih prav, ki so ustrezale plemstvu, daje o tem, kakove so bile okolnosti, najpriprostejšo vest, kakovo je bilo njih više nadzorstvo. Vsled takega vpliva je zloraba splošnih prav bila le izimek, ki je bil nemnožnih posameznikov hiba, podla in pogubna sodba.

Nekaj nas mora, da verujemo, da je poslušnost v Poljski imela svoj poseben značaj; a ta značaj ni bil francoski servage, ni nemška Leibeigenschaft, niti ruska krepost. Poslušnost v Poljski je počivala na pravih domačega plemstva gledé na zemljo in na posestva, na njih dediško varuštvo. Ko so bila ta prava, zlasti poslednja, došla v dejanstvo, v zgodovinski razvitek poljskega naroda, ko so bila dospela popolnost in izključljivost kraljevskih prav, morebiti so razmere tačas bile najmilostnejše, najvarstvenejše, skoro bi smel zapisati, da očaške (patrijarhalstvene). Neomajljivih dokazov ne manjka o tem. Več, nego po naših pokrajinah, ni bilo nikder takovih vzgledov, da so osirotele dediške dojenice občinski zbori jemali na skrb, varovali jih sorodnih in uradnih varuhov, da so sami živili jih, sami pošiljali jih v učilnice, da so sami zakonili jih, a vse sploh je v varstvu imel vlastelin, sorodnik predsebojcem. Takov vzgled protitežja (to se zdi meni) je tisoč povesti, ki imajo očit izvor v presukanem izročilu priprostega ljudstva, ali v geslih opričnikom, ki so, kakor celega sveta razbojniki, o tožbah morali zmagovati tovarištvo, ki so hoteli uničiti ga. Treba pa je današnje kalnosti, današnjega sanjarstva, kdor hoče to na pouk odbrati — in na znanstvo!!

Ne milujemo davnega razmerja, ki je prebilo svoj čas, ki bi bilo moralo véno biti novim pogojem in tudi je bilo nevrednejše, nego kedaj popreje. Vošimo sami sebi srečo, ker smo videli njega konec; tleskajmo, da človek svojo voljo osvobaja človeške samovolje, saj to je krščanstvu svrha. Današnji prepoved je krščansk vpliv, prav za tega del je moder in mora biti koristen. Le ne skrivajmo oproščenim množinam (masa), da njim, kakor vsakemu posameznemu človeku, stoprv s svobodo začenja se pravi životni trud, to je, da živi na lastno odgovornost. Ko hitro jim to razodenemo, tisto trenotje morajo na svesti imeti — ne telesne sreče, temuč srečo svojega čutija, svoj npravstveni in družabni značaj. Velika grehota je dan danes to, če kdo take množine moti s sleparstvom, če med-nje meče gluha zrna, — zrna

slepih in grehotnih strasti. Kedar dejanski ostane mogočna pravica sploh, prilika bode, da se upokoji tudi sodba o zemlji in da se razjasné razori o minolosti.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. (Po naših volitvah.) Ko smo začetkom volitev zrlí v predstoječe izjave volilcev kranjske dežele, smelo se je pričakovati po vsem tako mirnega preteka volitev, kakoršen je v obče bil. In res, kakor so tekle in pretekle volitve v dveh kmetijskih skupinah, katere ste izvolile grofa Hohenwarta in kanonika Kluna, enako tudi volitvi ljubljanska in pa notranjsko-gorenjskih mest, katera dva volilna okraja sta si izvolila grofa Hohenwarta in pa dr. Poklukarja, to v vsem svojem preteku in izidu tako sijajne in za naš narod častne, kakoršnih bo težko najti izmed vseh sedaj se vršé in izvršenih volitev. Izmed vseh teh volitev pa se bo dolgo in po vsi naši državi svetila častna in sijajna dvojna izvolitev dosedanjega in prihodnjega vodje državno-zborske večine grofa Hohenwarta.

Tudi soglasno izvolitev poslanca Pfeiferja pozdravljamo z velikim zadostenjem, ker so se volilci onih kmetijskih občin, kakor prosti samozavestni, pravi slovenski možje hitro otresli vseh zmešujav med nje zasejanih in so s soglasno izvolitvijo svojega zaslužnega dosedanjega poslanca moško in odločno izrekli voljo narodovo v dober izgled marsikomu k zavednejšim pristetemu.

Zaslužno priznanje nam je izreči tudi zavednim volilcem notranjskih kmetijskih občin. Tudi tam se je sejalo seme razpora. Toda nadarjenost, marljivost in vestnost dosedanjega zastopnika Obreze odbile so silovite nasprotne napore. Velikanska, odločna večina glasov pa, kateri so bili oddani za dosedanjega poslanca Obreza, pa nam je dokaz boljše zrelosti, katera z nekaljenim pogledom spozna svojo korist ob enem priznajoča zasluge Obrezove.

Ne moremo se pa hvaliti z volitvijo druge skupine dolenskih občin, ker se je z njo zrušila narodna disciplina in je tam propadel veljaven in zaslužen dosednji zastopnik, kateri je volilcem samim sicer menj znan po licu, čegar beseda pa je bila vsikdar v krepko podporo drugim našim poslancem.

Ker so si pa volilci sami, mislimo, da tudi prostovoljno izbrali družega znanega jim domačina, o čegar domoljubnosti nam ni dvomiti in kateri je javno obljubil, po izvolitvi postaviti se tudi v stanje po vsem neodvisno, zato se smemo tudi nadejati, da bo izvoljenec J. Hren kot zvest tovariš stopil v kolo družih naših poslancev.

Srce nas boli, da imamo poročati tudi o nesrečni volitvi dolenskih mest.

Zoper dosedanjega poslanca grofa Margherija, ki je bil zvest družnik družim slovenskim poslancem, ki je z redko skrbnostjo pred vsem delal na zboljšanje gmotnega stanja svojega volilnega okraja, pričelo se je vrtati zdavnej pred volitvami, začetkom volitev pa skupno zoper njega in zoper Pfeiferja. Ti naporí rastli so od dne do dne. Po izrečeni volji odločne večine volilcev samih izrekel se je tudi izvrševalni odbor soglasno za grofa Margherija. Pa to bilo je nasprotnikom znamenje za siloviti pritisek. Žalibog, dolenska mesta niso bila tako jaka, da bi se ga bila odtresla, kakor so to storile tamošnje kmetijske občine. Po nerazumljivi zaslepljenosti rastel in rastel je ta bratovski volilni boj — v toliko škodo narodne stranke, da